

Foreword

.

Acknowledgments

.

Table of Contents

Foreword	i
Acknowledgments	i
Table of Contents	iii
1 Introduction	1
1.1 Manuscripts	1
1.2 Bibliography	1
1.3 Maps	1
2 Greek Text	2
2.1 Κεφάλαιον α'	2
2.2 Κεφάλαιον β'	2
2.3 Κεφάλαιον γ'	8
2.4 Κεφάλαιον δ'	10
2.5 Κεφάλαιον ε'	15
2.6 Κεφάλαιον ς'	16
2.7 Κεφάλαιον ζ'	17
2.8 Κεφάλαιον η'	20
2.9 Κεφάλαιον θ'	21
2.10 Κεφάλαιον ι'	23
2.11 Κεφάλαιον ια'	25
3 Latin Text	27
3.1 Caput I	27
3.2 Caput II	27
3.3 Caput III	33
3.4 Caput IV	35
3.5 Caput V	38
3.6 Caput VI	39
3.7 Caput VII	39
3.8 Caput VIII	39
3.9 Caput IX	39
3.10 Caput X	39
3.11 Caput XI	39
4 Notes for the Greek Text	41
4.1 Κεφάλαιον α'	41
4.2 Κεφάλαιον β'	42
4.3 Κεφάλαιον γ'	44
4.4 Κεφάλαιον δ'	44
4.5 Κεφάλαιον ε'	44

4.6	Κεφάλαιον ζ'	44
4.7	Κεφάλαιον ζ'	44
4.8	Κεφάλαιον η'	44
4.9	Κεφάλαιον θ'	44
4.10	Κεφάλαιον ι'	44
4.11	Κεφάλαιον ια'	44
5	Notes for the Latin Text	45
5.1	Caput I	45
5.2	Caput II	45
6	Translation	47
7	Commentary	48
8	Vocabulary Greek - English	49
	Document Control	50

1 Introduction

1.1 Manuscripts

State here the purpose of the document.

1.2 Bibliography

State here the audience for whom the document is intended.

1.3 Maps

2 Greek Text

2.1 Κεφάλαιον α'

¹ Ἀλέξανδρος μὲν οὖν ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς καταλύσας τὴν Περσῶν ἡγεμονίαν καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν τὸν προειρημένον καταστησάμενος τρόπον τελευτᾷ τὸν βίον. ² μεταπεσεύσης δ' εἰς πολλοὺς τῆς ἀρχῆς Ἀντίγονος μὲν τῆς Ἀσίας ἐπικρατεῖ, Σέλευκος δὲ Βαβυλῶνος καὶ τῶν κείθι ἐθνῶν, Λυσίμαχος τε τὸν Ἑλλήσποντον διεῖπεν, τὴν δὲ Μακεδονίαν εἶχεν Κάσσανδρος, Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου τὴν Αἴγυπτον εἰλήφει. ³ στασιαζόντων δὲ τούτων καὶ πρὸς ἀλλήλους φιλοτιμουμένων ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀρχῆς πολέμους τε συνεχεῖς καὶ μακροὺς συνέβη γίνεσθαι καὶ τὰς πόλεις κακοπαθεῖν καὶ πολλοὺς ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀποβάλλειν τῶν οἰκητόρων, ὥς καὶ τὴν Συρίαν ἅπασαν ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Λάγου τότε Σωτήρος χρηματίζοντος τάναντία παθεῖν αὐτοῦ τῇ ἐπικλήσει. [4] κατέσχε δὲ οὗτος καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα δόλῳ καὶ ἀπάτῃ χρησάμενος: ἐλθὼν γὰρ σαββάτοις εἰς τὴν πόλιν ὥς θύσων, μήτε τῶν Ἰουδαίων αὐτὸν ἀμυνομένων, οὐδὲν γὰρ ὑπενόουν πολέμιον, καὶ διὰ τὸ ἀνύποπτον καὶ τὴν ἡμέραν ἐν ἀργίᾳ καὶ ῥαθυμίᾳ τυγχανόντων, ἀπόνως ἐγκρατὴς γίνεταί τῆς πόλεως καὶ πικρῶς ἦρχεν αὐτῆς. [5] μαρτυρεῖ δὲ τῷ λόγῳ τούτῳ καὶ Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος ὁ τὰς τῶν διαδόχων πράξεις συγγραψάμενος, ὀνειδίζων ἡμῖν δεισιδαιμονίαν ὥς δι' αὐτὴν ἀποβαλοῦσι τὴν ἐλευθερίαν, λέγων οὕτως: [6] 'ἔστιν ἔθνος Ἰουδαίων λεγόμενον, οἱ πόλιν ὀχυρὰν καὶ μεγάλην ἔχοντες Ἱεροσόλυμα ταύτην ὑπερεῖδον ὑπὸ Πτολεμαίῳ γενομένην ὅπλα λαβεῖν οὐ θελήσαντες, ἀλλὰ διὰ τὴν ἄκαιρον δεισιδαιμονίαν χαλεπὸν ὑπέμειναν ἔχειν δεσπότην.' [7] Ἀγαθαρχίδης μὲν οὖν ταῦτα περὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀπεφώνησε. ὁ δὲ Πτολεμαῖος πολλοὺς αἰχμαλώτους λαβὼν ἀπὸ τε τῆς ὀρεινῆς Ἰουδαίας καὶ τῶν περὶ Ἱεροσόλυμα τόπων καὶ τῆς Σαμαρείτιδος καὶ τῶν ἐν Γαριζεῖν, κατ' ὅκισεν ἅπαντας εἰς Αἴγυπτον ἀγαγόν. [8] ἐπεγνώκως δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων περὶ τε τὴν τῶν ὄρκων φυλακὴν καὶ τὰς πίστεις βεβαιωτάτους ὑπάρχοντας ἐξ ὧν ἀπεκρίναντο Ἀλεξάνδρῳ πρεσβευσάμενῳ πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὸ κρατῆσαι Δαρείου τῇ μάχῃ, πολλοὺς αὐτῶν εἰς τὰ φρούρια καταλοχίσας καὶ τοῖς Μακεδόσιν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ποιήσας ἰσοπολίτας ὄρκους ἔλαβεν παρ' αὐτῶν, ὅπως τοῖς ἐκγόνοις τοῦ παραθεμένου τὴν πίστιν διαφυλάξωσιν. [9] οὐκ ὀλίγοι δ' οὐδὲ τῶν ἄλλων Ἰουδαίων εἰς τὴν Αἴγυπτον παρεγίνοντο τῆς τε ἀρετῆς τῶν τόπων αὐτοὺς καὶ τῆς τοῦ Πτολεμαίου φιλοτιμίας προκαλουμένης. [10] στάσεις μὲντοι γε τοῖς ἐκγόνοις αὐτῶν πρὸς τοὺς Σαμαρείτας τὴν πάτριον ἀγωγὴν τῶν ἐθνῶν ἀποσώζειν προαιρουμένοις ἐγίνοντο καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐπολέμουν, τῶν μὲν Ἱεροσολυμιτῶν τὸ παρ' αὐτοῖς ἱερὸν ἅγιον εἶναι λεγόντων καὶ τὰς θυσίας ἐκεῖ πέμπειν ἀξιούντων, τῶν δὲ Σικιμιτῶν εἰς τὸ Γαριζεῖν ὅρος κελευόντων.

2.2 Κεφάλαιον β'

[11] Βασιλεύσαντος δὲ Ἀλεξάνδρου ἔτη δώδεκα καὶ μετ' αὐτὸν Πτολεμαίου τοῦ Σωτήρος τεσσαράκοντα καὶ ἕν, ἔπειτα τὴν βασιλείαν τῆς Αἰγύπτου παραλαβὼν ὁ Φιλάделφος καὶ κατασχὼν αὐτὴν ἐπ' ἔτη ἑνὸς δέοντα τεσσαράκοντα τὸν τε νόμον ἡρμήνευσε καὶ τοὺς δουλεύοντας ἐν Αἰγύπτῳ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν ἀπέλυσε τῆς δουλείας ὄντας περὶ δώδεκα μυριάδας ἐξ αἰτίας τοιαύτης: [12] Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς, ὃς ἦν ἐπὶ τῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ βασιλέως, σπουδάζων εἰ δυνατόν εἶναι πάντα τὰ κατὰ τὴν οἰκουμένην συναγαγεῖν βιβλία καὶ συνωνούμενος, εἴ τι πού μόνον ἀκούσειε σπουδῆς ἄξιον ὄν, τῇ τοῦ βασιλέως προαιρέσει, μάλιστα γὰρ τὰ περὶ τὴν συλλογὴν τῶν βιβλίων εἶχεν φιλοκάλως, συνηγωνίζετο. [13] ἐρομένου δ' αὐτόν ποτε τοῦ Πτολεμαίου, πόσας ἤδη μυριάδας ἔχοι συνειλεγμένας βιβλίων, τῶν μὲν ὑπαρχόντων εἶπεν εἶναι περὶ εἴκοσι, ὀλίγου δὲ χρόνου εἰς πεντήκοντα συναθροίσειν. [14] μεμνησθαι δ' ἔλεγεν αὐτῷ πολλὰ εἶναι καὶ παρὰ Ἰουδαίοις τῶν παρ' αὐτοῖς νομίμων συγγράμματα σπουδῆς ἄξια καὶ τῆς βασιλέως βιβλιοθήκης, ἃ τοῖς ἐκείνων χαρακτήρσιν καὶ τῇ διαλέκτῳ γεγραμμένα πόνον αὐτοῖς οὐκ ὀλίγον παρέξιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μεταβαλλόμενα γλῶτταν. [15] δοκεῖ μὲν γὰρ εἶναι τῇ ιδιότητι τῶν Συρίων γραμμάτων ἐμφορῆς ὁ χαρακτήρ αὐτῶν καὶ τὴν φωνὴν ὁμοίαν αὐτοῖς ἀπχεῖν, ιδιότροπον δὲ αὐτὴν εἶναι συμβέβηκεν. οὐδὲν οὖν ἔλεγεν κωλύειν καὶ ταῦτα μεταβαλόντα, δύνασθαι γὰρ τῆς εἰς αὐτὸ χορηγίας εὐποροῦντα, ἔχειν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ καὶ τὰ παρ' ἐκείνοις. [16] δόξας οὖν ὁ βασιλεὺς ἄριστα τὸν Δημήτριον φιλοτιμουμένῳ περὶ πλῆθος αὐτῷ βιβλίων ὑποτίθεσθαι γράφει τῷ τῶν Ἰουδαίων ἀρχιερεῖ ταῦτα γίνεσθαι.

[17] Ἀρισταῖος δὲ τις φίλος ὢν ἐν τοῖς μάλιστα τῷ βασιλεῖ καὶ σπουδαζόμενος ὑπ' αὐτοῦ διὰ μετριότητα, πολλάκις μὲν καὶ πρότερον ἔγνω παρακαλέσαι τὸν βασιλέα, ὅπως ἀπολύσῃ τοὺς αἰχμαλώτους Ἰουδαίους ὅσοι κατὰ τὴν βασιλείαν ἦσαν αὐτοῦ, [18] καιρὸν δ' ἐπιτήδειον τοῦτον εἶναι δοκιμάσας τῆς δεήσεως πρώτοις περὶ

τούτου διαλέγεται τοῖς ἄρχουσι τῶν σωματοφυλάκων Σωσιβίῳ τῷ Ταραντίνῳ καὶ Ἀνδρέᾳ, συναγωνίσασθαι περὶ ὧν ἐντυγχάνειν μέλλει τῷ βασιλεῖ παρακαλῶν αὐτούς. [19] προσλαβὼν δὲ καὶ τὴν τῶν προειρημένων γνώμην ὁ Ἀρισταῖος, προσελθὼν τῷ βασιλεῖ λόγους πρὸς αὐτὸν τοιούτους ἐποίησατο: [20] ‘οὐ χρῆν ἀπατωμένους ἡμᾶς, ὃ βασιλεῦ, περιορᾶν, ἀλλὰ τάληθές ἀπελέγχειν: τοὺς γὰρ τῶν Ἰουδαίων νόμους οὐ μεταγράψαι μόνον ἀλλὰ καὶ μεθερμηνεῦσαι διεγνωκότες εἰς τὸ σοὶ κεχαρισμένον, τίνι καὶ λόγῳ χρώμενοι τοῦτο πράξαμεν ἂν πολλῶν Ἰουδαίων ἐν τῇ σῇ βασιλείᾳ δουλευόντων; [21] οὗς τῇ σαυτοῦ μεγαλοψυχίᾳ καὶ χρηστότητι ποιῶν ἀκολούθως ἀπόλυσον τῆς τάλαιπωρίας, τὴν βασιλείαν σου διέποντος τοῦ θεμένου τοὺς νόμους αὐτοῖς θεοῦ, καθὼς ἐμοὶ πολυπραγμονήσαντι μαθεῖν ὑπῆρξεν. [22] τὸν γὰρ ἅπαντα συστησάμενον θεὸν καὶ οὗτοι καὶ ἡμεῖς σεβόμεθα Ζῆνα καλοῦντες αὐτὸν ἐτύμως ἀπὸ τοῦ πᾶσιν ἐμφύειν τὸ ζῆν τὴν ἐπὶ κλησιν αὐτοῦ θέντες. ὅθεν εἰς τιμὴν τοῦ θεοῦ τοὺς ἐξαίρετον τὴν εἰς αὐτὸν θρησκείαν πεποιημένους ἀπόδος τοῖς τὴν πατρίδα καὶ τὸν ἐν αὐτῇ βίον ἀπολελοιπόσιν. [23] ἴσθι μέντοι γε, ὃ βασιλεῦ, ὥς οὔτε γένει προσήκων αὐτοῖς οὔτε ὁμόφυλος ὢν ταῦτα περὶ αὐτῶν ἀξιῶ, πάντων δὲ ἀνθρώπων δημιουργήματα ὄντων τοῦ θεοῦ: καὶ δὴ γινώσκων αὐτὸν ἡδόμενον τοῖς εὖ ποιοῦσιν ἐπὶ τοῦτο καὶ σὲ παρακαλῶ.’

[24] Ταῦτ’ εἰπόντος τοῦ Ἀρισταίου ἀναβλέψας εἰς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἰλαρῶ καὶ γεγηθότι τῷ προσώπῳ ‘πόσας, εἶπεν, ὑπολαμβάνεις τῶν ἀπολυθησομένων ἔσεσθαι μυριάδας;’ ὑποτυχόντος δὲ Ἀνδρέου, παρειστήκει γάρ, καὶ φήσαντος ὀλίγῳ πλείονας ἔσεσθαι τῶν ἑνδεκα μυριάδων ‘ἢ μικρὰν ἄρα εἶπεν, ἡμᾶς, Ἀρισταῖε, δωρεὰν αἰτεῖς.’ Σωσιβίου δὲ καὶ τῶν παρόντων φησάντων, [25] ὥς ἄξιον αὐτὸν δέοι τῆς αὐτοῦ μεγαλοψυχίας τῷ παρεσχηκότι τὴν βασιλείαν θεῷ ποιήσασθαι χαριστήριον, διαχυθεὶς ὑπ’ αὐτῶν ἐκέλευσεν, ὅταν τοῖς στρατιώταις ἀποδιδῶσιν τὸ μισθοφορικόν, καὶ ὑπὲρ ἐκάστου τῶν παρ’ αὐτοῖς αἰχμαλώτων καταβαλεῖν δραχμὰς ἑκατὸν εἴκοσι. [26] καὶ περὶ ὧν ἡξιοῦν προθεῖναι γράμματα ὑπέσχετο μεγαλοπρεπῶς τε ἔχοντα καὶ τὴν Ἀρισταίου προαίρεσιν βεβαιοῦντα καὶ πρὸ ταύτης τὴν τοῦ θεοῦ βούλησιν, καθ’ ἣν οὐ μόνον τοὺς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀχθέντας αὐτοῦ καὶ τῆς ἐκείνου στρατιᾶς ἀπολύσειν ἔλεγεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς προϋπάρχοντας ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ εἴ τινες αὐθις ἐπεισῆχθησαν. [27] πλείονων δ’ ἢ τετρακοσίων τάλαντων τῆς ἀπολυτρώσεως γενήσεσθαι φαμένων ταῦτά τε συνεχώρει καὶ τὸ ἀντίγραφον τοῦ προστάγματος εἰς δῆλωσιν τῆς τοῦ βασιλέως μεγαλοφροσύνης ἔγνωσαν διαφυλάττειν. [28] ἦν δὲ τοιοῦτον: ‘ὅσοι τῶν συστρατευσαμένων ἡμῶν τῷ πατρὶ τὴν τε Συρίαν καὶ Φοινίκην ἐπέδραμον καὶ τὴν Ἰουδαίαν καταστρεψάμενοι σώματα λαβόντες αἰχμάλωτα διεκόμισαν εἰς τε τὰς πόλεις ἡμῶν καὶ τὴν χώραν καὶ ταῦτα ἀπημπόλησαν, τοὺς τε πρὸ αὐτῶν ὄντας ἐν τῇ ἐμῇ βασιλείᾳ καὶ εἴ τινες νῦν εἰσῆχθησαν, τούτους ἀπολυέτωσαν οἱ παρ’ αὐτοῖς ἔχοντες ὑπὲρ ἐκάστου σώματος λαμβάνοντες δραχμὰς ἑκατὸν εἴκοσι, οἱ μὲν στρατιῶται μετὰ καὶ τῶν ὁπωνίων, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπὸ τῆς βασιλικῆς τραπέζης κομιζόμενοι τὰ λύτρα. [29] νομίζω γὰρ αὐτοὺς καὶ παρὰ τὴν τοῦ πατρὸς προαίρεσιν καὶ παρὰ τὸ δέον ἡχμαλωτῆσθαι, τὴν τε χώραν αὐτῶν διὰ τὴν στρατιωτικὴν αὐθάδειαν κεκακῶσθαι, καὶ διὰ τὴν εἰς Αἴγυπτον αὐτῶν μεταγωγὴν πολλὴν ὠφέλειαν ἐκ τούτου τοῖς στρατιώταις γεγονέναι. [30] τὸ δίκαιον οὖν σκοπῶν καὶ τοὺς καταδεδυναστευμένους παρὰ τὸ προσῆκον ἔλεῶν ἀπολύειν κελεύω τοὺς ἐν ταῖς οἰκετείαις ὄντας Ἰουδαίους τὸ προγεγραμμένον κομιζομένους ὑπὲρ αὐτῶν κεφάλαιον τοὺς κεκτημένους, καὶ μηδένα περὶ τούτων κακουργεῖν, ἀλλ’ ὑπακούειν τοῖς προστεταγμένοις. [31] βούλομαι δὲ τὰς ἀπογραφὰς ἀφ’ ἧς ἐξεπέμφθησαν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς ἐπ’ αὐτῶν ὑπάρχοντας, παραδεικνύντας εὐθὺς καὶ τὰ σώματα: τοῦτο γὰρ τοῖς ἐμαυτοῦ πράγμασιν ἡγοῦμαι συμφέρειν. προσαγγελλέτω δὲ τοὺς ἀπειθήσαντας ὁ βουλούμενος, ὢν τὰς οὐσίας εἰς τὴν βασιλικὴν κτῆσιν ἀνενεχθῆναι βούλομαι.’ [32] τούτου δὲ τοῦ προστάγματος ἀναγνωσθέντος τῷ βασιλεῖ καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἔχοντος, μόνου δὲ λείποντος τοῦ περὶ τῶν πρότερον καὶ τῶν αὐθις εἰσηγμένων Ἰουδαίων μὴ διεστάλθαι, προσέθηκεν αὐτὸς μεγαλοφρόνως καὶ τὸ περὶ τούτων φιλάνθρωπον, καὶ τὴν τῶν διαφόρων δόσιν οὕσαν ἀθρόαν ἐκέλευσεν τοῖς ὑπηρέταις τῶν πραγμάτων ἀπομερίσαι καὶ τοῖς βασιτικοῖς τραπεζίταις. [33] γενομένου δὲ τούτου ταχέως ἐν ἑπτὰ ταῖς πάσαις ἡμέραις τέλος εἰλήφει τὰ δοχθέντα τῷ βασιλεῖ, τάλαντα δ’ ὑπὲρ ἐξήκοντα καὶ τετρακόσια τῶν λύτρων ἐγένετο: καὶ γὰρ ὑπὲρ τῶν νηπίων εἰσέπραττον οἱ δεσπότες τὰς εἴκοσι καὶ ἑκατὸν δραχμὰς, ὥς τοῦ βασιλέως καὶ ὑπὲρ τούτων διδόναι κελεύσαντος ἐν τῷ προγράψαι ὑπὲρ ἐκάστου σώματος λαμβάνειν τὸ προειρημένον.

Ἐπειδὴ δὲ ταῦτ’ ἐγένετο κατὰ τὴν τοῦ βασιλέως βούλησιν μεγαλοπρεπῶς, ἐκέλευσε τὸν Δημήτριον εἰσδοῦναι καὶ τὸ περὶ τῆς τῶν Ἰουδαϊκῶν βιβλίων ἀναγραφῆς δόγμα: οὐδὲν γὰρ εἰκὴ τοῖς βασιλεῦσιν ὠκονομεῖτο, πάντα δὲ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἐπράττετο. [35] διὸ καὶ τὸ τῆς εἰσδόσεως ἀντίγραφον καὶ τὸ τῶν ἐπιστολῶν κατατέτακται καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀπεσταλμένων ἀναθημάτων καὶ τὸ ἐφ’ ἐκάστου κατασκευασθέν, ὥς ἀκριβεστάτην εἶναι τὴν τοῦ τεχνίτου τοῖς ὁρῶσι μεγαλουργίαν, καὶ διὰ τὴν τῶν κατασκευασμάτων ἐξοχὴν τὸν

ἐκάστου δημιουργὸν εὐθέως ποιήσιν γνώριμον. τῆς μέντοι γε εἰσδόσεως τὸ ἀντίγραφον ὑπῆρχε τοιοῦτον: [36] ‘βασιλεῖ μεγάλῳ παρὰ Δημητρίου. προστάξαντός σου, ὦ βασιλεῦ, περί τε τῶν ἔτι λειπόντων εἰς ἀναπλήρωσιν τῆς βιβλιοθήκης συγγραμμάτων, ὅπως συναχθῇ, καὶ περὶ τῶν διαπεπτωκότων, ὅπως τῆς δεούσης ἐπιμελείας τύχη, πάσῃ κεχρημένος περὶ ταῦτα σπουδῇ δηλῶ σοι τὰ τῆς Ἰουδαίων νομοθεσίας βιβλία λείπουν ἡμῖν σὺν ἑτέροις: χαρακτηῖσιν γὰρ Ἑβραϊκοῖς γεγραμμένα καὶ φωνῇ τῇ ἐθνικῇ ἐστὶν ἡμῖν ἀσαφῆ. [37] συμβέβηκε δ’ αὐτὰ καὶ ἀμελέστερον ἢ ἔδει σεσημάνθαι διὰ τὸ βασιλικῆς οὐ τετυχηκέναι προνοίας. ἐστὶ δ’ ἀναγκαῖον εἶναι καὶ ταῦτα παρὰ σοὶ διηκριβωμένα: φιλοσοφώτεραν γὰρ καὶ ἀκέραιον τὴν νομοθεσίαν εἶναι συμβέβηκεν ὥς ἂν οὖσαν θεοῦ. [38] διὸ καὶ τοὺς ποιητὰς αὐτῆς καὶ τοὺς συγγραφεῖς τῶν ἱστοριῶν οὐκ ἐπιμνησθῆναί φησιν Ἑκαταῖος ὁ Ἀβδηρίτης οὐδὲ τῶν κατ’ αὐτὴν πολιτευσαμένων ἀνδρῶν, ὥς ἀγνῆς οὖσης καὶ μὴ δέον αὐτὴν βεβήλοις στόμασιν διασαφεῖσθαι. [39] ἐὰν οὖν σοι δοκῇ, βασιλεῦ, γράψεις τῷ τῶν Ἰουδαίων ἀρχιερεῖ, ὅπως ἀποστείλῃ τῶν πρεσβυτέρων ἕξ ἀφ’ ἐκάστης φυλῆς τοὺς ἐμπειροτάτους τῶν νόμων, παρ’ ὧν τὸ τῶν βιβλίων σαφές καὶ σύμφωνον ἐκμαθόντες καὶ τὸ κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ἀκριβὲς λαβόντες τῶν πραγμάτων ἀξίως ταῦτα τῆς σῆς προαιρέσεως συναγάγωμεν.’

[40] Τοιαύτης οὖν τῆς εἰσδόσεως γενομένης ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσεν τῷ ἀρχιερεῖ τῶν Ἰουδαίων Ἑλεαζάρῳ γραφῆναι περὶ τούτων ἅμα καὶ τὴν ἄφεσιν τῶν δουλευόντων παρ’ αὐτοῖς Ἰουδαίων δηλοῦντας αὐτῷ, καὶ πρὸς κατασκευὴν δὲ κρατήρων καὶ φιαλῶν καὶ σπονδείων ἔπεμψε χρυσίου μὲν ὀλκῆς τάλαντα πεντήκοντα, λίθων δὲ πολυτελῶν ἀσυλλόγιστόν τι πλῆθος. [41] προσέταξε δὲ καὶ τοὺς φύλακας τῶν κιβωτῶν, ἐν αἷς ἐτύγγανον οἱ λίθοι, τὴν ἐκλογὴν τοῖς τεχνίταις αὐτοῖς οὐπὲρ ἂν θελήσωσιν εἶδους ἐπιτρέπειν. διετάξατο δὲ καὶ νομίματος εἰς θυσίας καὶ τὰς λοιπὰς χρείας πρὸς ἑκατὸν τάλαντα τῷ ἱερεῖ δοθῆναι. [42] διηγῆσομαι δὲ τὰ κατασκευάσματα καὶ τὸν τρόπον τῆς δημιουργίας αὐτῶν μετὰ τὸ προεκθέσθαι τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς τῆς γραφείσης Ἑλεαζάρῳ τῷ ἀρχιερεῖ, ταύτην λαβόντι τὴν τιμὴν ἕξ αἰτίας τοιαύτης: [43] τελευτήσαντος Ὀνίου τοῦ ἀρχιερέως ὁ παῖς αὐτοῦ Σίμων γίγνεται διάδοχος ὁ καὶ δίκαιος ἐπικληθεὶς διὰ τε τὸ πρὸς τὸν θεὸν εὐσεβὲς καὶ τὸ πρὸς τοὺς ὁμοφύλους εὖνουν. [44] ἀποθανόντος δὲ τούτου καὶ νήπιον υἱὸν καταλιπόντος τὸν κληθέντα Ὀνίαν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἑλεάζαρος, περὶ οὗ τὸν λόγον ποιούμεθα, τὴν ἀρχιερωσύνην παρέλαβεν, ὃ γράφει Πτολεμαῖος τοῦτον τὸν τρόπον: [45] ‘βασιλεὺς Πτολεμαῖος Ἑλεαζάρῳ τῷ ἀρχιερεῖ χαίρειν. πολλῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ κατωκισμένων Ἰουδαίων, οὓς αἰχμαλωτισθέντας ὑπὸ Περσῶν ὅτ’ ἐκράτουν ὁ ἐμὸς πατὴρ ἐτίμησεν, καὶ τοὺς μὲν εἰς τὸ στρατιωτικὸν κατέταξεν ἐπὶ μείζουσιν μισθοφοραῖς, τισὶν δὲ γενομένοις ἐν Αἰγύπτῳ σὺν αὐτῷ τὰ φρούρια καὶ τὴν τούτων φυλακὴν παρέθετο, ἵνα τοῖς Αἰγυπτίοις ὧσιν φοβεροί, [46] τὴν ἀρχὴν ἐγὼ παραλαβὼν πᾶσι μὲν φιланθρώπως ἐχρησάμην, μάλιστα δὲ τοῖς σοῖς πολίταις, ὧν ὑπὲρ δέκα μὲν μυριάδας αἰχμαλώτων δουλευόντων ἀπέλυσα τοῖς δεσπόταις αὐτῶν ἐκ τῶν ἐμῶν λύτρα καταβαλὼν. [47] τοὺς δὲ ἀκμάζοντας ταῖς ἡλικίαις εἰς τὸν στρατιωτικὸν κατάλογον κατέταξα, τινὰς δὲ τῶν περὶ ἡμᾶς καὶ τὴν τῆς αὐλῆς πίστιν εἶναι δυναμένων ταύτης ἡξίωκα, νομίζων ἡδὺ τῷ θεῷ τῆς ὑπὲρ ἐμοῦ προνοίας ἀνάθημα τοῦτο καὶ μέγιστον ἀναθήσειν. [48] βουλόμενος δὲ καὶ τούτοις χαρίζεσθαι καὶ πᾶσι τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην Ἰουδαίοις τὸν νόμον ὑμῶν ἔγνω μεθερμηνεῦσαι, καὶ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς ἐκ τῶν Ἑβραϊκῶν μεταγραφέντα κεῖσθαι ἐν τῇ ἐμῇ βιβλιοθήκῃ. [49] καλῶς οὖν ποιήσεις ἐπιλεξάμενος ἄνδρας ἀγαθοὺς ἕξ ἀφ’ ἐκάστης φυλῆς ἥδη πρεσβυτέρους, οἱ καὶ διὰ τὸν χρόνον ἐμπείρως ἔχουσι τῶν νόμων καὶ δυνήσονται τὴν ἐρμηνείαν αὐτῶν ἀκριβῆ ποιήσασθαι: νομίζω γὰρ τούτων ἐπιτελεσθέντων μεγίστην δόξαν ἡμῖν περιγενήσεσθαι. [50] ἀπέσταλκα δὲ σοι περὶ τούτων διαλεξομένους Ἀνδρέαν τὸν ἀρχισωματοφύλακα καὶ Ἀρισταῖον ἐμοὶ τιμιωτάτους, δι’ ὧν καὶ ἀπαρχὰς ἀναθημάτων εἰς τὸ ἱερὸν καὶ θυσιῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπέσταλκα τάλαντα ἀργυρίου ἑκατόν. καὶ σὺ δ’ ἡμῖν ἐπιστέλλων περὶ ὧν ἂν θέλῃς ποιήσεις κεχαρισμένα.’

[51] Τῆς οὖν ἐπιστολῆς τοῦ βασιλέως κοιμισθείσης πρὸς τὸν Ἑλεάζαρον ἀντιγράφει πρὸς αὐτὴν ὡς ἐνῆν μάλιστα φιλοτίμως. ‘ἀρχιερεὺς Ἑλεάζαρος βασιλεῖ Πτολεμαίῳ χαίρειν. ἐρρωμένων σοῦ τε καὶ τῆς βασιλίσσης Ἀρσινόης καὶ τῶν τέκνων καλῶς ἡμῖν ἔχει πάντα. [52] τὴν δ’ ἐπιστολὴν λαβόντες μεγάλως ἡσθημεν ἐπὶ τῇ προαιρέσει σου, καὶ συναθροίσαντες τὸ πλῆθος ἀνέγνωμεν αὐτὴν ἐμφανίζοντες αὐτῷ ἦν ἔχεις πρὸς τὸν θεὸν εὐσέβειαν. [53] ἐπεδειξάμεν δ’ αὐτῷ καὶ τὰς φιάλας ἃς ἔπεμψας χρυσᾶς εἴκοσι καὶ ἀργυρᾶς τριάκοντα καὶ κρατήρας πέντε καὶ τράπεζαν εἰς ἀνάθεσιν, ἃ τε εἰς θυσίαν καὶ εἰς ἐπισκευὴν ὧν ἂν δέηται τὸ ἱερὸν τάλαντα ἑκατόν, ἅπερ ἐκόμισαν Ἀνδρέας καὶ Ἀρισταῖος οἱ τιμιωτάτοί σου τῶν φίλων, ἄνδρες ἀγαθοὶ καὶ παιδείᾳ διαφέροντες καὶ τῆς σῆς ἀρετῆς ἄξιοι. [54] ἴσθι δ’ ἡμᾶς τὸ σοὶ συμφέρον, κἂν ἢ τι παρὰ φύσιν, ὑπομενοῦντας: ἀμείβεσθαι γὰρ ἡμᾶς δεῖ τὰς σὰς εὐεργεσίας πολυμερῶς εἰς τοὺς ἡμετέρους πολίτας κατατεθείσας. [55] εὐθὺς οὖν ὑπὲρ σοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς σου καὶ τέκνων καὶ φίλων προσηγάγομεν θυσίας, καὶ τὸ πλῆθος εὐχὰς

ἐποιήσατο γενέσθαι σοι τὰ κατὰ νοῦν καὶ φυλαχθῆναι σου τὴν βασιλείαν ἐν εἰρήνῃ, τὴν τε τοῦ νόμου μεταγραφὴν ἐπὶ συμφέροντι τῷ σὺ λαβεῖν ὃ προαιρῇ τέλος. [56] ἐπελεξάμην δὲ καὶ πρεσβυτέρους ἄνδρας ἐξ ἀπὸ φυλῆς ἐκάστης, οὓς πεπόμφαμεν ἔχοντας τὸν νόμον. ἔσται δὲ τῆς σῆς εὐσεβείας καὶ δικαιοσύνης τὸ μεταγραφέντα τὸν νόμον εἰς ἡμᾶς ἀποπέμψαι μετ' ἀσφαλείας τῶν κομιζόντων. ἔρρωσο.'

Ταῦτα μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ἀντέγραψεν. ἐμοὶ δ' οὐκ ἀναγκαῖον ἔδοξεν εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν ἐβδομήκοντα πρεσβυτέρων, οἱ τὸν νόμον ἐκόμιζον ὑπὸ Ἑλεαζάρου πεμφθέντες, δηλοῦν: ἦν γὰρ ταῦτα ὑπογεγραμμένα ἐν τῇ ἐπιστολῇ. [58] τὴν μέντοι γε τῶν ἀναθημάτων πολυτέλειαν καὶ κατασκευὴν, ἣν ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τῷ θεῷ, οὐκ ἀνεπιτήδειον ἡγησάμην διελθεῖν, ὅπως ἅπασιν ἡ τοῦ βασιλέως περὶ τὸν θεὸν φιλοτιμία φανερὰ γένηται: ἄφθονον γὰρ τὴν εἰς ταῦτα δαπάνην χορηγῶν ὁ βασιλεὺς καὶ παρὼν αἰ τοῖς τεχνίταις καὶ τὰ ἔργα ἐπιβλέπων οὐδὲν ἀμελῶς οὐδὲ ῥαθύμως εἶα γίνεσθαι τῶν κατασκευασμάτων. [59] ὧν ἕκαστον οἷον ἦν τὴν πολυτέλειαν διηγῆσθαι, τῆς μὲν ἱστορίας ἴσως οὐκ ἀπαιτούσης τὴν ἀπαγγελίαν, τὸ δὲ τοῦ βασιλέως φιλόκαλον καὶ μεγάλοφρον οὕτω συστήσειν τοῖς ἐντευξομένοις ὑπολαμβάνων.

Πρῶτον δὲ τὰ περὶ τῆς τραπέζης ἐκθήσομαι. εἶχεν μὲν οὖν δι' ἐννοίας ὁ βασιλεὺς ὑπερμεγεθέστατον τοῖς μέτροις ἀπεργάσασθαι τὸ κατασκεύασμα, προσέταξε δὲ μαθεῖν τὸ μέγεθος τῆς ἀνακειμένης ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις τραπέζης πόσον τέ ἐστίν καὶ εἰ δύναται τούτου μείζον κατασκευασθῆναι. [61] μαθὼν δὲ καὶ τὴν οὖσαν ἡλικία τις ἦν, καὶ ὅτι αὐτῆς οὐδὲν κωλύει μείζονα γενέσθαι, φήσας καὶ πενταπλασίονα τῆς ὑπαρχούσης τῷ μεγέθει βούλεσθαι κατασκευάσαι, φοβεῖσθαι δέ, μὴ πρὸς τὰς λειτουργίας ἄχρηστος διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ μεγέθους γένηται: βούλεσθαι γὰρ οὐκ ἀνακεῖσθαι μόνον εἰς θεὸν τὰναθήματα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς λειτουργίας εὐχρηστα: [62] καὶ διὰ τοῦτο λογισάμενος σύμμετρον κατασκευάσθαι τὴν προτέραν τράπεζαν, ἀλλ' οὐ διὰ σπάνιν χρυσοῦ, τῷ μεγέθει μὲν οὐκ ἔγνω τὴν προϋπάρχουσαν ὑπερβαλεῖν, τῇ δὲ ποικιλίᾳ καὶ τῷ κάλλει τῆς ὕλης ἀξιολογότεραν κατασκευάσαι. [63] δεινὸς δὲ ὢν συνιδεῖν πραγμάτων παντοδαπῶν φύσιν καὶ λαβεῖν ἐπίνοιαν ἔργων καινῶν καὶ παραδόξων καὶ ὅσα ἦν ἄγραφα τὴν εὗρεσιν αὐτὸς παρέχων διὰ τὴν σύνεσιν καὶ ὑποδεικνὺς τοῖς τεχνίταις, ἐκέλευσεν ταῦτα κατασκευάζεσθαι καὶ τὰ ἀναγεγραμμένα πρὸς τὴν ἀκρίβειαν αὐτῶν ἀποβλέποντας ὁμοίως ἐπιτελεῖν.

[64] Ὑποστησάμενοι τοίνυν ποιήσασθαι τὴν τράπεζαν δύο μὲν καὶ ἡμίους πηχῶν τὸ μῆκος, ἐνὸς δὲ τὸ εὖρος, τὸ δ' ὕψος ἐνὸς καὶ ἡμίους, κατασκεύαζον ἐκ χρυσοῦ τὴν ὅλην τοῦ ἔργου καταβολὴν ποιούμενοι. τὴν μὲν οὖν στεφάνην παλαιστιαίαν εἰργάσαντο, τὰ δὲ κυμάτια στρεπτὰ τὴν ἀναγλυφὴν ἔχοντα σχοινοειδῇ τῇ τορείᾳ θαυμαστῶς ἐκ τῶν τριῶν μερῶν μεμιμημένην. [65] τριγώνων γὰρ ὄντων αὐτῶν ἐκάστη γωνία τὴν αὐτὴν τῆς ἐκτυπώσεως εἶχεν διάθεσιν, ὥς στρεφομένων αὐτῶν μίαν καὶ μὴ διάφορον τὴν ιδέαν αὐτοῖς συμπεριφέρεσθαι. τῆς δὲ στεφάνης τὸ μὲν ὑπὸ τὴν τράπεζαν ἐκκεκλιμένον ὠραίαν εἶχεν τὴν ἀποτύπωσιν, τὸ δ' ἔξωθεν περιηγμένον ἔτι μᾶλλον τῷ κάλλει τῆς ἐργασίας ἦν ἐκπεπονημένον, ὥς ὑπ' ὄψιν καὶ θεωρίαν ἐρχόμενον. [66] διὸ καὶ τὴν μὲν ὑπεροχὴν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ὀξεῖαν συνέβαινε γίνεσθαι, καὶ μηδεμίαν γωνίαν τριῶν οὐσῶν, ὥς προειρήκαμεν, περὶ τὴν μεταγωγὴν τῆς τραπέζης ἐλάσσονα βλέπεσθαι. ἐνδιέκειντο δὲ ταῖς σχοινίσιν τῆς τορείας λίθοι πολυτελεῖς παράλληλοι περόναις χρυσαῖς διὰ τρημάτων κατεिल्μημένοι. [67] τὰ δ' ἐκ πλαγίου τῆς στεφάνης καὶ πρὸς ὄψιν ἀνατείνοντα ὦν ἐκ λίθου καλλίστου πεποιημένων θέσει κατακεκόσμητο ῥάβδοις τὴν ἀναγλυφὴν εἰκότων πυκναῖς, αἱ περὶ τὸν κύκλον τῆς τραπέζης εἴληντο. [68] ὑπὸ δὲ τὴν τῶν ὦν διατύπωσιν στέφανον περιήγαγον οἱ τεχνῖται παντοίου καρποῦ φύσιν ἐντετορευμένον, ὥς ἀποκρέμασθαι τε βότρυς καὶ στάχυν ἀναστήναι καὶ ῥόας ἀποκεκλεῖσθαι. τοὺς δὲ λίθους εἰς πᾶν γένος τῶν προειρημένων καρπῶν, ὥς ἐκάστου τὴν οἰκίαν ἐντετυπῶσθαι χροάν, ἐξεργασάμενοι συνέδησαν τῷ χρυσῷ περὶ ὅλην τὴν τράπεζαν. [69] ὑπὸ δὲ τὸν στέφανον ὁμοίως ἢ τῶν ὦν διάθεσις πεποίητο καὶ ἡ τῆς ῥαβδώσεως ἀναγλυφὴ, τῆς τραπέζης ἐπ' ἀμφοτέρων μέρος ἔχειν τὴν αὐτὴν τῆς ποικιλίας τῶν ἔργων καὶ γλαφυρότητος θεὸν κατασκευασμένης, ὥς καὶ τὴν τῶν ἄλλων κυμάτων θέσιν καὶ τὴν τῆς στεφάνης μηδὲ τῆς τραπέζης ἐφ' ἑτερον μέρος ἐναλλαττομένης γίνεσθαι διάφορον, τὴν δ' αὐτὴν ἄχρι καὶ τῶν ποδῶν ὄψιν τῆς ἐπιτεχνήσεως διατετάσθαι. [70] ἔλασμα γὰρ χρυσοῦ τὸ πλάτος τεσσάρων δακτύλων ποιήσαντες καθ' ὅλου τοῦ τῆς τραπέζης πλάτους εἰς τοῦτο τοὺς πόδας αὐτῆς ἐνέθεσαν, ἔπειτα περόναις καὶ κατακλείουσιν αὐτοὺς ἐνέσφιγγον τῇ τραπέζῃ κατὰ τὴν στεφάνην, ἵνα τὴν θεὸν τῆς καινουργίας καὶ πολυτελείας, ἐφ' ᾧ τις ἂν στήσῃ τὴν τράπεζαν μέρος, παρέχῃ τὴν αὐτὴν. [71] ἐπὶ δὲ τῆς τραπέζης μαϊάνδρον ἐξέγλυψαν λίθους αὐτῷ κατὰ μέσον ἀξιολόγους ὥσπερ ἀστέρας ποικίλης ιδέας ἐνθέντες, τὸν τε ἄνθρακα καὶ τὸν σμάραγδον ἡδιστον προσαναγάζοντας αὐτῶν ἐκάτερον τοῖς ὁρώσιν, τῶν τε ἄλλων γενῶν ὅσοι περισπούδαστοι καὶ ζηλωτοὶ πᾶσιν

διὰ τὴν πολυτέλειαν τῆς φύσεως ὑπάρχουσιν. [72] μετὰ δὲ τὸν μαίανδρον πλέγμα τι σχοινοειδὲς περιῆκτο ῥόμβῳ τὴν κατὰ μέσον ὄψιν ἐμφορὲς, ἐφ' οὗ κρύσταλλός τε λίθος καὶ ἤλεκτρον ἐντετύπωτο τῇ παραλλήλῳ τῆς ιδέας γεινιάσει ψυχαγωγίαν θαυμαστὴν παρέχον τοῖς βλέπουσιν. [73] τῶν δὲ ποδῶν ἦσαν αἱ κεφαλίδες εἰς κρίνα μεμιμημέναι τὰς ἐκφύσεις τῶν πετάλων ὑπὸ τὴν τράπεζαν ἀνακλωμένων, εἰς ὀρθὸν δὲ τὴν βλάστησιν ἐνδοθεν παρεχόντων ὀρᾶν. [74] ἡ δὲ βάσις αὐτοῖς ἦν ἐξ ἄνθρακος λίθου παλαιστιαία πεποιημένη σχῆμα κρηπίδος ἀποτελοῦσα, τὸ δὲ πλάτος ὁκτὼ δακτύλων ἔχουσα, καθ' οὗ τὸ πᾶν ἔλασμα τῶν ποδῶν ἐρήρειστο. [75] ἀνέγλυψαν δὲ λεπτομερεῖ καὶ φιλοπονωτάτῃ τορεία τῶν ποδῶν ἕκαστον, κισσὸν αὐτοῖς καὶ κλήματα ἀμπέλων σὺν καὶ βότρυσιν ἐκφύσαντες, ὥς εἰκάσαι μηδὲν ἀποδεῖν τῆς ἀληθείας· καὶ γὰρ πρὸς τὸ πνεῦμα διὰ λεπτότητα καὶ τὴν ἐπ' ἄκρον αὐτῶν ἔκτασιν κινούμενα φαντασίαν τῶν κατὰ φύσιν μᾶλλον ἢ τέχνης μιμημάτων παρεῖχεν. [76] ἐκαινούργησαν δὲ ὥστε τρίπτυχον οἶονεῖ τὸ σχῆμα τῆς ὅλης κατασκευάσαι τραπέζης τῆς ἀρμονίας πρὸς ἄλληλα τῶν μερῶν οὕτω συνδεδεμένης, ὥς ἀόρατον εἶναι καὶ μηδ' ἐπινοεῖσθαι τὰς συμβολάς. ἡμισυ δὲ πήχεως οὐκ ἔλασσον τῇ τραπέζῃ τὸ πάχος συνέβαινε εἶναι. [77] τὸ μὲν οὖν ἀνάθημα τοῦτο κατὰ πολλὴν τοῦ βασιλέως φιλοτιμίαν τοιοῦτο τῇ τε πολυτελείᾳ τῆς ὕλης καὶ τῇ ποικιλίᾳ τῆς καλλονῆς καὶ τῇ μιμήσει τῇ κατὰ τὴν τορείαν τῶν τεχνιτῶν συνετελέσθη, σπουδάσαντος εἰ καὶ μὴ τῷ μεγέθει τῆς προανακειμένης τῷ θεῷ τραπέζης ἔμελλεν ἔσεσθαι διάφορος, τῇ μέντοι γε τέχνῃ καὶ τῇ καινουργίᾳ καὶ τῇ λαμπρότητι τῆς κατασκευῆς πολὺ κρείττονα καὶ περίβλεπτον ἀπεργάσασθαι.

[78] Τῶν δὲ κρατῆρων χρύσειοι μὲν ἦσαν δύο, φολιδωτὴν δ' εἶχον ἀπὸ τῆς βάσεως μέχρι τοῦ διαζώματος τὴν τορείαν λίθων ταῖς σπείραις ποικίλων ἐνδεδεμένων. [79] εἶτα ἐπ' αὐτῇ μαίανδρος πηχυαῖος τὸ ὕψος ἐξείργαστο κατὰ σύνθεσιν λίθων παντοίων τὴν ιδέαν, κατ' αὐτοῦ δὲ ῥάβδωσις ἀναγέλυπτο, καθ' ἧς πλέγμα ῥομβωτὸν δικτύοις ἐμφορὲς ἕως τοῦ χεῖλους ἀνεῖλκυτο· [80] τὰ δὲ μέσα λίθων ἀσπίδια τετραδακτύλων ἀνεπλήρου τὸ κάλλος. περιστέφετο δὲ τὰ χεῖλη τοῦ κρατῆρος κρίνων σμίλαξι καὶ ἀνθεμίσι καὶ βοτρυῶν σχοινίαις εἰς κύκλον περιηγμέναις. [81] τοὺς μὲν οὖν χρυσεούς κρατῆρας δύο χωροῦντας ἑκάτερον ἀμφορέας τοῦτον κατασκεύασαν τὸν τρόπον, οἱ δ' ἀργύρεοι τῶν ἐσόπτρων τὴν λαμπρότητα πολὺ διαυγέστεροι γηγόνεισαν, ὥς τρανοτέρας διὰ τούτων τὰς τῶν προσφερομένων ὄψεις ὀρᾶσθαι. [82] προσκατεσκεύασε δὲ τούτοις ὁ βασιλεὺς καὶ φιάλας τριάκοντα, ὧν ὅσα χρυσὸς ἦν ἀλλὰ μὴ λίθῳ πολυτελεῖ διείληπτο, σμίλαξι κισσοῦ καὶ πετάλοις ἀμπέλων ἐσκίαστο φιλοτέχνως ἐντετορευμένων. [83] ταῦτα δ' ἐγίνετο μὲν καὶ διὰ τὴν ἐμπειρίαν τῶν ἐργαζομένων θαυμασίων ὄντων περὶ τὴν τέχνην, πολὺ δὲ μᾶλλον ὑπὸ τῆς τοῦ βασιλέως σπουδῆς καὶ φιλοτιμίας διαφερόντως ἀπηρτίζετο· [84] οὐ γὰρ τῆς χορηγίας τὸ ἄφθονον καὶ μεγαλόψυχον τοῖς τεχνίταις παρεῖχεν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ χρηματίζειν τοῖς δημοσίοις πράγμασιν ἀπειρηκῶς αὐτὸς τοῖς κατασκευάζουσι παρῆν καὶ τὴν ὅλην ἐργασίαν ἐπέβλεπεν. αἴτιον δ' ἦν τοῦτο τῆς τῶν τεχνιτῶν ἐπιμελείας, οἱ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὴν τούτου σπουδὴν ἀποβλέποντες φιλοπονώτερον τοῖς ἔργοις προσελιπάρουν.

[85] Ταῦτα μὲν τὰ πεμφθέντα εἰς Ἱεροσόλυμα ὑπὸ Πτολεμαίου ἀναθήματα. ὁ δ' ἀρχιερεὺς Ἐλεάζαρος ἀναθεῖς αὐτὰ καὶ τιμήσας τοὺς κομίσαντας καὶ δῶρα τῷ βασιλεῖ δοὺς κομίζειν ἀπέλυσεν πρὸς τὸν βασιλέα. [86] παραγενομένων δ' εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀκούσας Πτολεμαῖος τὴν παρουσίαν αὐτῶν καὶ τοὺς ἐβδομήκοντα τῶν πρεσβυτέρων ἐληλυθότας, εὐθὺς μεταπέμπεται τὸν Ἀνδρέαν καὶ τὸν Ἀρισταῖον τοὺς πρέσβεις. οἱ δ' ἀφικόμενοι τὰς τε ἐπιστολάς, ἃς ἐκόμιζον αὐτῷ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως, ἀπέδοσαν καὶ ὅσα φράζειν ἀπὸ λόγων ὑπέθετο ταῦτα ἐδήλωσαν. [87] σπεύδων δ' ἐντυχεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων πρεσβύταις ἤκουσιν ἐπὶ τὴν ἐρμηνείαν τῶν νόμων, τοὺς μὲν ἄλλους οὕς χρειῶν ἕνεκα παρεῖναι συνέβαινε ἐκέλευσεν ἀπολῦσαι, παράδοξον τοῦτο ποιῶν καὶ παρὰ τὸ ἔθος· [88] οἱ μὲν γὰρ ὑπὸ τοιούτων αἰτιῶν ἀχθέντες διὰ πέμπτης ἡμέρας αὐτῷ προσήεσαν, οἱ δὲ πρεσβεύοντες διὰ μηνός· τότε τοίνυν ἀπολύσας ἐκείνους τοὺς πεμφθέντας ὑπὸ Ἐλεάζαρου περιέμενε. [89] ὥς δὲ παρῆλθον μετὰ καὶ τῶν δώρων οἱ γέροντες, ἃ τῷ βασιλεῖ κομίσει ὁ ἀρχιερεὺς αὐτοῖς ἔδωκεν, καὶ τῶν διφθερῶν, αἷς ἐγγεγραμμένους εἶχον τοὺς νόμους χρυσοῖς γράμμασιν, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς περὶ τῶν βιβλίων. [90] ὥς δ' ἀποκαλύψαντες τῶν ἐνελημάτων ἐπέδειξαν αὐτῷ, θαυμάσας ὁ βασιλεὺς τῆς ἰσχύος τοὺς ὑμένας καὶ τῆς συμβολῆς τὸ ἀνεπίγνωστον, οὕτως γὰρ ἤρμοστο, καὶ τοῦτο ποιήσας χρόνῳ πλείονι χάριν ἔχειν εἶπεν αὐτοῖς τε ἐλθοῦσιν καὶ μέζονα τῷ πέμψαντι, πρὸ δὲ πάντων τῷ θεῷ, οὗ τοὺς νόμους εἶναι συμβέβηκεν. [91] ἐκβοησάντων δ' ὑφ' ἐν καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν συμπαρόντων γίνεσθαι τὰ ἀγαθὰ τῷ βασιλεῖ δι' ὑπερβολὴν ἡδονῆς εἰς δάκρυα προύπεσεν, φύσει τῆς μεγάλης χαρᾶς πασχούσης καὶ τὰ τῶν λυπηρῶν σύμβολα. [92] κελεύσας δὲ τὰ βιβλία δοῦναι τοῖς ἐπὶ τῆς τάξεως τότε τοὺς ἄνδρας ἡσπάσατο, δίκαιον εἰπὼν εἶναι πρῶτον περὶ ὧν αὐτοὺς μετεπέμψατο ποιησάμενον τοὺς λόγους ἔπειτα κἀκείνους προσεῖπε. τὴν μέντοι γε ἡμέραν, καθ' ἣν ἦλθον πρὸς αὐτόν, ἐπιφανῆ ποιήσιν καὶ κατὰ πᾶν ἔτος

ἐπίσημον εἰς ὅλον τὸν τῆς ζωῆς χρόνον ἐπηγγέλλετο: [93] ἔτυχεν γὰρ ἡ αὐτὴ εἶναι τῆς παρουσίας αὐτοῖς καὶ τῆς νίκης, ἣν Ἀντίγονον ναυμαχῶν ἐνίκησεν: συνεστιαθῆναί τε ἐκέλευσεν αὐτῷ καὶ καταλύσεις προσέταξεν αὐτοῖς δοθῆναι τὰς καλλίστας πρὸς τῇ ἄκρᾳ.

Ὁ δὲ ἐπὶ τῆς τῶν ξένων ἀποδοχῆς τεταγμένος Νικάνωρ Δωρόθεον καλέσας, ὃς εἶχεν τὴν περὶ τούτων πρόνοιαν, ἐκέλευεν ἐτοιμάζειν ἐκάστῳ τὰ δέοντα πρὸς τὴν δίαίταν. διετετάκτο δὲ τοῦτον ὑπὸ τοῦ βασιλέως τὸν τρόπον: [95] κατὰ γὰρ πόλιν ἐκάστην, ὅσαι τοῖς αὐτοῖς χρῶνται περὶ τὴν δίαίταν, ἣν τούτων ἐπιμελόμενος καὶ κατὰ τὸ τῶν ἀφικνουμένων πρὸς αὐτὸν ἔθος πάντ' αὐτοῖς παρεσκευάζετο, ἵνα τῷ συνήθει τρόπῳ τῆς διαίτης εὐωχοῦμενοι μᾶλλον ἡδωνται καὶ πρὸς μηδὲν ὡς ἄλλοτρίως ἔχοντες δυσχεραίνωσιν. ὁ δὲ καὶ περὶ τούτους ἐγένετο Δωροθέου διὰ τὴν περὶ τὸν βίον ἀκρίβειαν ἐπὶ τούτοις καθεστῶτος. [96] συνέστρωσε δὲ πάντα δι' αὐτοῦ τὰ πρὸς τὰς τοιαύτας ὑποδοχὰς καὶ διμερῇ τὴν κλισίαν ἐποίησεν οὕτως ὡς προστάξαντος τοῦ βασιλέως: τοὺς μὲν γὰρ ἡμίσεις ἐκέλευσεν ἀνὰ χεῖρα κατακλιθῆναι, τοὺς δὲ λοιποὺς μετὰ τὴν αὐτοῦ κλισίαν, οὐδὲν ἀπολιπὼν τῆς εἰς τοὺς ἄνδρας τιμῆς. [97] ἐπεὶ δ' οὕτως κατεκλίθησαν ἐκέλευσε τὸν Δωρόθεον, οἷς ἔθεσι χρώμενοι διατελοῦσιν πάντες οἱ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας πρὸς αὐτὸν ἀφιγμένοι κατὰ ταῦτα ὑπηρετεῖν. διὸ καὶ τοὺς ἱεροκῆρυκας καὶ θύτας καὶ τοὺς ἄλλους, οἱ τὰς κατευχὰς ἐποιοῦντο, παρητήσατο, τῶν δὲ παραγενομένων ἓνα Ἑλισαῖον ὄνομα ὄντα ἱερέα παρεκάλεσεν ὁ βασιλεὺς ποιήσασθαι κατευχὰς. [98] ὁ δὲ στὰς εἰς μέσον ἤρχετο τῷ βασιλεῖ τὰ ἀγαθὰ καὶ τοῖς ἀρχομένοις ὑπ' αὐτοῦ, εἶτα κρότος ἐξ ἀπάντων μετὰ χαρᾶς καὶ βοῆς ἦρθη καὶ παυσάμενοι πρὸς εὐωχίαν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν παρεσκευασμένων ἐτράπησαν. [99] διαλιπὼν δ' ὁ βασιλεὺς ἐφ' ὅσον ἔδοξεν ἀποχρῶντα καιρὸν εἶναι φιλοσοφεῖν ἤρξατο καὶ ἕκαστον αὐτῶν λόγους ἐπηρώτα φυσικούς, καὶ πρὸς τὴν τῶν ζητουμένων θεωρίαν ἀκριβῶς ἐκείνων περὶ παντὸς οὐτινοσοῦν λέγειν αὐτοῖς προβληθεῖν διασαφούντων, ἡδόμενος τούτοις ἐφ' ἡμέρας δώδεκα τὸ συμπόσιον ἐποίησατο, [100] ὡς τῷ βουλομένῳ τὰ κατὰ μέρος γινῶναι τῶν ἐν τῷ συμποσίῳ ζητηθέντων εἶναι μαθεῖν ἀναγνόντι τὸ Ἀρισταίου βιβλίον, ὃ συνέγραψεν διὰ ταῦτα.

[101] Θαυμάζοντος δ' αὐτοὺς οὐ μόνον τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ καὶ Μενεδήμου τοῦ φιλοσόφου πρόνοια διοικεῖσθαι πάντα φήσαντος καὶ διὰ τοῦτ' εἰκὸς καὶ τοῦ λόγου δύναμιν καὶ κάλλος εὐρῆσθαι, παύονται μὲν περὶ τούτων ἐπιζητοῦντες. [102] γεγενῆσθαι δ' αὐτῷ τὰ μέγιστα τῶν ἀγαθῶν ὁ βασιλεὺς ἔλεγεν ἡδὴ παρόντων αὐτῶν: ὠφελῆσθαι γὰρ παρ' αὐτῶν μεμαθηκότα, πῶς δεῖ βασιλεύειν: κελεύει τε αὐτοῖς ἀνὰ τρία δοθῆναι τάλαντα καὶ τοὺς ἀποκαταστήσοντας ἐπὶ τὴν κατάλυσιν. [103] διελθουσῶν δὲ τριῶν ἡμερῶν παραλαβὼν αὐτοὺς ὁ Δημήτριος καὶ διελθὼν τὸ ἐπταστάδιον χῶμα τῆς θαλάσσης πρὸς τὴν νῆσον καὶ διαβάς πρὸς τὴν γέφυραν, προελθὼν ἐπὶ τὰ βόρεια μέρη συνέδριον ἐποίησατο ἐν τῷ παρὰ τὴν ἥονα κατεσκευασμένῳ οἴκῳ πρὸς διάσκεψιν πραγμάτων ἡρεμίας καλῶς ἔχοντι. [104] ἀγαγὼν οὖν αὐτοὺς ἐκεῖ παρεκάλει πάντων, ὧν ἂν δεηθεῖεν εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ νόμου, παρόντων ἀκωλύτως ἐπιτελεῖν τὸ ἔργον. οἱ δ' ὡς ἐνὶ μάλιστα φιλοτίμως καὶ φιλοπόνως ἀκριβῇ τὴν ἐρμηνείαν ποιοῦμενοι μέχρι μὲν ὥρας ἐνάτης πρὸς τούτῳ διετέλουν ὄντες, [105] ἔπειτ' ἐπὶ τὴν τοῦ σώματος ἀπηλλάττοντο θεραπείαν ἀφθόνως αὐτοῖς τῶν πρὸς τὴν δίαίταν χορηγουμένων καὶ προσέτι τοῦ Δωροθέου πολλὰ καὶ τῶν παρασκευαζομένων τῷ βασιλεῖ, προσέταξε γὰρ, αὐτοῖς παρέχοντος. [106] πρῶτ' δὲ πρὸς τὴν αὐλὴν παραγινόμενοι καὶ τὸν Πτολεμαῖον ἀσπαζόμενοι πάλιν ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἀπήεσαν τόπον καὶ τῇ θαλάσῃ τὰς χεῖρας ἀπονιπτόμενοι καὶ καθαίροντες αὐτοὺς οὕτως ἐπὶ τὴν τῶν νόμων ἐρμηνείαν ἐτρέποντο. [107]

Μεταγραφέντος δὲ τοῦ νόμου καὶ τοῦ κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ἔργου τέλος ἐν ἡμέραις ἐβδομήκοντα καὶ δυσὶν λαβόντος, συναγαγὼν ὁ Δημήτριος τοὺς Ἰουδαίους ἅπαντας εἰς τὸν τόπον, ἔνθα καὶ μετεβλήθησαν οἱ νόμοι, παρόντων καὶ τῶν ἐρμηνέων ἀνέγνω τούτους. [108] τὸ δὲ πλῆθος ἀπεδέξατο μὲν καὶ τοὺς διασαφίσαντας πρεσβυτέρους τὸν νόμον, ἐπήνεσεν δὲ καὶ τὸν Δημήτριον τῆς ἐπινοίας ὡς μεγάλων ἀγαθῶν αὐτοῖς εὐρετὴν γεγενημένον, παρεκάλεσάν τε δοῦναι καὶ τοῖς ἡγουμένοις αὐτῶν ἀναγνῶναι τὸν νόμον, ἡξίωσάν τε πάντες ὁ τε ἱερεὺς καὶ τῶν ἐρμηνέων οἱ πρεσβύτεροι καὶ τοῦ πολιτεύματος οἱ προεστηκότες, ἐπεὶ καλῶς τὰ τῆς ἐρμηνείας ἀπήρτισται, καὶ διαμεῖναι ταῦθ', ὡς ἔχοι, καὶ μὴ μετακινεῖν αὐτά. [109] ἀπάντων δ' ἐπαινεσάντων τὴν γνώμην ἐκέλευσαν, εἴ τις ἢ περισσόν τι προσγεγραμμένον ὅρᾳ τῷ νόμῳ ἢ λείπον, πάλιν ἐπισκοποῦντα τοῦτο καὶ ποιοῦντα φανερόν διορθοῦν, σωφρόνως τοῦτο πράττοντες, ἵνα τὸ κριθὲν ἅπαξ ἔχειν καλῶς εἰς αἰὶ διαμένῃ.

[110] Ἐχάρη μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐπὶ τούτῳ τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν εἰς τι χρήσιμον ὁρῶν τετελειωμένην, μάλιστα ὡς δὲ τῶν νόμων ἀναγνωσθέντων αὐτῷ καὶ τὴν διάνοιαν καὶ τὴν σοφίαν ἐξεπλάγη τοῦ νομοθέτου

καὶ πρὸς τὸν Δημήτριον ἤρξατο ποιεῖσθαι λόγους, πῶς οὕτως θαυμαστῆς οὔσης τῆς νομοθεσίας οὐδεὶς οὔτε τῶν ἱστορικῶν αὐτῆς οὔτε τῶν ποιητῶν ἐπεμνήσθη. [111] ὁ δὲ Δημήτριος μηδένα τολμῆσαι τῆς τῶν νόμων τούτων ἀναγραφῆς ἄψασθαι διὰ τὸ θεῖαν αὐτὴν εἶναι καὶ σεμνὴν ἔφασκεν, καὶ ὅτι βλαβεῖεν ἤδη τινὲς τούτοις ἐγχειρήσαντες ὑπὸ τοῦ θεοῦ, [112] δηλῶν ὡς Θεόπομπός τε βουλευθεὶς ἱστορήσai τι περὶ τούτων ἐταράχθη τὴν διάνοιαν πλείοσιν ἢ τριάκοντα ἡμέραις καὶ παρὰ τὰς ἀνέσεις ἐξιλιάσκετο τὸν θεόν, ἐντεῦθεν αὐτῷ γενέσθαι τὴν παραφροσύνην ὑπονοῶν: οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὄναρ εἶδεν ὅτι τοῦτ' αὐτῷ συμβαίη περιεργαζομένῳ τὰ θεῖα καὶ ταῦτ' ἐκφέρειν εἰς κοινούς ἀνθρώπους θελήσαντι: [113] καὶ ἀποσχόμενος κατέστη τὴν διάνοιαν. ἐδήλου δὲ καὶ περὶ Θεοδέκτου τοῦ τῶν τραγωδιῶν ποιητοῦ ἀναφέρεσθαι, ὅτι βουλευθεὶς ἐν τινὶ δράματι τῶν ἐν τῇ ἱερᾷ βύβλῳ γεγραμμένων μνησθῆναι τὰς ὧψεις γλαυκωθεῖν καὶ συνιδὼν τὴν αἰτίαν ἀπαλλαγείη τοῦ πάθους ἐξευμενισάμενος τὸν θεόν.

Παραλαβὼν δ' ὁ βασιλεὺς ταῦτα παρὰ τοῦ Δημητρίου, καθὼς προεῖρηται, προσκυνήσας αὐτοῖς ἐκέλευσε πολλὴν ποιεῖσθαι τῶν βιβλίων τὴν ἐπιμέλειαν, ἵνα διαμείνῃ ταῦτα καθαρῶς, τοὺς τε ἐρμηνεύσαντας παρεκάλεσεν συνεχῶς πρὸς αὐτὸν ἐκ τῆς Ἰουδαίας παραγίγνεσθαι: [115] τοῦτο γὰρ αὐτοῖς καὶ πρὸς τιμὴν τὴν παρ' αὐτοῦ καὶ πρὸς τὰς ἀπὸ τῶν δώρων ὠφελείας λυσιτελήσειν: νῦν μὲν γὰρ εἶναι δίκαιον αὐτοὺς ἐκπέμπειν ἔλεγεν, ἐκουσίως δὲ πρὸς αὐτὸν ἐλθόντας τεύξεσθαι πάντων, ὧν ἡ τε αὐτῶν ἐστὶν σοφία δικαία τυχεῖν καὶ ἡ ἐκείνου μεγαλοφροσύνη παρασχεῖν ἱκανή. [116] τότε μὲν οὖν ἐξέπεμψεν αὐτοὺς δοὺς ἐκάστῳ στολὰς ἀρίστας τρεῖς καὶ χρυσοῦ τάλαντα δύο καὶ κυλίκιον ταλάντου καὶ τὴν τοῦ συμποσίου στρωμνήν. [117] καὶ ταῦτα μὲν ἐκείνοις ἔχειν ἐδώρησατο. τῷ δ' ἀρχιερεὶ Ἐλεαζάρῳ δι' αὐτῶν ἔπεμψεν κλίνας ἀργυρόποδας δέκα καὶ τὴν ἀκόλουθον αὐτῶν ἐπισκευὴν καὶ κυλίκιον ταλάντων τριάκοντα, πρὸς τούτοις δὲ καὶ στολὰς δέκα καὶ πορφύραν καὶ στέφανον διαπρεπῆ καὶ βυσσίνης ὀθόνης ἱστοὺς ἑκατόν, ἔτι γε μὴν φιάλας καὶ τρύβλια καὶ σπονδεῖα καὶ κρατῆρας χρυσοῦς πρὸς ἀνάθεσιν δύο. [118] παρεκάλεσεν δ' αὐτὸν καὶ διὰ τῶν ἐπιστολῶν, ὅπως εἰ τῶν ἀνδρῶν τούτων θελήσειαν τινες πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν ἐπιτρέψῃ, περὶ πολλοῦ ποιούμενος τὴν μετὰ τῶν ἐν παιδείᾳ τυγχανόντων συνουσίαν καὶ τὸν πλοῦτον εἰς τοὺς τοιούτους ἡδέως ἔχων κατατίθεσθαι. καὶ τὰ μὲν εἰς δόξαν καὶ τιμὴν Ἰουδαίοις τοιαῦτα παρὰ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου συνέβη γενέσθαι.

2.3 Κεφάλαιον γ'

[119] Ἐτυχον δὲ καὶ τῆς παρὰ τῶν βασιλέων τῆς Ἀσίας τιμῆς, ἐπειδὴ συνεστράτευσαν αὐτοῖς: καὶ γὰρ Σέλευκος ὁ Νικάτωρ ἐν αἷς ἔκτισεν πόλεσιν ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ τῇ κάτω Συρίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ μητροπόλει Ἀντιοχείᾳ πολιτείας αὐτοὺς ἡξίωσεν καὶ τοῖς ἐνοικισθεῖσιν ἰσοτίμους ἀπέφηνεν Μακεδόσιν καὶ Ἑλλήσιν, ὡς τὴν πολιτείαν αὐτὴν ἔτι καὶ νῦν διαμένειν: [120] τεκμήριον δὲ τοῦτο: τοὺς Ἰουδαίους μὴ βουλομένους ἄλλοφύλῳ ἐλαίῳ χρῆσθαι λαμβάνειν ὠρισμένον τι παρὰ τῶν γυμνασιάρχων εἰς ἐλαίου τιμὴν ἀργύριον ἐκέλευσεν. ὁ τοῦ δήμου τῶν Ἀντιοχέων ἐν τῷ νῦν πολέμῳ λῦσαι προαιρουμένου Μουκιανὸς ἡγεμὼν ὢν τότε τῆς Συρίας ἐτήρησεν, [121] καὶ μετὰ ταῦτα κρατήσαντος Οὐεσπασιανοῦ καὶ Τίτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τῆς οἰκουμένης δεηθέντες οἱ Ἀλεξανδρεῖς καὶ Ἀντιοχεῖς, ἵνα τὰ δίκαια τὰ τῆς πολιτείας μηκέτι μένῃ τοῖς Ἰουδαίοις, οὐκ ἐπέτυχον. [122] ἐξ οὗ τις ἂν κατανοήσειεν τὴν Ῥωμαίων ἐπιείκειαν καὶ μεγαλοφροσύνην, μάλιστα δὲ τὴν Οὐεσπασιανοῦ καὶ Τίτου, ὅτι καίτοι πολλὰ πονήσαντες ἐν τῷ πρὸς Ἰουδαίους πολέμῳ καὶ πικρῶς πρὸς αὐτοὺς ἔχοντες, ὅτι μὴ παρέδοσαν αὐτοῖς τὰ ὅπλα μέχρις δ' ἐσχάτου πολεμοῦντες ὑπέμειναν, [123] οὐδενὸς αὐτοὺς τῶν ὑπαρχόντων κατὰ τὴν προειρημένην πολιτείαν ἀφείλοντο: ἅμα γὰρ καὶ τῆς πρότερον ὀργῆς καὶ τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων καὶ Ἀντιοχέων δῆμων μεγίστων παρακλήσεως ἐκράτησαν, [124] ὥστε μηδὲν μήθ' ὑπὸ τῆς πρὸς τούτους χάριτος μήθ' ὑπὸ τῆς πρὸς τοὺς πολεμηθέντας μισοπονηρίας ἐνδοῦναι πρὸς τὸ λῦσαι τι τῶν ἀρχαίων τοῖς Ἰουδαίοις φιλανθρώπων, ἀλλὰ τοὺς ἀνταραμένους αὐτοῖς ὅπλα καὶ χωρήσαντας διὰ μάχης δεδωκέναι τιμωρίαν φήσαντες τοὺς οὐδὲν ἐξαμαρτόντας οὐκ ἐδίκαιον ἀποστερεῖν τῶν ὑπαρχόντων.

Ὅμοιον δὲ τι τούτῳ καὶ Μάρκον Ἀγρίππαν φρονήσαντα περὶ τῶν Ἰουδαίων οἶδαμεν: τῶν γὰρ Ἰώνων κινηθέντων ἐπ' αὐτοὺς καὶ δεομένων τοῦ Ἀγρίππου, ἵνα τῆς πολιτείας, ἣν αὐτοῖς ἔδωκεν Ἀντίοχος ὁ Σελεύκου υἱὸς ὁ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν Θεὸς λεγόμενος, [126] μόνοι μετέλθωσιν, ἀξιούντων δ', εἰ συγγενεῖς εἰσιν αὐτοῖς Ἰουδαῖοι, σέβεσθαι τοὺς αὐτῶν θεοὺς, καὶ δίκης περὶ τούτων συστάσης ἐνίκησαν οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς αὐτῶν ἔθεσι χρῆσθαι συνηγορήσαντος αὐτοῖς Νικολάου τοῦ Δαμασκηνοῦ: ὁ γὰρ Ἀγρίππας ἀπεφάνητο μηδὲν αὐτῷ καινίζειν ἐξεῖναι. [127] τὸ δ' ἀκριβὲς εἴ τις βούλεται καταμαθεῖν, ἀναγνώτω τοῦ Νικολάου τὴν ἑκατοστὴν καὶ εἰκοστὴν καὶ τρίτην καὶ τετάρτην. περὶ μὲν οὖν τῶν ὑπ' Ἀγρίππου κριθέντων οὐκ ἔστιν ἴσως θαυμάζειν: οὐ

γὰρ ἐπολέμει τότε Ῥωμαίοις τὸ ἡμέτερον ἔθνος· [128] Οὐεσπασιανοῦ δ' ἂν τις καὶ Τίτου τὴν μεγαλοφροσύνην εἰκότως ἐκπλαγείη μετὰ πολέμους καὶ τηλικούτους ἀγῶνας οὓς ἔσχον πρὸς ἡμᾶς μετριοπαθουσάντων. ἐπανάξω δὲ τὸν λόγον ὅθεν ἐπὶ ταῦτ' ἐξέβην.

Τοὺς γὰρ Ἰουδαίους ἐπ' Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου βασιλεύοντος τῆς Ἀσίας ἔτυχεν αὐτοὺς τε πολλὰ τालαιπωρῆσαι τῆς γῆς αὐτῶν κακουμένης καὶ τοὺς τὴν κοίλην Συρίαν νεμομένους. [130] πολεμοῦντος γὰρ αὐτοῦ πρὸς τὸν Φιλοπάτορα Πτολεμαῖον καὶ πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Πτολεμαῖον ἐπικληθέντα δὲ Ἐπιφανῇ, κακοπαθεῖν συνέβαινεν αὐτοῖς καὶ νικῶντος καὶ πατρίοντος ταῦτά πάσχειν, ὥστ' οὐδὲν ἀπέλειπον χειμαζομένης νεῶς καὶ πονουμένης ὑπὸ τοῦ κλύδωνος ἐκατέρωθεν μεταξὺ τῆς εὐπραγίας τῆς Ἀντιόχου καὶ τῆς ἐπὶ θάτερον αὐτοῦ τροπῆς τῶν πραγμάτων κείμενοι. [131] νικήσας μέντοι τὸν Πτολεμαῖον ὁ Ἀντίοχος τὴν Ἰουδαίαν προσάγειται. τελευτήσαντος δὲ τοῦ Φιλοπάτορος ὁ παῖς αὐτοῦ μεγάλην ἐξέπεμψε δύναμιν καὶ στρατηγὸν Σκόπαν ἐπὶ τοὺς ἐν τῇ κοίλῃ Συρίᾳ, ὃς πολλὰς τε αὐτῶν πόλεις ἔλαβεν καὶ τὸ ἡμέτερον ἔθνος· πολεμούμενον γὰρ αὐτῷ προσέθετο. [132] μετ' οὐ πολὺ δὲ τὸν Σκόπαν Ἀντίοχος νικᾷ συμβαλὼν αὐτῷ πρὸς ταῖς πηγαῖς τοῦ Ἰορδάνου καὶ πολλὴν αὐτοῦ τῆς στρατιᾶς διέφθειρεν. [133] ὕστερον δ' Ἀντιόχου χειρωσαμένου τὰς ἐν τῇ κοίλῃ Συρίᾳ πόλεις, ἃς ὁ Σκόπας κατεσχέκει, καὶ τὴν Σαμάρειαν, ἐκουσίως αὐτῷ προσέθεντο οἱ Ἰουδαῖοι καὶ τῇ πόλει δεξάμενοι πᾶσαν αὐτοῦ τῇ τε στρατιᾷ καὶ τοῖς ἐλέφασιν ἀφθονίαν παρέσχον καὶ τοὺς ὑπὸ Σκόπα καταλειφθέντας ἐν τῇ ἄκρᾳ τῶν Ἱεροσολύμων φρουροὺς πολιορκοῦντι προθύμως συνεμάχησαν. [134] ὁ οὖν Ἀντίοχος δίκαιον ἡγησάμενος τὴν τῶν Ἰουδαίων πρὸς αὐτὸν σπουδὴν καὶ φιλοτιμίαν ἀμείψασθαι γράφει τοῖς τε στρατηγοῖς αὐτοῦ καὶ τοῖς φίλοις μαρτυρῶν τοῖς Ἰουδαίοις ὑπὲρ ὧν εὖ πάθοι πρὸς αὐτῶν καὶ τὰς δωρεὰς ἃς ὑπὲρ τούτων διέγνω παρασχεῖν αὐτοῖς ἐμφανίζων. [135] παραθήσομαι δὲ τὰς ἐπιστολὰς τὰς τοῖς στρατηγοῖς περὶ αὐτῶν γραφείσας προδιελθὼν, ὡς μαρτυρεῖ τούτοις ἡμῶν τοῖς λόγοις Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης· ἐν γὰρ τῇ ἐξκαιδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν αὐτοῦ φησιν οὕτως· ὁ δὲ τοῦ Πτολεμαίου στρατηγὸς Σκόπας ὀρμήσας εἰς τοὺς ἄνω τόπους κατεστρέψατο ἐν τῷ χειμῶνι τὸ Ἰουδαίων ἔθνος· λέγει δὲ ἐν τῇ αὐτῇ βίβλῳ, [136] ὥς τοῦ Σκόπα νικηθέντος ὑπ' Ἀντιόχου τὴν μὲν Βατανέαν καὶ Σαμάρειαν καὶ Ἀβίλα καὶ Γάδαρα παρέλαβεν Ἀντίοχος, μετ' ὀλίγον δὲ προσεχώρησαν αὐτῷ καὶ τῶν Ἰουδαίων οἱ περὶ τὸ ἱερὸν τὸ προσαγορευόμενον Ἱεροσόλυμα κατοικοῦντες, ὑπὲρ οὗ καὶ πλείω λέγειν ἔχοντες καὶ μάλιστα περὶ τῆς γενομένης περὶ τὸ ἱερὸν ἐπιφανείας, εἰς ἕτερον καιρὸν ὑπερθησόμεθα τὴν διήγησιν· [137] καὶ Πολύβιος μὲν ταῦτα ἱστόρησεν. ἡμεῖς δ' ἐπανάξομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὴν διήγησιν παραθέμενοι πρῶτον τὰς ἐπιστολὰς τοῦ βασιλέως Ἀντιόχου.

[138]

Βασιλεὺς Ἀντίοχος Πτολεμαίῳ χαίρειν.

τῶν Ἰουδαίων καὶ παραυτίκα μὲν, ἡνίκα τῆς χώρας ἐπέβημεν αὐτῶν, ἐπιδειξαμένων τὸ πρὸς ἡμᾶς φιλότιμον καὶ παραγενομένους δ' εἰς τὴν πόλιν λαμπρῶς ἐκδεξαμένων καὶ μετὰ τῆς γερουσίας ἀπαντησάντων, ἄφθονον δὲ τὴν χορηγίαν τοῖς στρατιώταις καὶ τοῖς ἐλέφασιν παρεσχημένων, συνεξελόντων δὲ καὶ τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ φρουροὺς τῶν Αἰγυπτίων, [139] ἡξιώσαμεν καὶ αὐτοὶ τούτων αὐτοὺς ἀμείψασθαι καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἀναλαβεῖν κατεφθαρμένην ὑπὸ τῶν περὶ τοὺς πολέμους συμπεσόντων καὶ συνοικίσαι τῶν διεσπαρμένων εἰς αὐτὴν πάλιν συνελθόντων. [140] πρῶτον δ' αὐτοῖς ἐκρίναμεν διὰ τὴν εὐσέβειαν παρασχεῖν εἰς τὰς θυσίας σύνταξιν κτηνῶν τε θυσίμων καὶ οἴνου καὶ ἐλαίου καὶ λιβάνου ἀργυρίου μυριάδας δύο καὶ σεμιδάλεως ἀρτάβας ἱερᾶς κατὰ τὸν ἐπιχώριον νόμον πυρῶν μεδίμνους χιλίους τετρακοσίους ἐξήκοντα καὶ ἁλῶν μεδίμνους τριακοσίους ἐβδομηκονταπέντε. [141] τελεῖσθαι δ' αὐτοῖς ταῦτα βούλομαι, καθὼς ἐπέσταλκα, καὶ τὸ περὶ τὸ ἱερὸν ἀπαρτισθῆναι ἔργον τὰς τε στοὰς καὶ εἴ τι ἕτερον οἰκοδομῆσαι δέοι· ἡ δὲ τῶν ξύλων ὕλη κατακομιζέσθω ἐξ αὐτῆς τε τῆς Ἰουδαίας καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν καὶ ἐκ τοῦ Λιβάνου μηδενὸς πρassoμένου τέλος. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις, ἐν οἷς ἂν ἐπιφανεστέραν γίγνεσθαι τὴν τοῦ ἱεροῦ ἐπισκευὴν δέη. [142] πολιτευέσθωσαν δὲ πάντες οἱ ἐκ τοῦ ἔθνους κατὰ τοὺς πατρίους νόμους, ἀπολύεσθω δ' ἡ γερουσία καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ ἱεροῦ καὶ ἱεροψάλται ὧν ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς τελοῦσιν καὶ τοῦ στεφανιτικοῦ φόρου καὶ τοῦ περὶ τῶν ἄλλων. [143] ἵνα δὲ θάπτον ἡ πόλις κατοικισθῇ, δίδωμι τοῖς τε νῦν κατοικοῦσιν καὶ κατελευσομένοις ἕως τοῦ Ὑπερβερεταίου μηνὸς ἀτελέσιν εἶναι μέχρι τριῶν ἐτῶν. [144] ἀπολύομεν δὲ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν αὐτοὺς τοῦ τρίτου μέρους τῶν φόρων, ὥστε αὐτῶν ἐπανορθωθῆναι τὴν βλάβην. καὶ ὅσοι ἐκ τῆς πόλεως ἀρπαγέντες δουλεύουσιν, αὐτοὺς τε τούτους καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν γεννηθέντας ἐλευθέρους ἀφίεμεν καὶ τὰς οὐσίας αὐτοῖς ἀποδίδοσθαι κελεύομεν.

Ἡ μὲν οὖν ἐπιστολὴ ταῦτα περιεῖχεν. σεμνύνων δὲ καὶ τὸ ἱερὸν πρόγραμμα κατὰ πᾶσαν τὴν βασιλείαν ἐξέθηκεν περιέχον τάδε: ‘μηδενὶ ἐξεῖναι ἄλλοφύλῳ εἰς τὸν περίβολον εἰσιέναι τοῦ ἱεροῦ τὸν ἀπηγορευμένον τοῖς Ἰουδαίοις, εἰ μὴ οἷς ἀγνισθεῖσιν ἐστὶν ἔθιμον κατὰ τὸν πατριὸν νόμον. [146] μηδ’ εἰς τὴν πόλιν εἰσφερέσθω ἵππεια κρέα μηδὲ ἡμιόνεια μηδὲ ἀγρίων ὄνων καὶ ἡμέρων παρδάλων τε καὶ ἄλωπέκων καὶ λαγῶν καὶ καθόλου δὲ πάντων τῶν ἀπηγορευμένων ζώων τοῖς Ἰουδαίοις· μηδὲ τὰς δορὰς εἰσφέρειν ἐξεῖναι, ἀλλὰ μηδὲ τρέφειν τι τούτων ἐν τῇ πόλει· μόνοις δὲ τοῖς προγονικοῖς θύμασιν, ἅφ’ ὧν καὶ τῷ θεῷ δεῖ καλλιιερεῖν, ἐπιτετράφθαι χρῆσθαι. ὁ δὲ τι τούτων παραβὰς ἀποτινύτω τοῖς ἱερεῦσιν ἀργυρίου δραχμὰς τρισχιλίας.’

[147] Ἐγραψε δὲ μαρτυρῶν ἡμῖν εὐσέβειάν τε καὶ πίστιν, ἥνικα νεωτερίζοντα τὰ κατὰ τὴν Φρυγίαν ἐπύθετο καὶ Λυδίαν καθ’ ὃν ἦν καιρὸν ἐν ταῖς ἄνω σατραπείαις, κελεύων Ζεῦξιν τὸν αὐτοῦ στρατηγὸν καὶ ἐν τοῖς μάλιστα φίλον πέμψαι τινὰς τῶν ἡμετέρων ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Φρυγίαν. [148] γράφει δ’ οὕτως: ‘βασιλεὺς Ἀντίοχος Ζεύξιδι τῷ πατρὶ χαίρειν. εἰ ἔρρωσαι, εὖ ἂν ἔχοι, ὑγιαίνω δὲ καὶ αὐτός. [149] πυνθανόμενος τοὺς ἐν Λυδίᾳ καὶ Φρυγίᾳ νεωτερίζοντας μεγάλης ἐπιστροφῆς ἡγησάμην τοῦτό μοι δεῖσθαι, καὶ βουλευσαμένῳ μοι μετὰ τῶν φίλων, τί δεῖ ποιεῖν, ἔδοξεν εἰς τὰ φρούρια καὶ τοὺς ἀναγκαιοτάτους τόπους τῶν ἀπὸ τῆς Μεσοποταμίας καὶ Βαβυλωνίας Ἰουδαίων οἴκους δισχιλίους σὺν ἐπισκευῇ μεταγαγεῖν. [150] πέπεισμαι γὰρ εὖνους αὐτοὺς ἔσεσθαι τῶν ἡμετέρων φύλακας διὰ τὴν πρὸς τὸν θεὸν εὐσέβειαν, καὶ μαρτυρουμένους δ’ αὐτοὺς ὑπὸ τῶν προγόνων εἰς πίστιν οἶδα καὶ προθυμίαν εἰς ἃ παρακαλοῦνται· βούλομαι τοίνυν καίπερ ἐργώδους ὄντος τοῦ μεταγαγεῖν ὑποσχομένους νόμοις αὐτοὺς χρῆσθαι τοῖς ἰδίοις. [151] ὅταν δ’ αὐτοὺς ἀγάγῃς εἰς τοὺς προειρημένους τόπους, εἰς τ’ οἰκοδομίας οἰκιῶν αὐτοῖς δώσεις τόπον ἐκάστῳ καὶ χώραν εἰς γεωργίαν καὶ φυτείαν ἀμπέλων, καὶ ἀτελεῖς τῶν ἐκ τῆς γῆς καρπῶν ἀνήσεις ἐπὶ ἔτη δέκα. [152] μετρεῖσθωσαν δὲ καὶ ἄχρις ἂν τοὺς παρὰ τῆς γῆς καρποὺς λαμβάνωσιν σῖτον εἰς τὰς τῶν θεραπόντων διατροφάς· διδόνσθω δὲ καὶ τοῖς εἰς τὰς χρείας ὑπηρετοῦσιν τὸ αὐταρκες, ἵνα τῆς παρ’ ἡμῶν τυγχάνοντες φιланθρωπίας προθυμοτέρους παρέχωσιν αὐτοὺς περὶ τὰ ἡμέτερα. [153] πρόνοιαν δὲ ποιοῦ καὶ τοῦ ἔθνους κατὰ τὸ δυνατόν, ὅπως ὑπὸ μηδενὸς ἐνοχλῇται.’ περὶ μὲν οὖν τῆς Ἀντιόχου φιλίας τοῦ μεγάλου πρὸς Ἰουδαίους ταῦτα ἡμῖν ἀποχρώντως εἰρήσθω μαρτύρια.

2.4 Κεφάλαιον δ'

[154] Μετὰ δὲ ταῦτα φιλίαν καὶ σπονδὰς πρὸς Πτολεμαῖον Ἀντίοχος ἐποιήσατο καὶ δίδωσιν αὐτῷ τὴν θυγατέρα Κλεοπάτραν πρὸς γάμον παραχωρήσας αὐτῷ τῆς κοίτης Συρίας καὶ Σαμαρείας καὶ Ἰουδαίας καὶ Φοινίκης φερνῆς ὀνόματι. [155] καὶ διαιρεθέντων εἰς ἀμφοτέρους τοὺς βασιλέας τῶν φόρων τὰς ἰδίας ἕκαστοι τῶν ἐπισήμων ὠνοῦντο πατρίδας φορολογεῖν καὶ συναθροίζοντες τὸ προστεταγμένον κεφάλαιον τοῖς βασιλεῦσιν ἐτέλουν. [156] ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ Σαμαρεῖς εὖ πράσσοντες πολλὰ τοὺς Ἰουδαίους ἐκάκωσαν τὴν τε χώραν αὐτῶν τεμόντες καὶ σώματα διαρπάσαντες· ἐγένετο δὲ ταῦτα ἐπὶ ἀρχιερέως Ὀνίου. [157] τελευτήσαντος γὰρ Ἐλεαζάρου τὴν ἀρχιερωσύνην ὁ θεῖος αὐτοῦ Μανασσῆς παρέλαβεν, μεθ’ ὃν καταστρέψαντα τὸν βίον Ὀνίας τὴν τιμὴν ἐξεδέξατο Σίμωνος υἱὸς ὢν τοῦ δικαίου κληθέντος· Σίμων δ’ ἦν ἀδελφὸς Ἐλεαζάρου, καθὼς προεῖπον. [158] οὗτος ὁ Ὀνίας βραχὺς ἦν τὴν διάνοιαν καὶ χρημάτων ἥττων καὶ διὰ τοῦτο τὸν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ φόρον, ὃν τοῖς βασιλεῦσιν οἱ πατέρες αὐτοῦ ἐτέλουν ἐκ τῶν ἰδίων, τάλαντα εἴκοσιν ἀργυρίου μὴ δούς, εἰς ὀργὴν ἐκίνησεν τὸν βασιλέα Πτολεμαῖον τὸν Εὐεργέτην, ὃς ἦν πατὴρ τοῦ Φιλοπάτορος. [159] καὶ πέμψας εἰς Ἱεροσόλυμα πρεσβευτὴν ἡτιᾶτο τὸν Ὀνίαν ὥς οὐκ ἀποδιδόντα τοὺς φόρους καὶ ἡπεῖλει κληρουχῆσαι αὐτῶν τὴν γῆν οὐκ ἀπολαβὼν καὶ πέμψειν τοὺς ἐνοικήσοντας στρατιώτας. ἀκούσαντες δὲ τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως οἱ Ἰουδαῖοι συνεχύθησαν, τὸν δὲ Ὀνίαν οὐδὲν τούτων ἐδυσώπει διὰ τὴν φιλοχρηματίαν.

[160] Ἰώσηπος δὲ τις, νέος μὲν ἔτι τὴν ἡλικίαν, ἐπὶ σεμνότητι δὲ καὶ προνοίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ δόξαν ἔχων παρὰ τοῖς Ἱεροσολυμίταις, Τωβίου μὲν πατρός, ἐκ δὲ τῆς Ὀνίου τοῦ ἀρχιερέως ἀδελφῆς γεγονώς, δηλωσάσης αὐτῷ τῆς μητρὸς τὴν τοῦ πρεσβευτοῦ παρουσίαν (ἔτυχε γὰρ αὐτὸς ἀποδημῶν εἰς Φιχόλαν κώμην ἐξ ἧς ὑπῆρχεν), (161) ἐλθὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπέπληττε τῷ Ὀνίᾳ μὴ προνοουμένῳ τῆς ἀσφαλείας τῶν πολιτῶν, ἀλλ’ εἰς κινδύνους τὸ ἔθνος βουλομένῳ περιστηῆσαι διὰ τὴν τῶν χρημάτων ἀποστέρησιν, δι’ ἃ καὶ τοῦ λαοῦ τὴν προστασίαν λαβεῖν αὐτὸν ἔλεγε καὶ τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς ἐπιτυχεῖν· (162) εἰ δ’ ἐρωτικῶς οὕτως ἔχοι τῶν χρημάτων ὥς δι’ αὐτὰ καὶ τὴν πατρίδα κινδυνεύουσιν ἰδεῖν ὑπομεῖναι καὶ πᾶν ὅτιοῦν

παθόντας αὐτοῦ τοὺς πολίτας, συνεβούλευσεν ἀπελθόντα πρὸς τὸν βασιλέα δεηθῆναι αὐτοῦ ἢ πάντων αὐτῷ παραχωρῆσαι τῶν χρημάτων ἢ μέρους. (163) τοῦ δὲ Ὀνίου μήτ' ἄρχειν ἐθέλειν ἀποκριναμένου, καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην δ', εἰ δυνατόν, ἐτοίμως ἔχειν ἀποθέσθαι λέγοντος, μήτ' ἀναβῆσεσθαι πρὸς τὸν βασιλέα (μέλειν γὰρ οὐδὲν αὐτῷ περὶ τούτων), εἰ πρεσβεύειν αὐτῷ πρὸς τὸν Πτολεμαῖον συγχωρεῖ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἐπηρώτησε. (164) φήσαντος δ' ἐπιτρέπειν, ἀναβὰς εἰς τὸ ἱερὸν ὁ Ἰώσηπος καὶ συγκαλέσας τὸ πλῆθος εἰς ἐκκλησίαν, μηδὲν ταραττέσθαι μηδὲ φοβεῖσθαι παρήνει διὰ τὴν Ὀνίου τοῦ θεοῦ περὶ αὐτῶν ἀμέλειαν, ἀλλ' ἐν ἀδείᾳ τῶν ἀπὸ τῆς σκυθρωποτέρας ἐλπίδος διάνοιαν αὐτοὺς ἔχειν ἡξίου· πρεσβεύσειν γὰρ αὐτὸς ἐπηγγέλλετο πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πείσειν αὐτὸν ὅτι μηδὲν ἀδικοῦσιν. (165) καὶ τὸ μὲν πλῆθος τούτων ἀκοῦσαν ἠὲ χαρίσται τῷ Ἰωσήπῳ, καταβὰς δ' αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ξενία θ' ὑποδέχεται τὸν παρὰ τοῦ Πτολεμαίου πεπρεσβευκότα, καὶ δωρησάμενος αὐτὸν πολυτελέσι δωρεαῖς καὶ ἐπὶ πολλὰς ἐστιάσας φιλοτίμως ἡμέρας προὔπεμψε πρὸς τὸν βασιλέα, φράσας αὐτῷ καὶ αὐτὸς ἀκολουθήσειν. (166) καὶ γὰρ ἔτι μᾶλλον ἐγεγόνει πρόθυμος πρὸς τὴν ἄφιξιν τὴν παρὰ τὸν βασιλέα τοῦ πρεσβευτοῦ προτρεψαμένου καὶ παρορμήσαντος εἰς Αἴγυπτον ἐλθεῖν, καὶ πάντων ὧν ἂν δέχεται παρὰ τοῦ Πτολεμαίου τυχεῖν αὐτὸν ποιήσειν ὑποσχομένου· τὸ γὰρ ἐλευθέριον αὐτοῦ καὶ τὸ σεμνὸν τοῦ ἡθους λίαν ἠγάπησεν.

(167) καὶ ὁ μὲν πρεσβευτὴς ἐλθὼν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ τὴν τοῦ Ὀνίου ἀγνωμοσύνην καὶ περὶ τῆς τοῦ Ἰωσήπου χρηστότητος ἐδήλου, καὶ ὅτι μέλλοι πρὸς αὐτὸν ἥξειν παραιτησόμενος τῶν ἀμαρτημάτων τὸ πλῆθος· εἶναι γὰρ αὐτοῦ προστάτην. ἀμέλει τοσαύτη [περὶ] τῶν ἐγκωμίων τοῦ νεανίσκου διετέλεσε χρώμενος περιουσία ὥστε καὶ τὸν βασιλέα καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Κλεοπάτραν προδιέθηκεν οἰκείως ἔχειν πρὸς τὸν Ἰώσηπον οὕτω παρόντα. (168) ὁ δὲ Ἰώσηπος διαπέμψας πρὸς τοὺς φίλους εἰς Σαμάρειαν, καὶ δανεισάμενος ἀργύριον καὶ τὰ πρὸς τὴν ἀποδημίαν ἐτοιμασάμενος. ἐσθιῆτάς τε καὶ ἐκπώματα καὶ ὑποζύγια. καὶ ταῦθ' ὥς περὶ δισμυρίας δραχμὰς παρασκευασάμενος, εἰς Ἀλεξάνδρειαν παρεγένετο. (169) ἔτυχε δὲ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν πάντας ἀναβαίνειν τοὺς ἐκ τῶν πόλεων τῶν τῆς Συρίας καὶ Φοινίκης πρώτους καὶ τοὺς ἄρχοντας ἐπὶ τὴν τῶν τελῶν ὥνῃ· κατ' ἔτος δὲ ταῦτα τοῖς δυνατοῖς τῶν ἐν ἐκάστη πόλει, ἐπίπρασεν ὁ βασιλεὺς. (170) ὁρῶντες οὖν οὗτοι κατὰ τὴν ὁδὸν τὸν Ἰώσηπον ἐχλεύαζον ἐπὶ πενία καὶ λιτότητι. ὥς δ' εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀφικόμενος ἐν Μέμφει τὸν βασιλέα Πτολεμαῖον ἤκουσεν ὄντα, ὑπαντησόμενος αὐτῷ ἀνέβαινεν. (171) καθεξομένου δὲ τοῦ βασιλέως ἐπ' ὀχήματος μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ μετ' Ἀθηνίωνος τοῦ φίλου (οὗτος δ' ἦν ὁ πρεσβεύσας εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ παρὰ Ἰωσήπῳ ξενισθεὶς), θεασάμενος αὐτὸν ὁ Ἀθηνίων εὐθὺς ἐποίει τῷ βασιλεῖ γνῶριμον, λέγων τοῦτον εἶναι, περὶ οὗ παραγενόμενος ἐξ Ἱεροσολύμων ἀπήγγειλεν ὡς ἀγαθὸς τ' εἴη καὶ φιλότιμος νεανίσκος. (172) ὁ δὲ Πτολεμαῖος πρῶτός τ' αὐτὸν ἡσπάσατο καὶ ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ ὄχημα παρεκάλεσε, καὶ καθεστέντος περὶ τῶν Ὀνία πραττομένων ἥρξατο ἐγκαλεῖν. ὁ δὲ 'συγγίγνωσκε' φησὶν 'αὐτῷ διὰ τὸ γῆρας· οὐ γὰρ λανθάνει σε πάντως ὅτι καὶ τοὺς πρεσβύτας καὶ τὰ νήπια τὴν αὐτὴν διάνοιαν ἔχειν συμβέβηκε. παρὰ δ' ἡμῶν ἔσται σοι τῶν νέων ἅπαντα, ὥστε μηδὲν αἰτιάσασθαι.' (173) ἡσθεὶς δ' ἐπὶ τῇ χάριτι καὶ τῇ εὐτραπείᾳ τοῦ νεανίσκου, μᾶλλον αὐτὸν ὡς ἤδη καὶ πεπειραμένος ἀγαπᾶν ἥρξατο, ὥς ἐν τε τοῖς βασιλείοις αὐτὸν κελεῦσαι ἐνδιαيتᾶσθαι καὶ καθ' ἡμέραν ἐπὶ τῆς ἐστιάσεως τῆς ἰδίας ἔχειν. (174) γενομένου δ' ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τοῦ βασιλέως ἰδόντες οἱ πρῶτοι τῆς Συρίας συγκαθεζόμενον αὐτῷ τὸν Ἰώσηπον ἀηδῶς ἔφερον.

(175) ἐνστάσης δὲ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἔμελλε τὰ τέλη πιπράσκεσθαι τῶν πόλεων. ἠγόραζον οἱ τοῖς ἀξιώμασιν ἐν ταῖς πατρίσι διαφέροντες. εἰς ὀκτακισχίλια δὲ τάλαντα συναθροισζομένων τῶν τῆς Κοίλης Συρίας τελῶν καὶ τῶν τῆς Φοινίκης καὶ Ἰουδαίας σὺν τῇ Σαμαρείᾳ, (176) προσελθὼν ὁ Ἰώσηπος τοὺς μὲν ὠνούμενους διέβαλλεν ὡς συνθεμένους ὀλίγην αὐτῷ τιμὴν ὑφίστασθαι τῶν τελῶν, αὐτὸς δὲ διπλασίονα δώσειν ὑπισχνεῖτο, καὶ τῶν ἀμαρτάντων εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ τὰς οὐσίας ἀναπέμψειν αὐτῷ καὶ γὰρ ταῦτα τοῖς τέλεσι συνεπιπράσκετο. (177) τοῦ δὲ βασιλέως ἡδέως ἀκούσαντος, καὶ ὡς αὖξοντι τὴν πρόσοδον αὐτοῦ κατακυροῦν τὴν ὥνῃ τῶν τελῶν ἐκεῖνφ φήσαντος, ἐρομένου δ' εἰ καὶ τοὺς ἐγγυησομένους αὐτὸν ἔχει δοῦναι, σφόδρ' ἀστείως ἀπεκρίνατο. 'δώσω' γὰρ εἶπεν 'ἀνθρώπους ἀγαθοὺς τε καὶ καλοὺς, οἷς οὐκ ἀπιστήσετε.' (178) λέγειν δὲ τούτους οἱ τινὲς εἰσιν εἰπόντος. 'αὐτόν' εἶπεν, 'ὦ βασιλεῦ, σέ τε καὶ τὴν γυναῖκα τὴν σὴν ὑπὲρ ἐκατέρου μέρους ἐγγυησομένους δίδωμί σοι.' γελάσας δ' ὁ Πτολεμαῖος συνεχώρησεν αὐτῷ δίχα τῶν ὁμολογούντων ἔχειν τὰ τέλη. (179) τοῦτο σφόδρα τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐλθόντας ἐλύπησεν ὡς παρευδοκιμηθέντας.

(180) καὶ οἱ μὲν ἐπανῆκον εἰς τὰς ἰδίας ἑκάστοι πατρίδας μετ' αἰσχύνης, ὃ δὲ Ἰώσηπος λαβὼν παρὰ τοῦ βασιλέως πεζῶν στρατιωτῶν δισχιλίους (ἠξίωσε γάρ τινα βοήθειαν λαβεῖν, ἵνα τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι καταφρονοῦντας ἔχοι βιάζεσθαι), καὶ δανεισάμενος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ παρὰ τῶν τοῦ βασιλέως φίλων τάλαντα πεντακόσια, εἰς Συρίαν ἐξώρμησε. (181) γενόμενος δ' ἐν Ἀσκάλῳ καὶ τοὺς φόρους ἀπαιτῶν τοὺς Ἀσκαλωνίτας, ἐπεὶ μηδὲν ἐβούλοντο διδόναι ἀλλὰ καὶ προσύβριζον, συλλαβὼν αὐτῶν τοὺς πρωτεύοντας ὡς εἴκοσι ἀπέκτεινε, καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν εἰς χίλια τάλαντα ἀθροισθεῖσας ἔπεμψε τῷ βασιλεῖ, δηλῶν αὐτῷ καὶ τὰ γεγενημένα. (182) θαυμάσας δ' αὐτὸν ὁ Πτολεμαῖος τοῦ φρονήματος καὶ τῶν πεπραγμένων ἐπαινέσας αὐτόν, ἐφίησιν αὐτῷ ποιεῖν ὅ τι βούλεται. τοῦτ' ἀκούσαντες οὗ Σύροι κατεπλάγησαν, καὶ παράδειγμα τῆς ἀπειθείας χαλεπὸν ἔχοντες τοὺς τῶν Ἀσκαλωνιτῶν ἄνδρας ἀνηρημένους, ἀνοίγοντες τὰς πύλας ἐδέχοντο προθύμως τὸν Ἰώσηπον καὶ τοὺς φόρους ἐτέλουν. (183) ἐπιχειρούντων δὲ καὶ Σκυθοπολιτῶν ὑβρίξειν αὐτόν καὶ μὴ παρέχειν τοὺς φόρους αὐτῷ οὓς μηδὲν ἀμφισβητοῦντες ἐτέλουν, καὶ τούτων ἀποκτείνας τοὺς πρῶτους τὰς οὐσίας αὐτῶν ἀπέστειλε τῷ βασιλεῖ. (184) συναγαγὼν δὲ πολλὰ χρήματα. καὶ κέρδη ποιήσας μεγάλα ἐκ τῆς ὥνης τῶν τελῶν, εἰς τὸ διαμεῖναι τὴν ὑπάρχουσαν αὐτῷ δύναμιν τοῖς οὓσι κατεχρήσατο, τὴν ἀφορμὴν αὐτῷ καὶ τὴν ὑπόθεσιν τῆς τότε εὐτυχίας τηρεῖν φρόνιμον ἡγούμενος ἐξ αὐτῶν ὣν αὐτὸς ἐκέκτητο. (185) πολλὰ γὰρ ὑπὸ χεῖρα τῷ βασιλεῖ καὶ τῇ Κλεοπάτρᾳ δῶρα ἔπεμπε καὶ τοῖς φίλοις αὐτῶν καὶ πᾶσι τοῖς περὶ τὴν αὐλήν δυνατοῖς. ὠνούμενος διὰ τούτων τὴν εὐνοίαν τὴν παρ' αὐτῶν.

(186) ἀπέλαυσε δὲ ταύτης τῆς εὐτυχίας ἐπ' ἔτη εἴκοσι καὶ δύο, πατὴρ μὲν γενόμενος ἐκ μιᾶς γυναικὸς παίδων ἑπτὰ, ποιησάμενος δὲ καὶ ἐκ τῆς τὰδελφοῦ Σολυμίου θυγατρὸς ἓνα Ὑρκανὸν ὄνομα. γαμεῖ δὲ ταύτην ἐξ αἰτίας τοιαύτης. (187) σὺν τὰδελφῷ ποτὲ εἰς Ἀλεξανδρείαν ἐλθὼν, ἄγοντι καὶ τὴν θυγατέρα γάμων ὥραν ἔχουσιν ὅπως αὐτὴν συνοικίῃ τινὶ τῶν ἐπ' ἀξιώματος Ἰουδαίων, καὶ δειπνῶν παρὰ τῷ βασιλεῖ, ὀρχηστρίδος εἰσελθούσης εἰς τὸ συμπόσιον εὐπρεποὺς ἐρασθεὶς τὰδελφῷ τοῦτο μηνύει, παρακαλῶν αὐτόν, ἐπεὶ καὶ νόμῳ κεκώλυται παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ἄλλοφύλῳ πλησιάξειν γυναικί, συγκρύψαντα τὸ ἀμάρτημα καὶ διάκονον ἀγαθὸν γενόμενον παρασχεῖν αὐτῷ ὥστε πληρῶσαι τὴν ἐπιθυμίαν. (188) ὁ δ' ἀδελφὸς ἀσμένως δεξάμενος τὴν διακονίαν, κοσμήσας τὴν αὐτοῦ θυγατέρα νυκτὸς ἤγαγε πρὸς αὐτόν καὶ συγκατεκοίμισε. ὁ δ' ὑπὸ μέθης ἀγνοήσας τάληθές συνέρχεται τῇ τὰδελφοῦ θυγατρὶ, καὶ τούτου γενομένου πολλάκις ἠράσθη σφοδρότερον. ἔφη δὲ καὶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὡς κινδυνεύει τὸ ζῆν ἐρῶν τῆς ὀρχηστρίδος, ἧς ἴσως οὐκ αὐτῷ παραχωρήσει τὸν βασιλέα. (189) τοῦ δ' ἀδελφοῦ μηδὲν ἀγωνιᾶν παρακαλοῦντος, ἀπολαύειν δ' ἧς ἐρᾷ μετ' ἀδείας καὶ γυναικ' ἔχειν αὐτὴν φήσαντος, καὶ τάληθές αὐτῷ φανερόν ποιήσαντος, ὡς ἔλοιτο μᾶλλον τὴν ἰδίαν ὑβρίσαι θυγατέρα ἢ περιδεῖν ἐκεῖνον ἐν αἰσχύνῃ γενόμενον, ἐπαινέσας αὐτόν ὁ Ἰώσηπος τῆς φιλαδελφίας συνώκησεν αὐτοῦ τῇ θυγατρὶ καὶ παῖδα ἐξ αὐτῆς ἐγέννησεν Ὑρκανόν, ὡς προειρήκαμεν.

(190) ἐπεὶ δ' ὧν τρισκαίδεκα ἔτῳ οὗτος ὁ παῖς νεώτερος ἐπεδείκνυτο τὴν φυσικὴν ἀνδρείαν καὶ σύνεσιν, ὡς ξηλοτυπηθῆναι δεινῶς αὐτόν ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ὄντα πολὺ κρείττονα καὶ φθονηθῆναι δυνάμενον, (191) τοῦ δὲ Ἰωσήπου γινῶναι θελήσαντος τίς αὐτῷ τῶν υἱῶν πρὸς ἀρετὴν εὖ πέφυκε, καὶ καθ' ἓνα πέμπαντος πρὸς τοὺς παιδεύειν τότε δόξαν ἔχοντας, οἱ λοιποὶ μὲν ὑπὸ ῥαθυμίας καὶ τῆς πρὸς τὸ φιλεργεῖν μαλακίας ἀνόητοι καὶ ἀμαθεῖς ἐπανῆκον αὐτῷ. (192) μετὰ δ' ἐκείνους τὸν νεώτατον Ὑρκανόν, δοὺς αὐτῷ τριακόσια ζεύγη βοῶν. ἐξέπεωπεν ὁδὸν ἡμερῶν δύο εἰς τὴν ἔρημον, σπεροῦντα τὴν γῆν. ἀποchrύσας τοὺς ζευκτῆρας ἱμάντας. (193) ὁ δὲ γενόμενος ἐν τῷ τόπῳ καὶ τοὺς ἱμάντας οὐκ ἔχων, τῆς μὲν τῶν βοηλατῶν γνώμης κατηλόγησε, συμβουλευόντων πέμπειν πρὸς τὸν πατέρα κομιοῦντάς τινας τοὺς ἱμάντας. τὸν δὲ καιρὸν ἡγησάμενος μὴ δεῖν ἀπολλύναι περιμένοντα τοὺς ἀποσταλισμένους, ἐπενόησέ τι στρατηγικὸν καὶ τῆς ἡλικίας πρεσβύτερον. (194) κατασφάξας γὰρ δέκα ζεύγη, τὰ μὲν χρέα τοῖς ἐργάταις διένειμε, τεμῶν δὲ τὰς δορὰς αὐτῶν καὶ ποιήσας ἱμάντας ἐνέδησε τούτοις τὰ ξυγά, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον σπείρας ἦν ὁ πατὴρ αὐτῷ προσέταξε γῆν ὑπέστρεψε πρὸς αὐτόν. (195) ἐλθόντα δ' ὁ πατὴρ ὑπερηγάπησε τοῦ φρονήματος, καὶ τὴν ὁξύτητα τῆς διανοίας καὶ τὸ ἐπ' αὐτῇ τολμηρὸν ἐπαινέσας, ὡς μόνον ὄντα γνήσιον ἔτι μᾶλλον ἔστεργε, ἀχθομένων τῶν ἀδελφῶν ἐπὶ τούτῳ.

(196) ὡς δ' ἀπήγγειλέ τις αὐτῷ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν υἱὸν τῷ βασιλεῖ Πτολεμαίῳ γεγενῆσθαι, καὶ πάντες οἱ πρῶτοι τῆς Συρίας καὶ τῆς ὑπερκίου χώρας ἐορτάζοντες τὴν γενέσιον ἡμέραν τοῦ παιδίου μετὰ μεγάλης παρασκευῆς εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν ἐξώρμων, αὐτὸς μὲν ὑπὸ γήρως κατείχετο, τῶν δ' υἱῶν ἀπεπειράτο εἰ τις αὐτῶν βούλεται ἀπελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα. (197) τῶν δὲ πρεσβυτέρων παραιτησαμένων καὶ πρὸς τὰς

τοιαύτας συνουσίας ἀγροικότερον ἔχειν φησάντων, τὸν δ' ἀδελφὸν Ὑρκανὸν πέμπειν συμβουλευσάντων, ἡδέως ἀκούσας καλεῖ τὸν Ὑρκανόν, καὶ εἰ δύναιτο πρὸς τὸν βασιλέα βαδίσαι καὶ εἰ πρόθυμός ἐστιν ἀνέκρινεν. (198) ἐπαγγειλαμένου δὲ πορεύσεσθαι, καὶ δεῖσθαι χρημάτων οὐ πολλῶν φήσαντος εἰς τὴν ὁδὸν (ξήσεσθαι γὰρ ἐπικεῖν, ὥστ' ἀρκέσειν αὐτῷ δραχμὰς μυρίας), ἦσθη τοῦ παιδὸς τῇ σωφροσύνῃ. (199) διαλιπὼν δ' ὀλίγον ὁ παῖς συνεβούλευσε τῷ πατρὶ δῶρα μὲν αὐτόθεν μὴ πέμπειν τῷ βασιλεῖ, δοῦναι δ' ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ οἰκονόμον, ὅπως αὐτῷ παρέχῃ πρὸς ὧν ἂν εὕρῃ καλλίστων καὶ πολυτελῶν χρήματα. (200) ὁ δὲ νομίζων δέκα ταλάντων ἔσεσθαι τὴν εἰς τὰς δωρεὰς τῷ βασιλεῖ δαπάνην. καὶ τὸν υἱὸν ἐπαινέσας ὡς παραινούντα καλῶς, γράφει τῷ οἰκονόμῳ Ἀρίωνι, ὃς ἅπαντα τὰ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ χρήματα αὐτοῦ διώκει, οὐκ ὄντα ἐλάττω τρισχιλίων ταλάντων· (201) ὁ γὰρ Ἰώσηπος τὰ ἀπὸ τῆς Συρίας χρήματα ἔπεμπεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ τῆς προθεσμίας ἐνισταμένης, καθ' ἣν ἔδει τῷ βασιλεῖ τοὺς φόρους ἀπαριθμεῖν, ἔγραφε τῷ Ἀρίωνι τοῦτο ποιεῖν. (202) πρὸς οὖν τοῦτον ἀπαιτήσας τὸν πατέρα καὶ λαβὼν ἐπιστολὴν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὥρμησεν. ἐξελθόντος δ' αὐτοῦ γράφουσιν οἱ ἀδελφοὶ πᾶσι τοῖς τοῦ βασιλέως φίλοις ἵν' αὐτὸν διαφθείρῳσιν. (203) ὡς παραγενόμενους τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐπέδωκε τῷ Ἀρίωνι τὴν ἐπιδέολαν, ἐπερωτήσαντος αὐτοῦ πόσα βούλεται τάλαντα λαβεῖν (ἥλπιζε δ' αὐτὸν αἰτήσιν δέκα ἢ βραχεῖ τούτων πλέον), εἰπόντος χιλίων χρήζειν, ὀργισθεὶς ἐπέπληττεν αὐτῷ ὡς ἀσώτως ξῆν διεγνωκότι, καὶ πῶς ὁ πατήρ αὐτοῦ συναγάγοι τὴν οὐσίαν, πονῶν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις ἀντέχων, ἐδήλου, καὶ μιμητὴν αὐτὸν ἡξίου γενέσθαι τοῦ γεγεννηκότος· δώσειν δ' οὐδὲν πλέον ἔλεγε ταλάντων δέκα, καὶ ταῦτ' εἰς δωρεὰν τῷ βασιλεῖ. (204) παροξυνθεὶς δ' ὁ παῖς εἰς δεσμὰ τὸν Ἀρίωνα ἐνέβαλε. τῆς δὲ τοῦ Ἀρίωνος γυναικὸς τοῦτο δηλωσάσης τῇ Κλεοπάτρᾳ, καὶ δεηθείσης ὅπως ἐπιπλήξῃ τῷ παιδί (σφόδρα γὰρ ἦν ὁ Ἀρίων ἐν τιμῇ παρ' αὐτῇ), φανερὸν τῷ βασιλεῖ τοῦτο ἐποίησεν ἡ Κλεοπάτρα. (205) ὁ δὲ Πτολεμαῖος πέμψας πρὸς τὸν Ὑρκανὸν θαυμάζειν ἔλεγε πῶς ἀποσταλεῖς πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ πατρὸς οὗτ' ὀφθείῃ αὐτῷ καὶ προσέτι δῆσεις τὸν οἰκονόμον· ἐλθόντ' οὖν τὴν αἰτίαν αὐτῷ μνηνεύειν ἐκέλευσε. (206) τὸν δὲ φασιν ἀποκρίνασθαι τῷ πατρὶ τοῦ βασιλέως λέγειν αὐτῷ ὅτι νόμος ἐστὶ παρ' αὐτῷ κωλύων τὸν γεννηθέντα γεύσασθαι θυσίας, πρὶν ἂν εἰς τὸ ἱερὸν ἔλθῃ καὶ θύσῃ τῷ θεῷ. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν λογισμὸν οὐδ' αὐτὸς ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν, περιμένων δῶρα κομίσαι τοῦ πατρὸς εὐεργέτη γεγεννημένῳ, (207) τὸν δὲ δοῦλον κολάσαι παρακούσαντα ὧν προσέταξε· διαφέρειν γὰρ οὐδὲν ἢ μικρὸν εἶναι τινα δεσπότην ἢ μέγαν. 'ἂν οὖν μὴ κολάξωμεν τοὺς τοιοῦτους, καὶ σὺ προσδόκα ὑπὸ τῶν ἀρχομένων καταφρονηθήσεσθαι.' ταῦτ' ἀκούσας ὁ Πτολεμαῖος εἰς γέλωτα ἐτρέπη καὶ τὴν μεγαλοφροσύνην τοῦ παιδὸς ἐθαύμασε.

(208) μαθὼν δ' ὁ Ἀρίων ὅτι τοῦτον ὁ βασιλεὺς διετέθη τὸν τρόπον καὶ ὅτι μηδεμία βοήθεια ἔστιν αὐτῷ, δοὺς τὰ χίλια τάλαντα τῷ παιδί τῶν δεσμῶν ἀπελύθη, καὶ τρεῖς διαλιπὼν ἡμέρας ὁ Ὑρκανὸς ἡσπάσατο τοὺς βασιλέας. (209) οὗ δ' ἀσμένως αὐτὸν εἶδον καὶ φιλοφρόνως εἰστίαν διὰ τὴν πρὸς τὸν πατέρα τιμὴν. λάθρα δὲ πρὸς τοὺς ἐμπόρους ἀπελθὼν ὠνεῖται παρ' αὐτῶν παῖδας μὲν ἑκατὸν γράμματα ἐπισταμένους καὶ ἀκμαιοτάτους, ἐνὸς ἑκάστου ταλάντου. ἑκατὸν δὲ

παρθένους, τῆς αὐτῆς τιμῆς ἑκάστην. (210) κληθεὶς δ' ἐφ' ἐστίασιν πρὸς τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πρώτων τῆς χώρας ὑποκατακλίνεται πάντων, καταφρονηθεὶς ὡς παῖς ἔτι τὴν ἡλικίαν ὑπὸ τῶν τοὺς τόπους κατὰ τὴν ἀξίαν διανεμόντων. (211) τῶν δὲ συγκατακειμένων πάντων τῶν μερῶν τὰ ὅσῃ (ἀφήρουν γὰρ αὐτοὶ τὰς σάρκας) σωρευόντων ἔμπροσθεν τοῦ Ὑρκανοῦ ὡς πληρῶσαι τὴν παρακειμένην αὐτῷ τράπεζαν, (212) Τρύφων ὃς ἦν τοῦ βασιλέως ἄθυρμα καὶ πρὸς τὰ σκώμματα καὶ τοὺς ἐν τοῖς πότοις γέλωτας ἀπεδέδεικτο, παρακαλεσάντων αὐτὸν τῶν κατακειμένων τῇ τραπέζῃ παρεστῶς τῷ βασιλεῖ 'ὄρῳ' εἶπεν, 'ὦ δέσποτα, τὰ παρακείμενα Ὑρκανῷ ὅσῃ; ἔκ τούτου στόχασαι ὅτι καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ τὴν Συρίαν ἅπασαν περιέδυσεν ὡς οὗτος ταῦτα τῶν σαρκῶν ἐγύμνωσε. (213) γελάσαντος δὲ πρὸς τὸν τοῦ Τρύφωνος λόγον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐρομένου τὸν "Ὑρκανὸν ὃ τι τοσαῦτα αὐτῷ παράκειται ὅσῃ, 'εἰκότως' εἶπεν, 'ὦ δέσποτα' τοὺς μὲν γὰρ κύνας τὰ ὅσῃ σὺν τοῖς κρέαςι κατεσθίειν ὥσπερ οὗτοι (πρὸς τοὺς κατακειμένους ἐπιβλέπων. ὅτι μὴδὲν ἔμπροσθεν αὐτῶν ἔκειτο), 'οἱ δ' ἄνθρωποι τὸ κρέας ἐσθίουσι, τὰ δὲ ὅσῃ ῥιπτοῦσιν, ὅπερ ἄνθρωπος ὢν κἀγὼ νῦν πεποίηκα.' (214) ὁ δὲ βασιλεὺς θαυμάσας τὴν ἀπόκρισιν αὐτοῦ σοφὴν οὕτω γενομένην, πάντας ἐκέλευσεν ἀνακροτῆσαι, τῆς εὐτραπείας ἀποδεχόμενος αὐτόν. (215) τῇ δ' ἐπιούσῃ πρὸς ἑκάστου τῶν τοῦ βασιλέως φίλων πορευόμενος καὶ τῶν περὶ τὴν αὐλὴν δυνατῶν τοὺς μὲν ἡσπάζετο, παρὰ δὲ τῶν οἰκετῶν ἐπυνθάνετο τί μέλλουσι διδόναι τῷ βασιλεῖ δῶρον ἐν τῇ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ γενεθλίῳ. (216) τῶν δὲ τοὺς μὲν ἀνὰ δέκα τάλαντα μέλλειν διδόναι φησάντων, τοὺς δ' ἐν ἀξίᾳ κατὰ τὸ μέγεθος τῆς οὐσίας ἑκάστου αὐτῶν,

ὑπεκρίνετο λυπεῖσθαι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τοιαύτην προσενεγκεῖν δωρεάν· πλεον γὰρ πέντε ταλάντων οὐκ ἔχειν. οἱ δὲ θεράποντες ταῦτ' ἀκούσαντες ἀπήγγελλον τοῖς δεσπόταις. (217) χαίρόντων δ' αὐτῶν ὡς καταγνωσθησομένου τοῦ Ἰωσήπου καὶ προσκρούσοντος τῷ βασιλεῖ διὰ τὴν βραχύτητα τῆς δωρεᾶς, ἐνστάσης τῆς ἡμέρας οἱ μὲν ἄλλοι προσέφερον τῷ βασιλεῖ τάλαντα οἱ λίαν μεγαλοδωρεῖσθαι νομίζοντες οὐ πλεον τῶν εἴκοσιν, ὁ δὲ Ὑρκανὸς οὖς ἐωνήσατο παῖδας ἑκατὸν καὶ παρθένους τοσαύτας ἀνὰ τάλαντον ἑκάστῳ φέρειν δούς προσήγαγε, τοὺς μὲν τῷ βασιλεῖ τὰς δὲ τῇ Κλεοπάτρῃ. (218) πάντων δὲ θαυμασάντων τὴν παρ' ἐλπίδα τῶν δώρων πολυτέλειαν καὶ τῶν βασιλέων αὐτῶν, καὶ τοῖς φίλοις ἔτι καὶ τοῖς περὶ τὴν θεραπείαν τοῦ βασιλέως οὗσι πολλῶν ἄξια ταλάντων δῶρα ἔδωκεν ὡς διαφυγεῖν τὸν ἐξ αὐτῶν κίνδυνον· τούτοις γὰρ ἐγεγράφεσαν αὐτοῦ οἱ ἀδελφοὶ διαχρήσασθαι τὸν Ὑρκανόν. (219) Πτολεμαῖος δὲ τὴν μεγαλοψυχίαν ἀγασάμενος τοῦ μειρακίου, προσέταττεν αὐτῷ δωρεάν ἣν βούλεται λαμβάνειν. ὁ δ' οὐδὲν πλεον ἠξίωσεν αὐτῷ γενέσθαι παρ' αὐτοῦ ἢ γράψαι τῷ πατρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς περὶ αὐτοῦ. (220) τιμήσας οὖν αὐτὸν φιλοτιμώτατα καὶ δωρεὰς δούς λαμπράς, καὶ τῷ τε πατρὶ γράψας καὶ τοῖς ἀδελφοῖς καὶ πᾶσι τοῖς ἡγεμόσιν αὐτοῦ καὶ ἐπιτρόποις. ἐξέπεμψεν. (221) ἀκούσαντες δ' οἱ ἀδελφοὶ τούτων τετυχηκότα τὸν Ὑρκανὸν παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ μετὰ μεγάλης ἐπανερχόμενον τιμῆς, ἐξῆλθον ὑπαντησόμενοι καὶ διαφθεροῦντες αὐτόν, καὶ τοῦ πατρὸς εἰδότος· ὀργιζόμενος γὰρ αὐτῷ ἔνεκα τῶν εἰς τὰς δωρεὰς χρημάτων οὐκ ἐφρόντιζε τῆς σωτηρίας αὐτοῦ. τὴν ὀργὴν μέντοι τὴν πρὸς τὸν υἱὸν ὁ Ἰώσηπος ἀπεκρύπτετο, φοβούμενος τὸν βασιλέα. (222) συμβαλόντων δ' αὐτῷ τῶν ἀδελφῶν εἰς μάχην, ἄλλους τε τῶν σὺν αὐτοῖς πολλοὺς ἀπέκτεινε καὶ δύο τῶν ἀδελφῶν, οἳ δὲ λοιποὶ διεσώθησαν εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τὸν πατέρα. παραγενόμενον δ' αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν ἐπεὶ μηδεὶς ἐδέχετο, δέισας ἀνεχώρησεν εἰς τὸ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ, κάκεϊ διέτριβε φορολογῶν τοὺς βαρβάρους.

(223) ἐβασίλευσε δὲ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τῆς Ἀσίας Σέλευκος ὁ Φιλοπάτωρ ἐπικαλούμενος, υἱὸς ὦν Ἀντίοχου τοῦ μεγάλου. (224) τελευτᾷ δὲ καὶ ὁ τοῦ Ὑρκανοῦ πατὴρ Ἰώσηπος, ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος καὶ μεγαλόφρων καὶ τὸν τῶν Ἰουδαίων λαὸν ἐκ πτωχείας καὶ πραγμάτων ἀσθενῶν εἰς λαμπροτέρας ἀφορμὰς τοῦ βίου καταστήσας, εἴκοσιν ἔτη καὶ δύο τὰ τῆς Συρίας τέλη καὶ Φοινίκης καὶ Σαμαρείας κατασχών. ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ θεῖος αὐτοῦ Ὀνίας, τὴν ἀρχιερωσύνην Σίμωνι τῷ παιδὶ καταλιπών. (225) τελευτήσαντος δὲ καὶ τούτου, ὁ υἱὸς αὐτοῦ διάδοχος τῆς τιμῆς αὐτοῦ Ὀνίας γίνεται, πρὸς ὃν ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεὺς Ἄρειος πρεσβείαν τ' ἐπέμψε καὶ ἐπιστολάς, ὧν τὸ ἀντίγραφόν ἐστι τοιοῦτον.

(226) ἡ βασιλεὺς Λακεδαιμονίων Ἄρειος Ὀνίᾳ χαίρειν. ἐντυχόντες γραφῇ τινὶ ἡῦρομεν ὡς ἐξ ἐνὸς εἶεν γένους Ἰουδαῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐκ τῆς πρὸς Ἀβραμὸν οἰκειότητος. δίκαιον οὖν ἐστὶν ἀδελφοὺς ὑμᾶς ὄντας διαπέμπεσθαι πρὸς ἡμᾶς περὶ ὧν ἂν βούλησθε. (227) ποιήσομεν δὲ καὶ ἡμεῖς ταυτό, καὶ τά θ' ὑμέτερα ἴδια νομιοῦμεν καὶ τὰ αὐτῶν κοινὰ πρὸς ὑμᾶς ἔξομεν. Δημοτέλης ὁ φέρων τὰ γράμματα διαπέμπει τὰς ἐπιστολάς. τὰ γεγραμμένα ἐστὶ τετράγωνα. ἡ σφραγὶς ἐστὶν ἀετὸς δράκοντος ἐπειλημμένος.'

(228) ἡ μὲν οὖν ἐπιστολὴ ἢ πεμφθεῖσα παρὰ τοῦ Λακεδαιμονίων βασιλέως τοῦτον περιεῖχε τὸν τρόπον, ἀποθανόντος δὲ Ἰωσήπου τὸν λαὸν συνέβη στασιάσαι διὰ τοὺς παῖδας αὐτοῦ· τῶν γὰρ πρεσβυτέρων πόλεμον ἐξενεγκαμένων πρὸς Ὑρκανόν, ὃς ἦν νεώτατος τῶν Ἰωσήπου τέκνων, διέστη τὸ πλῆθος, (229) καὶ οἱ μὲν πλείους τοῖς πρεσβυτέροις συνεμάχουν καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Σίμων διὰ τὴν συγγένειαν. ὁ δὲ Ὑρκανὸς ἐπανελθεῖν μὲν οὐκέτι διέγνω εἰς Ἱεροσόλυμα, προσκαθίσας δὲ τοῖς πέραν τοῦ Ἰορδάνου συνεχῶς ἐπολέμει τοὺς Ἀραβας, ὡς πολλοὺς αὐτῶν καὶ ἀποκτεῖναι καὶ λαβεῖν αἰχμαλώτους. (230) ὠκοδόμησε δὲ βᾶριν ἰσχυράν, ἐκ λίθου λευκοῦ κατασκευάσας ἅπασαν μέχρι καὶ τῆς στέγης, ἐγγλύψας ζῶα παμμεγεθέστατα. περιήγαγε δ' αὐτῇ εὐριπον μέγαν καὶ βαθύν· (231) ἐκ δὲ τῆς καταντικρὺ τοῦ ὄρους πέτρας, διατεμὼν αὐτῆς τὸ προέχον, σπήλαια πολλῶν σταδίων τὸ μῆκος κατεσκεύασεν, ἔπειτα οἴκους ἐν αὐτῇ, τοὺς μὲν εἰς συμπόσια τοὺς δ' εἰς ὕπνον καὶ δίαιταν, ἐποίησεν, ὑδάτων δὲ διαθεόντων πλῆθος, ἃ καὶ τέρψις ἦν καὶ κόσμος τῆς αὐλῆς, εἰσήγαγε. τὰ μέντοι στόμια τῶν σπηλαίων, (232) ὥστε ἓνα δι' αὐτῶν εἰσδύναι καὶ μὴ πλείους, βραχύτερα ἀνέφωξε· καὶ ταῦτ' ἐπίτηδες, ἀσφαλείας ἔνεκα τοῦ μὴ πολιορκηθεῖς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν κινδυνεῦσαι ληφθεῖς, κατεσκεύασε. (233) προσωκοδόμησε δὲ καὶ αὐλὰς τῷ μεγέθει διαφερούσας. ἃς καὶ παραδείσοις ἐκόσμησε παμμήκεσι. καὶ τοιοῦτον ἀπεργασάμενος τὸν τόπον Τύρον ὠνόμασεν. οὗτος ὁ τόπος ἐστὶ μετὰ τῆς τε Ἀραβίας καὶ τῆς Ἰουδαίας, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, οὐ πόρρω τῆς Ἑσσεβωνίτιδος. (234) ἦρξε δ' ἐκείνων τῶν μερῶν ἐπ' ἑτὴ ἑπτὰ, πάντα τὸν χρόνον ὃν Σέλευκος τῆς Συρίας ἐβασίλευεν. ἀποθανόντος γὰρ τούτου, μετ' αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς Ἀντίοχος ὁ κληθεὶς Ἐπιφανὴς τὴν βασιλείαν κατέσχε. (235)

τελευτᾷ δὲ καὶ Πτολεμαῖος ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς, καὶ αὐτὸς καλούμενος Ἐπιφανής, καταλιπὼν δύο παῖδας ἔτι βραχεῖς τὴν ἡλικίαν, ὧν ὁ μὲν πρεσβύτερος Φιλομήτωρ ἐκαλεῖτο, Φύσκων δὲ ὁ νεώτερος. (236) Ὑρκανὸς δ' ὁρῶν μεγάλην δύναμιν ἔχοντα τὸν Ἀντίοχον, καὶ δεῖσας μὴ καὶ συλληφθεὶς ὑπ' αὐτοῦ κολασθῇ διὰ τὰ πρὸς τοὺς Ἀραβας αὐτῷ πεπραγμένα, τελευτᾷ τὸν βίον αὐτόχειρ αὐτοῦ γενόμενος· τὴν δ' οὐσίαν αὐτοῦ πᾶσαν Ἀντίοχος λαμβάνει.

2.5 Κεφάλαιον ε'

[237] Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἀποθανόντος καὶ Ὀνίου τοῦ ἀρχιερέως τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ τὴν ἀρχιερωσύνην Ἀντίοχος δίδωσιν· ὁ γὰρ παῖς, ὃν Ὀνίας καταλελοιπεί, ἔτι νήπιος ἦν. δηλώσομεν δὲ τὰ περὶ τοῦ παιδὸς τούτου κατὰ χώραν ἕκαστα. [238] Ἰησοῦς δέ, οὗτος γὰρ ἦν ὁ τοῦ Ὀνίου ἀδελφός, τὴν ἀρχιερωσύνην ἀφῆρέθη προσοργισθέντος αὐτῷ τοῦ βασιλέως καὶ δόντος αὐτὴν τῷ νεωτάτῳ αὐτοῦ ἀδελφῷ Ὀνίᾳ τοῦνομα. Σίμωνι γὰρ οὗτοι τρεῖς ἐγένοντο παῖδες, καὶ εἰς τοὺς τρεῖς ἦκεν ἡ ἀρχιερωσύνη, καθὼς δεδηλώκαμεν. [239] ὁ μὲν οὖν Ἰησοῦς Ἰάσωνα αὐτὸν μετωνόμασεν, ὁ δὲ Ὀνίας ἐκλήθη Μενέλαος. στασιάσαντος οὖν τοῦ προτέρου ἀρχιερέως Ἰησοῦ πρὸς τὸν μετὰ ταῦτα κατασταθέντα Μενέλαον καὶ τοῦ πλήθους διανεμηθέντος εἰς ἑκατέρους, ἐκ τῆς Μενελάου μοίρας οἱ Τωβίου παῖδες ἐγένοντο, [240] τὸ δὲ πλεόν τοῦ λαοῦ τῷ Ἰάσωνι συνελάμβανεν, ὅφ' οὗ καὶ πονοῦμενοι ὅ τε Μενέλαος καὶ οἱ παῖδες οἱ τοῦ Τωβίου πρὸς Ἀντίοχον ἀνεχώρησαν δηλοῦντες αὐτῷ, ὅτι βούλονται τοὺς πατρίους νόμους καταλιπόντες καὶ τὴν κατ' αὐτοὺς πολιτείαν ἔπεσθαι τοῖς βασιλικαῖς καὶ τὴν Ἑλληνικὴν πολιτείαν ἔχειν. [241] παρεκάλεσαν οὖν αὐτὸν ἐπιτρέψαι αὐτοῖς οἰκοδομῆσαι γυμνάσιον ἐν Ἱεροσολύμοις. συγχωρήσαντος δὲ καὶ τὴν τῶν αἰδοίων περιτομὴν ἐπεκάλυψαν, ὥς ἂν εἶεν καὶ τὰ περὶ τὴν ἀπόδυσιν Ἑλλήνες, τὰ τε ἄλλα πάνθ' ὅσα ἦν αὐτοῖς πάτρια παρέντες ἐμιμοῦντο τὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἔργα.

[242] Ἀντίοχος δὲ τῆς βασιλείας αὐτῷ χωρούσης κατὰ τρόπον ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον διέγνω στρατεύσασθαι, πόθον αὐτῆς λαβὼν καὶ διὰ τὸ τῶν Πτολεμαίου παίδων καταφρονεῖν ἀσθενῶν ἔτι τυγχανόντων καὶ μηδέπω πράγματα τηλικαῦτα διέπειν δυναμένων. [243] γενόμενος οὖν μετὰ πολλῆς δυνάμεως κατὰ τὸ Πηλοῦσιον καὶ δόλῳ τὸν Φιλομήτορα Πτολεμαῖον ἐκπεριελθὼν καταλαμβάνει τὴν Αἴγυπτον, καὶ γενόμενος ἐν τοῖς περὶ Μέμφιν τόποις καὶ κατασχὼν ταύτην ὥρμησεν ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὥς πολιορκίᾳ παραστησόμενος αὐτὴν καὶ τὸν ἐκεῖ βασιλεύοντα χειρωσόμενος Πτολεμαῖον. [244] ἀπεκρούσθη δ' οὐ τῆς Ἀλεξανδρείας μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ὅλης Αἰγύπτου, Ῥωμαίων αὐτῷ παραγγειλάντων ἀπέχεσθαι τῆς χώρας, καθὼς ἤδη πού καὶ πρότερον ἐν ἄλλοις δεδηλώκαμεν. [245] διηγῆσομαι δὲ κατὰ μέρος τὰ περὶ τοῦτον τὸν βασιλέα, ὥς τὴν τε Ἰουδαίαν ἐχειρώσατο καὶ τὸν ναόν· ἐν γὰρ τῇ πρώτῃ μου πραγματείᾳ κεφαλαιωδῶς αὐτῶν ἐπιμνησθεὶς ἀναγκαῖον ἡγησάμην νῦν εἰς τὴν ἐπ' ἀκριβὲς αὐτῶν ἐπανελθεῖν ὑφήγησιν.

(246) ὑποστρέψας ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου διὰ τὸ παρὰ Ῥωμαίων δέος ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος ἐπὶ τὴν τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πόλιν ἐξεστράτευσεν, καὶ γενόμενος ἐν αὐτῇ ἔτει ἑκατοστῷ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ τρίτῳ μετὰ τοὺς ἀπὸ Σελεύκου βασιλέας ἀμαχητὶ λαμβάνει τὴν πόλιν, ἀνοιξάντων αὐτῷ τὰς πύλας ὅσοι τῆς ἐκείνου προαιρέσεως ἦσαν. (247) ἐγκρατὴς δ' οὕτω τῶν Ἱεροσολύμων γενόμενος πολλοὺς ἀπέκτεινε τῶν τάναντία φρονούντων, καὶ χρήματα πολλὰ συλήσας ὑπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν.

(248) συνέβη δὲ μετ' ἔτη δύο, τῷ ἑκατοστῷ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ πέμπτῳ ἔτει, μηνὸς πέμπτη καὶ εἰκάδι. ὃς καλεῖται κατὰ μὲν ἡμᾶς Χασλεὺ κατὰ δὲ Μακεδόνας Ἀπελλαῖος, ὀλυμπιάδι ἑκατοστῇ καὶ πεντηκοστῇ καὶ τρίτῃ, μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἀναβῆναι τὸν βασιλέα εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ προσποιησάμενον εἰρήνην ἀπάτη περιγενέσθαι τῆς πόλεως. (249) ἐφείσατο δὴ τότε οὐδὲ τῶν εἰσδεξαμένων αὐτὸν διὰ τὸν ἐν τῷ ναῷ πλοῦτον, ἀλλ' ὑπὸ πλεονεξίας (χρυσὸν γὰρ ἑώρα πολὺν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὸν ἄλλον τῶν ἀναθημάτων κόσμον πολυτελέστατον), ἵνα συλήσῃ τοῦτον. ὑπέμεινε τὰς πρὸς ἐκείνους αὐτῷ σπονδὰς παραβῆναι. (250) περιδύσας οὖν τὸν ναὸν ὥς καὶ τὰ σκεύη τοῦ θεοῦ βαστάσαι. λυχνίας χρυσᾶς καὶ βωμὸν χρυσοῦν καὶ τράπεζαν καὶ τὰ θυμιαστήρια, καὶ μηδὲ τῶν καταπετασμάτων ἀποσχόμενος, ἅπερ ἦν ἐκ βύσσου καὶ κόκκου πεποιημένα, κενώσας καὶ τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἀποκρύφους καὶ μηδὲν ὅλως ὑπολιπὼν, εἰς μέγα τοὺς Ἰουδαίους ἐπὶ τούτοις πένθος ἐνέβαλε. (251) καὶ γὰρ τὰς καθημερινὰς θυσίας, ὃς προσέφερον τῷ θεῷ κατὰ τὸν νόμον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς προσφέρειν, καὶ διαρπάσας πᾶσαν τὴν πόλιν τοὺς μὲν ἀπέκτεινε. τοὺς δ' αἰχμαλώτους γυναιξὶν ἅμα καὶ τέκνοις ἔλαβεν, ὥς τῶν ζωγρηθέντων περὶ μυρίους γενέσθαι τὸ πλῆθος. (252) ἐνέπρησε δ' αὐτῆς τὰ κάλλιστα, καὶ καταβαλὼν τὰ τεῖχη τὴν ἐν τῇ κάτω πόλει ὠκοδόμησεν ἄκραν· ἦν γὰρ ὑψηλὴ καὶ ὑπερκειμένη

τὸ ἱερόν, καὶ διὰ τοῦτ' αὐτὴν ὀχυρώσας τείχεσιν ὑψηλοῖς καὶ πύργοις φρουρὰν Μακεδονικὴν ἐγκατέστησεν. ἔμενον δ' οὐδὲν ἦττον ἐν τῇ ἄκρᾳ καὶ τοῦ πλήθους οἱ ἄσεβεῖς καὶ πονηροὶ τὸν τρόπον, ὅφ' ὧν πολλὰ καὶ δεινὰ τοὺς πολίτας συνέβη παθεῖν. (253) ἐποικοδομήσας δὲ καὶ τῷ θυσιαστηρίῳ βωμόν ὃ βασιλεὺς σὺς ἐπ' αὐτοῦ κατέσφαξε, θυσίαν οὐ νόμιμον οὐδὲ πάτριον τῇ τῶν Ἰουδαίων θρησκείᾳ ταύτην ἐπιτελῶν. ἠνάγκασε δ' αὐτοὺς ἀφεμένους τῆς περὶ τὸν αὐτῶν θεὸν θρησκείας τοὺς ὑπ' αὐτοῦ νομιζομένους σέβεσθαι, οἰκοδομήσαντας δ' ἐν ἐκάστη πόλει καὶ κώμῃ τεμένη αὐτῶν καὶ βωμοὺς καθιδρύσαντας θύειν ἐπ' αὐτοῖς σὺς καθ' ἡμέραν προσέταξεν. (254) ἐκέλευσε δὲ καὶ μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, κόλασιν ἀπειλήσας εἴ τις παρὰ ταῦτα ποιῶν εὐρεθείη. κατέστησε δὲ καὶ ἐπισκόπους, οἱ προσαναγκάσουσιν αὐτοὺς τὰ ἐπεσταλμένα ποιεῖν. (255) καὶ πολλοὶ μὲν τῶν Ἰουδαίων, οἱ μὲν ἔκοντι οἱ δὲ καὶ δι' εὐλάβειαν τῆς ἐπηγγελμένης τιμωρίας, κατηκολούθουν οἷς ὁ βασιλεὺς διετέτακτο· οἱ δὲ δοκιμώτατοι καὶ τὰς ψυχὰς εὐγενεῖς οὐκ ἐφρόντισαν αὐτοῦ, τῶν δὲ πατρίων ἐθῶν πλείονα λόγον ἔσχον ἢ τῆς τιμωρίας ἣν οὐ πειθομένοις ἠπέιλησεν αὐτοῖς, καὶ διὰ τοῦτο κατὰ πᾶσαν ἡμέραν αἰκιζόμενοι καὶ πικρὰς βασάνους ὑποφέροντες ἀπέθνησκον. (256) καὶ γὰρ μαστιγούμενοι καὶ τὰ σώματα λυμαινόμενοι ζῶντες ἔτι καὶ ἐμπνέοντες ἀνεσταυροῦντο, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν, οὓς περιέτεμνον παρὰ τὴν τοῦ βασιλέως προαίρεσιν, ἀπῆγχον, ἐκ τῶν τραχήλων αὐτοὺς τῶν ἀνεσταυρωμένων γονέων ἀπαρτῶντες. ἠφανίζετο δ' εἴ που βίβλος εὐρεθείη ἱερὰ καὶ νόμος, καὶ παρ' οἷς εὐρέθη καὶ οὗτοι κακοὶ κακῶς ἀπώλλυντο.

(257) ταῦτα δὲ βλέποντες οἱ Σαμαρεῖται πάσχοντας τοὺς Ἰουδαίους οὐκέθ' ὠμολόγουν ἑαυτοὺς εἶναι συγγενεῖς αὐτῶν, οὐδὲ τὸν ἐν Γαριζεῖν ναὸν τοῦ μεγίστου θεοῦ, τῇ φύσει ποιοῦντες ἀκόλουθα ἦν δεδηλώκαμεν, καὶ λέγοντες αὐτοὺς Μήδων ἀποίκους καὶ Περσῶν· καὶ γὰρ εἰσι τούτων ἄποικοι. (258) πέμψαντος οὖν πρὸς τὸν Ἀντίοχον πρέσβεις καὶ ἐπιστολὴν ἐδήλουν τὰ ὑπογεγραμμένα· 'βασιλεῖ Ἀντιόχῳ Θεῷ Ἐπιφανεῖ ὑπόμνημα παρὰ τῶν ἐν Σικίμοις Σιδωνίων. (259) οἱ ἡμέτερον πρόγονοι διὰ τινος αὐχμοῦς τῆς χώρας παρακολουθήσαντες ἀρχαία τινὶ δεισιδαιμονίᾳ, ἔθος ἐποίησαν σέβειν τὴν παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις λεγομένην τῶν σαββάτων ἡμέραν, ἰδρυσάμενοι δ' ἀνώνυμον ἐν τῷ Γαριζεῖν λεγομένῳ ὄρει ἱερόν ἔθυσον ἐπ' αὐτοῦ τὰς καθηκούσας θυσίας. (260) σοὺ δὲ τοῖς Ἰουδαίοις τῆς πονηρίας αὐτῶν ἀξίως χρησαμένου, οἱ τὰ βασιλικά διοικούντες, οἰόμενοι κατὰ συγγένειαν ἡμᾶς ταῦτα ποιεῖν ἐκείνοις, ταῖς ὁμοίαις αἰτίαις περιάπτουσιν, ὄντων ἡμῶν τὸ ἀνέκαθεν Σιδωνίων. καὶ τοῦτο φανερόν ἐστιν ἐκ τῶν πολιτικῶν ἀναγραφῶν. (261) ἀξιούμεν οὖν σε, τὸν εὐεργέτην καὶ σωτῆρα, προστάξαι Ἀπολλωνίῳ τῷ μεριδάρχη καὶ Νικάνορι τῷ τὰ βασιλικά πράττοντι μηδὲν ἡμῖν ἐνοχλεῖν, προσάπτουσι τὰς τῶν Ἰουδαίων αἰτίας, ἡμῶν καὶ τῷ γένει καὶ τοῖς ἔθεσιν ἀλλοτρίων ὑπαρχόντων· προσαγορευθῆναι δὲ τὸ ἀνώνυμον ἱερόν Διὸς Ἑλληνίου. γενομένου γὰρ τούτου παυσόμεθα μὲν ἐνοχλούμενοι, τοῖς δ' ἔργοις μετ' ἀδείας προσανέχοντες μείζονά σοι ποιήσομεν τὰς προσόδους.' (262) ταῦτα τῶν Σαμαρειτῶν δεηθέντων, ἀντέπεμψεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς τοιάδε. 'βασιλεὺς Ἀντίοχος Νικάνορι. οἱ ἐν Σικίμοις Σιδωνιοὶ ἐπέδωκαν τὸ κατακεχωρισμένον ὑπόμνημα. (263) ἐπεὶ οὖν συμβουλευόμενοις ἡμῖν μετὰ τῶν φίλων παρέστησαν οἱ πεμφθέντες ὑπ' αὐτῶν ὅτι μηδὲν τοῖς τῶν Ἰουδαίων ἐγκλήμασι προσήκουσιν, ἀλλὰ τοῖς Ἑλληνικοῖς ἔθεσιν αἰροῦνται χρώμενον ζῆν, ἀπολύομέν τ' αὐτοὺς τῶν αἰτιῶν, καὶ τὸ παρ' αὐτοῖς ἱερόν, καθάπερ ἠξιώκασι, προσαγορευθῆτω Διὸς Ἑλληνίου. (264) ταῦτα δὲ καὶ Ἀπολλωνίῳ τῷ μεριδάρχη ἐπέστειλεν ἔτι ἔχτω καὶ τετταρακοστῷ, μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος ὀκτωκαιδεκάτῃ.

2.6 Κεφάλαιον ζ'

[265] Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἦν τις οἰκῶν ἐν Μωδαὶ κώμῃ τῆς Ἰουδαίας, ὄνομα Ματταθίας, υἱὸς Ἰωάννου τοῦ Συμεῶνος τοῦ Ἀσαμωναίου, ἱερεὺς ἐξ ἐφημερίδος Ἰωάβος, Ἱεροσολυμίτης. [266] ἦσαν δ' αὐτῷ υἱοὶ πέντε, Ἰωάννης ὁ καλούμενος Γάδδης καὶ Σίμων ὁ κληθεὶς Θάτις καὶ Ἰούδας ὁ καλούμενος Μακαβαῖος καὶ Ἐλεάζαρος ὁ κληθεὶς Αὐρὰν καὶ Ἰωνάθης ὁ κληθεὶς Ἀφροῦς. [267] οὗτος οὖν ὁ Ματταθίας ἀπωδύρετο τοῖς τέκνοις τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων καὶ τὴν τε τῆς πόλεως διαρπαγὴν καὶ τοῦ ναοῦ τὴν σύλησιν καὶ τοῦ πλήθους τὰς συμφοράς, ἔλεγεν τε κρεῖττον αὐτοῖς εἶναι ὑπὲρ τῶν πατρίων νόμων ἀποθανεῖν ἢ ζῆν οὕτως ἀδόξως. (268) ἐλθόντων δ' εἰς τὴν Μωδεῖ κώμην τῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως καθεσταμένων ἐπὶ τῷ ποιεῖν ἀναγκάζειν τοὺς Ἰουδαίους ἃ διετέτακτο, καὶ θύειν τοὺς ἐκεῖ κελευόντων ὡς ὁ βασιλεὺς κελεύσειε, διὰ δὲ τὴν δόξαν τὴν τε διὰ τᾶλλα καὶ διὰ τὴν εὐπαιδίαν ἀξιούντων τὸν Ματταθίαν προκατάρχειν τῶν θυσιῶν (269) (κατακολουθήσειν γὰρ αὐτῷ καὶ τοὺς πολίτας, καὶ διὰ τοῦτο τιμήσεσθαι πρὸς τοῦ βασιλέως), ὁ Ματταθίας οὐκ ἔφασκε ποιῆσειν, οὐδ' εἰ τᾶλλα πάντα ἔθνη τοῖς Ἀντιόχου προστάγμασιν ἢ διὰ φόβον ἢ δι' εὐαρέστησιν ὑπακούοι, πεισθήσεσθαι ποτ' αὐτὸς μετὰ τῶν τέκνων τὴν πάτριον θρησκείαν καταλιπεῖν. (270) ὥς δὲ

σιωπήσαντος αὐτοῦ προσελθὼν τις τῶν Ἰουδαίων εἰς μέσον ἔθυσσε καθ' ἃ προσέταξεν Ἀντίοχος, θυμωθεὶς ὁ Ματθαίας ὥρμησεν ἐπ' αὐτὸν μετὰ τῶν παίδων ἐχόντων κοπίδας, καὶ αὐτόν τ' ἐκείνον διέφθειρε, καὶ τὸν στρατηγὸν τοῦ βασιλέως Ἀπελλῆν, ὃς ἐπηνάγκαξε, διεχρήσατο μετ' ὀλίγων στρατιωτῶν, καὶ τὸν βωμὸν καθελὼν ἀνέχραγεν (271) 'εἴ τις ζηλωτὴς ἐστὶ τῶν πατρίων ἐθῶν καὶ τῆς τοῦ θεοῦ θρησκείας, ἐπέσθω' φησὶν 'ἐμοί.' καὶ ταῦτ' εἰπὼν μετὰ τῶν τέκνων εἰς τὴν ἔρημον ἐξώρμησε, καταλιπὼν ἅπασαν τὴν αὐτοῦ κτῆσιν ἐν τῇ κόμῃ. (272) τὸ δ' αὐτὸ καὶ πολλοὶ ποιήσαντες μετὰ τέκνων, καὶ γυναικῶν ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἐν τοῖς σπηλαίοις διῆγον. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ τοῦ βασιλέως στρατηγοί, καὶ τὴν δύναμιν ὅσῃν εἶναι συνέβαινεν ἐν τῇ ἀκροπόλει τῶν Ἱεροσολύμων ἀναλαβόντες, ἐδίωξαν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς Ἰουδαίους, (273) καὶ καταλαβόντες τὸ μὲν πρῶτον αὐτοὺς ἐπεχείρουν πείθειν μετανοήσαντας αἰρεῖσθαι τὰ συμφέροντα καὶ μὴ προσάγειν αὐτοῖς ἀνάγκην ὥστ' αὐτοῖς χρήσασθαι πολέμου νόμῳ, (274) μὴ προσδεχομένων δὲ τοὺς λόγους ἀλλὰ τὰναντία φρονούντων συμβάλλουσιν αὐτοῖς εἰς μάχην σαββά- τῶν ἡμέρα, καὶ ὡς εἶχον οὕτως ἐν τοῖς σπηλαίοις αὐτοὺς κατέφλεξαν, οὐδὲν ἀμυνομένους ἀλλ' οὐδὲ τὰς εἰσόδους ἐμφράξαντας. τοῦ δ' ἀμύνεσθαι διὰ τὴν ἡμέραν σαββάτου τιμὴν θελήσαντες· ἀργεῖν γὰρ ἡμῖν ἐν αὐτῇ νόμινόν ἐστιν. (275) ἀπέθανον μὲν οὖν σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἐμπνιγέστες τοῖς σπηλαίοις ὡς χίλιοι, πολλοὶ δὲ καὶ διασωθέντες τῷ Ματθαία προσέθεντο, κάκεινον ἄρχοντα ἀπέδειξαν. (276) ὁ δὲ καὶ σαββάτοις αὐτοὺς ἐδίδασκε μάχεσθαι, λέγων ὡς εἰ μὴ ποιήσουσι τοῦτο, φυλαττόμενοι τὸ νόμιμον, ἑαυτοῖς ἔσονται πολέμιοι, τῶν μὲν ἐχθρῶν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν αὐτοῖς προσβαλλόντων, αὐτῶν δ' οὐκ ἀμυνομένων, κωλύσειν τε μηδὲν οὕτως ἀμαχητὶ πάντας ἀπολέσθαι. (277) ταῦτ' εἰπὼν ἔπεισεν αὐτούς, καὶ ἄχρι δεῦρο μένει παρ' ἡμῖν καὶ σαββάτοις, εἴ ποτε δεήσει, μάχεσθαι. (278) ποιήσας οὖν δύναμιν πολλὴν περὶ αὐτὸν Ματθαίας τοὺς τε βωμοὺς καθεῖλε καὶ τοὺς ἐξαμαρτόντας ἀπέκτεινεν, ὅσους λαβεῖν ὑποχειρίους ἐδυνήθη (πολλοὶ γὰρ δι' εὐλάβειαν διεσπάρησαν εἰς τὰ πέριξ ἔθνη)· τῶν τε παίδων τοὺς οὐ περιτετμημένους ἐκέλευσέ περιτέμνεσθαι, τοὺς ἐπὶ τῷ κωλύειν καθεσταμένους ἐκβαλὼν.

(279) ἄρξας δ' ἐνιαυτὸν καὶ καταπεσὼν εἰς νόσον προσκαλεῖται τοὺς παῖδας, καὶ περιστησάμενος αὐτούς 'ἐγὼ μὲν', εἶπεν, 'ὦ παῖδες, ἅπειμι τὴν εἰμαρμένην πορείαν, παρατίθεμαι δ' ὑμῖν τοῦμὸν φρόνημα καὶ παρακαλῶ μὴ γενέσθαι κακοὺς αὐτοῦ φύλακας, (280) ἀλλὰ μεμνημένους τῆς τοῦ φύσαντος ὑμᾶς καὶ θρεψαμένου προαιρέσεως ἔθῃ τὲ σῶξιν τὰ πάτρια καὶ κινδυνεύουσιν οἴχεσθαι τὴν ἀρχαίαν πολιτείαν ἀνακτᾶσθαι, μὴ συμφερομένους τοῖς ἢ διὰ βούλησιν ἢ δι' ἀνάγκην προδιδούσιν αὐτήν, (281) ἀλλ' ἀξίους παῖδας ὄντας ἐμοῦ, καὶ βίας πάσης καὶ ἀνάγκης ἐπάνω γενέσθαι, τὰς ψυχὰς οὕτω παρεσχευασμένους ὥστ' ἀποθανεῖν ὑπὲρ τῶν νόμων, ἂν δέῃ, λογιζομένους τοῦθ' ὅτι τὸ θεῖον τοιούτους ὑμᾶς ὁρῶν οὐχ ὑπερόψεται, τῆς δ' ἀρετῆς ἀγασάμενον ἀποδώσει πάλιν ὑμῖν αὐτό, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐν ἣ ζήσεσθε μετ' ἀδείας τῶν ἰδίων ἀπολαύοντες ἐθῶν ἀποκαταστήσει. (282) θνητὰ μὲν γὰρ τὰ σώματα ἡμῶν καὶ ἐπίκηρα, τῇ δὲ τῶν ἔργων μνήμη τάξιν ἀθανασίας λαμβάνει· ἥς ἐρασθέντας ὑμᾶς βούλομαι διώκειν τὴν εὐκλειαν, καὶ τὰ μέγιστα ὑφισταμένους μὴ ὀκνεῖν ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολιπεῖν τὸν βίον. (283) μάλιστα δ' ὑμῖν ὁμονοεῖν παραινῶ, καὶ πρὸς ὃ τις ὑμῶν πέφυκεν ἀμείνων θατέρου, πρὸς τοῦτ' εἶχοντας ἀλλήλοις οἰκδίαίς χρῆσθαι ταῖς ἀρεταῖς. καὶ Σίμωνα μὲν τὸν ἀδελφὸν συνέσει προύχοντα πατέρα ἡγεῖσθε, καὶ οἷς ἂν οὗτος συμβουλεύῃ πείθεσθε' (284) Μακκαβαῖον δὲ τῆς στρατιᾶς δι' ἀνδρείαν καὶ ἰσχὴν στρατηγὸν ἔχετε· τὸ γὰρ ἔθνος οὗτος ἐκδικήσει καὶ ἀμυνεῖται τοὺς πολεμίους. προσίεσθε δὲ καὶ τοὺς δικαίους καὶ θεοσεβεῖς, καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν αὕξετε'

(285) ταῦτα διαλεχθεὶς τοῖς παισὶ, καὶ τὸν θεὸν εὐξάμενος σύμμαχον αὐτοῖς γενέσθαι καὶ τῷ λαῷ τὴν ἰδίαν ἀνασῶσαι πάλιν τοῦ βίου συνήθειαν, μετ' οὐ πολὺ τελευτᾷ. καὶ θάπτεται μὲν ἐν Μωδεεῖ, πένθος δ' ἐπ' αὐτῷ μέγα τοῦ λαοῦ παντὸς ποιησαμένου διεδέξατο τὴν προστασίαν τῶν πραγμάτων ὁ παῖς αὐτοῦ τὸ Ἰούδας ὁ καὶ Μακκαβαῖος, ἑκατοστῷ ἔτει καὶ τετταρα-κοστῷ ἔκτῳ. (286) συναραμένων δ' αὐτῷ προθύμως τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν ἄλλων τοὺς τε πολεμίους ἐξέβαλεν ἔκ τῆς χώρας, καὶ τοὺς παρανομήσαντας εἰς τὰ πάτρια τῶν ὁμοφύλων διεχρήσατο, καὶ ἐκαθάρισεν ἀπὸ παντὸς μιάσματος τὴν γῆν.

2.7 Κεφάλαιον ζ'

[287] Ταῦτ' ἀκούσας Ἀπολλώνιος ὁ τῆς Σαμαρείας στρατηγὸς ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν ὥρμησεν ἐπὶ τὸν Ἰούδαν. ὁ δὲ ἀπήντησεν αὐτῷ καὶ συμβαλὼν κρατεῖ τῇ μάχῃ καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινεν, ἐν οἷς καὶ τὸν στρατηγὸν Ἀπολλώνιον, οὗ καὶ τὴν μάχαιραν, ἣ χρῆσθαι συνέβαινεν ἐκείνον, σκυλεύσας αὐτὸς εἶχεν, πλείους δὲ τραυματίας ἐποίησεν καὶ πολλὴν λείαν ἐκ τοῦ στρατοπέδου λαβὼν τῶν πολεμίων ἀνεχώρησεν. [288] Σήρων δ' ὁ τῆς κοίλης Συρίας στρατηγός, ἀκούσας ὅτι πολλοὶ προσκεχωρήκασιν τῷ Ἰούδα καὶ δύναμιν

ἤδη περιβέβληται πρὸς ἀγῶνας καὶ πολέμους ἀξιόλογον, ἐπ’ αὐτὸν ἔγνω στρατεύσασθαι προσήκειν ὑπολαμβάνων τοὺς εἰς τὰ τοῦ βασιλέως προστάγματα παρανομοῦντας πειρᾶσθαι κολάζειν. [289] συναγαγὼν οὖν δύναιμι ὅση παρῆν αὐτῷ, προσκαταλέξας δὲ καὶ τῶν Ἰουδαίων τοὺς φυγάδας καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ τὸν Ἰούδαν παρεγίνετο: προελθὼν δὲ ἄχρι Βαιθώρων κώμης τῆς Ἰουδαίας αὐτόθι στρατοπεδεύεται. [290] ὁ δὲ Ἰούδας ἀπαντήσας αὐτῷ καὶ συμβαλεῖν προαιρούμενος, ἐπεὶ τοὺς στρατιώτας ἑώρα πρὸς τὴν μάχην διὰ τε τὴν ὀλιγότητα καὶ δι’ ἀσιτίαν, νενηστεύεσαν γάρ, ὀκνοῦντας, παρεθάρσυνεν λέγων οὐκ ἐν τῷ πλήθει τὸ νικᾶν εἶναι καὶ κρατεῖν τῶν πολεμίων, ἀλλ’ ἐν τῷ πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβεῖν. [291] καὶ τούτου σαφέστατον ἔχειν παράδειγμα τοὺς προγόνους, οἱ διὰ δικαιοσύνην καὶ τὸ περὶ τῶν ἰδίων νόμων καὶ τέκνων ἀγωνίζεσθαι πολλὰς πολλάκις ἤττησαν μυριάδας: τὸ γὰρ μηδὲν ἀδικεῖν ἰσχυρὰ δύναμις. [292] ταῦτ’ εἰπὼν πείθει τοὺς σὺν αὐτῷ καταφρονήσαντας τοῦ πλήθους τῶν ἐναντίων ὁμόσε χωρῆσαι τῷ Σήρῳ, καὶ συμβαλὼν τρέπει τοὺς Σύρους: πεσόντος γὰρ τοῦ στρατηγοῦ πάντες φεύγειν ὥρμησαν, ὡς ἐν τούτῳ τῆς σωτηρίας αὐτοῖς ἀποκειμένης. ἐπιδιώκων δ’ ἄχρι τοῦ πεδίου κτείνει τῶν πολεμίων ὥσει ὀκτακοσίους: οἱ δὲ λοιποὶ διεσώθησαν εἰς τὴν παραλίαν.

(293) ταῦτ’ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος μεγάλως ὠργίσθη τοῖς γεγενημένοις, καὶ πᾶσαν τὴν οἰκείαν δύναμιν ἀθροίσας καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν νήσων μισθοφόρους παραλαβὼν ἡτοιμάζετο περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐμβαλεῖν. (294) ἐπεὶ δὲ τὸ στρατιωτικὸν διανείμας ἑώρα τοὺς θησαυροὺς ἐπιλείποντας καὶ χρημάτων ἔνδειαν οὖσαν (οὔτε γὰρ οἱ φόροι πάντες ἐτελοῦντο διὰ τὰς τῶν ἐθνῶν στάσεις, μεγάλῳ ψυχὸς τ’ ὦν καὶ φιλόδωρος οὐκ ἤρκεϊτο τοῖς οὖσιν), ἔγνω πρῶτον εἰς τὴν Περσίδα πορευθεὶς τοὺς φόρους τῆς χώρας συναγαγεῖν. (295) καταλιπὼν οὖν ἐπὶ τῶν πραγμάτων Λυσίαν τινά, δόξαν ἔχοντα παρ’ αὐτῷ καὶ τὰ μέχρι τῶν Αἰγύπτου ὄρων καὶ τῆς κάτωθεν Ἀσίας ἀπ’ Εὐφράτου διέποντα ποταμοῦ καὶ μέρος τι τῆς δυνάμεως καὶ τῶν ἐλεφάντων, (296) τρέφειν μὲν Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ μετὰ πάσης φροντίδος ἐνετείλατο, ἕως ἄν παραγένηται, καταστρεψάμενον δὲ τὴν Ἰουδαίαν καὶ τοὺς οἰκοῦντας αὐτὴν ἐξανδραποδισάμενον ἀφανίσαι τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τὸ γένος αὐτῶν ἀπολέσαι. (297) καὶ ταῦτα μὲν ἐπιστείλας τῷ Λυσίᾳ ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος ἐξήλασεν εἰς τὴν Περσίδα τῷ ἑκατοστῷ καὶ τετταρακοστῷ καὶ ἐβδόμῳ ἔτει, καὶ περαιωσάμενος τὸν Εὐφράτην ἀνέβαινε πρὸς τὰς ἄνω σατραπείας. (298) ὁ δὲ Λυσίας ἐπιλεξάμενος Πτολεμαῖον τὸν Δορυμένους καὶ Νικάνορα καὶ Γοργίαν, ἄνδρας δυνατοὺς τῶν τοῦ βασιλέως φίλων, καὶ παραδοὺς αὐτοῖς πεζῆς μὲν δυνάμεως μυριάδας τέτταρας ἵππεῖς δ’ ἑπτακισχιλίους, ἐξέπεμψεν ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν. οἱ δ’ ἄχρι Ἐμμαοῦς πόλεως ἐλθόντες ἐν τῇ πεδινῇ καταστρατοπεδεύονται. (299) προσγίγνονται δ’ αὐτοῖς σύμμαχον ἀπὸ τε Συρίας καὶ τῆς πέριξ χώρας καὶ πολλοὶ τῶν πεφευγόντων Ἰουδαίων, ἔτι γε μὴν καὶ τῶν ἐμπόρων τινὲς ὡς ὠνησόμενοι τοὺς αἰχμαλωτισθησομένους, πέδας μὲν κομίζοντες αἷς δήσουσι τοὺς ληφθησομένους, ἄργυριον δὲ καὶ χρυσοντιμὴν αὐτῶν καταθησόμενοι. (300) τὸ δὲ στρατόπεδον καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων ὁ Ἰούδας κατανοήσας ἔπειθε τοὺς οἰκείους στρατιώτας θαρρεῖν, καὶ παρεκελεύετο τὰς ἐλπίδας τῆς νίκης ἔχοντας ἐν τῷ θεῷ τοῦτον ἰκετεύειν τῷ πατρίῳ νόμῳ, σάκους περιθεμένους, καὶ τὸ σύννηθες σχῆμα τῆς ἰκετείας παρὰ τοὺς μεγάλους κινδύνους ἐπιδείξαντας, τούτῳ δυσωπῆσαι παρασχεῖν αὐτοῖς τὸ κατὰ τῶν ἐχθρῶν κράτος. (301) διατάξας δὲ τὸν ἀρχαῖον αὐτοὺς τρόπον καὶ πάτριον κατὰ χιλιάρχους καὶ ταξιάρχους, καὶ τοὺς νεογάμους ἀπολύσας καὶ τοὺς τὰς κτήσεις νεωστὶ πεποιημένους, ὅπως μὴ διὰ τὴν τούτων ἀπόλαυσιν φιλοξοῶντες ἀτολμότερον μάχωνται, καταστὰς τοιοῦτοις παρορμῇ λόγοις πρὸς τὸν ἀγῶνα τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας. (302) ‘καιρὸς μὲν ὑμῖν οὐκ ἄλλος ἀναγκαιότερος τοῦ παρόντος, ὃ ἑταῖροι, εἰς εὐνυχίαν καὶ κινδύνων καταφρόνησιν καταλέλειπται. νῦν γὰρ ἔστιν ἀνδρείως ἀγωνισαμένοις τὴν ἐλευθερίαν ἀπολαβεῖν, ἢν καὶ δι’ αὐτὴν ἅπασιν ἀγαπητὴν οὖσαν ἡμῖν ὑπὲρ ἐξουσίας τοῦ θρησκεύειν τὸ θεῖον ἔτι ποθεινοτέραν εἶναι συμβέβηκεν. (303) ὡς οὖν ἐν τῷ παρόντι κειμένων ὑμῖν ταύτην τ’ ἀπολαβεῖν καὶ τὸν εὐδαίμονα καὶ μακάριον ἀνακτήσασθαι βίον (οὗτος δ’ ἦν ὁ κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὴν πάτριον συνήθειαν) ἢ τὰ ἔσχατα παθεῖν καὶ μηδὲ σπέρμα τοῦ γένους ὑμῶν ὑπολειφθῆναι κακῶν ἐν τῇ μάχῃ γενομένων, οὕτως ἀγωνίζεσθε. (304) τὸ μὲν οὖν ἀποθανεῖν καὶ μὴ πολεμοῦσιν ὑμῖν ὑπάρξειν ἡγούμενοι, τὸ δ’ ὑπὲρ τηλικούτων ἐπάθλων, ἐλευθερίας πατρίδος νόμων εὐσεβείας, αἰώνιον τὴν εὐκλείαν κατασκευάσειν πεπιστευκότες: ἐτοιμάζεσθε τοιγαροῦν οὕτω τὰς ψυχὰς ἡτρεπισμένοι ὡς αὖριον ἄμ’ ἡμέρᾳ συμβαλοῦντες τοῖς πολεμίοις.’

(305) καὶ ὁ μὲν Ἰούδας ταῦτα παραθαρρύνων τὴν στρατιὰν ἔλεγε: τῶν δὲ πολεμίων πεμψάντων Γοργίαν μετὰ πεντακισχιλίων πεζῶν καὶ χιλίων ἵππεων, ὅπως διὰ τῆς νυκτὸς ἐπιπέσῃ τῷ Ἰούδᾳ, καὶ πρὸς τοῦτο ὁδηγοὺς ἔχοντας αὐτοῦ τινὰς τῶν πεφευγόντων Ἰουδαίων, αἰσθόμενος ὁ τοῦ Ματθαίου παῖς ἔγνω καὶ αὐτὸς τοῖς ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν πολεμίων ἐπιπесеῖν, καὶ ταῦτα διηρημένης αὐτῶν τῆς δυνάμεως. (306) καθ’ ὥραν οὖν

δειπνοποιησάμενος, καὶ πολλὰ πυρὰ καταλιπὼν ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου, δι' ὅλης ὥδευσε τῆς νυκτὸς ἐπὶ τοὺς ἐν Ἑμμαοῦς τῶν πολεμίων. οὐχ εὐρὼν δ' ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοὺς ἐχθροὺς ὁ Γοργίας. ἀλλ' ὑπονοήσας ἀναχωρήσαντας αὐτοὺς ἐν τοῖς ὄρεσι κεκρύφθαι, πορευθεὶς ἔγνω ζητεῖν ὅπου ποτ' εἶεν. (307) περὶ δὲ τὸν ὄρθρον ἐπιφαίνεται τοῖς ἐν Ἑμμαοῦς πολεμίοις ὁ Ἰούδας μετὰ τρισχιλίων φαύλως ὠπλισμένων διὰ πενίαν, καὶ θεασάμενος τοὺς ἐχθροὺς ἄριστα περιπεφραγμένους καὶ μετ' ἐμπειρίας πολλῆς ἐστρατοπεδευμένους, προτρεψάμενος τοὺς ἰδίους ὡς καὶ γυμνοῖς τοῖς σώμασι μάχεσθαι δεῖ καὶ τὸ θεῖον ἤδη πού καὶ τοῖς οὕτως ἔχουσι τὸ κατὰ τῶν πλειόνων καὶ ὠπλισμένων κράτος ἔδωκεν, ἀγασάμενον αὐτοὺς τῆς εὐνυχίας, ἐκέλευσε σημῆναι τοὺς σαλπιγκτάς. (308) εἴτ' ἐπιπεσὼν ἀπροσδοκῆτως τοῖς πολεμίοις, καὶ ἐκπλήξας αὐτῶν τὴν διάνοιαν καὶ ταράξας, πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινεν ἀνθισταμένους, τοὺς δὲ λοιποὺς διώκων ἦλθεν ἄχρι Γαδάρων καὶ τῶν πεδίων τῆς Ἰδουμαίας καὶ Ἀζώτου καὶ Ἰαμνείας. ἔπεσον δ' αὐτῶν ὡς περὶ τρισχιλίους. (309) Ἰούδας δὲ τῶν μὲν σκύλων παρεκελεύετο μὴ ἐπιθυμεῖν τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας· ἔτι γὰρ αὐτοῖς ἀγῶνά τινα καὶ μάχην εἶναι πρὸς Γοργίαν καὶ τὴν σὺν αὐτῷ δύναμιν· κρατήσαντας δὲ καὶ τούτων, τότε σκυλεύσειν ἐπ' ἀδείας ἔλεγε, τοῦτο μόνον ἔχοντας καὶ μηδὲν ἕτερον ἐκδεχομένους. (310) ἔτι δ' αὐτοῦ διαλεγομένου ταῦτα πρὸς τοὺς στρατιώτας, ὑπερκύψαντες οἱ τοῦ Γοργίου τὴν μὲν στρατιάν, ἣν ἐν τῇ παρεμβολῇ κατέλιπον, ὁρῶσι τετραμμένην, τὸ δὲ στρατόπεδον ἐμπερησμένον· ὁ γὰρ καπνὸς αὐτοῖς πόρρωθεν οὖσι τοῦ συμβεβηκότος δῆλωσιν ἔφερεν. (311) ὡς οὖν ταῦθ' οὕτως ἔχοντα ἔμαθον οἱ σὺν Γοργίᾳ καὶ τοὺς μετὰ Ἰούδα πρὸς παράταξιν ἐτοίμους κατενόησαν, καὶ αὐτοὶ δείσαντες εἰς φυγὴν ἐτράπησαν. (312) ὁ δὲ Ἰούδας, ὡς ἀμαχητὶ τῶν μετὰ Γοργίου στρατιωτῶν ἡττημένων, ὑποστρέψας ἀνηρέϊτο τὰ σχῆλα, πολὺν δὲ καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ πορφύραν καὶ ὑάκινθον λαβὼν εἰς τὴν οἰκίαν ὑπέστρεψε, χαίρων καὶ ὑμῶν τὸν θεὸν ἐπὶ τοῖς κατωρθωμένοις· οὐ μικρὰ γὰρ αὐτοῖς ἡ νίκη πρὸς τὴν ἐλευθερίαν συνεβάλλετο.

(313) Λυσίας δὲ συγχυθεὶς ἐπὶ τῇ τῶν ἐκπεμφθέντων ἡττῇ, τῷ ἐχομένῳ ἔτει μυριάδας ἀνδρῶν ἐπιλέγκτων συναθροίσας ἕξ καὶ πεντακισχιλίους λαβὼν ἵππεῖς, ἐνέβαλεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἀναβὰς εἰς τὴν ὀρεινὴν ἐν Βεθσοῦροις κώμῃ τῆς Ἰουδαίας ἐστρατοπεδεύσατο. (314) ἀπήντησε δὲ μετὰ μυρίων Ἰούδας, καὶ τὸ πλῆθος ἰδὼν τῶν πολεμίων σύμμαχον ἐπ' αὐτὸ ἔσσεσθαι τὸν θεὸν εὐξάμενος, συμβαλὼν τοῖς προδρόμοις τῶν πολεμίων νικᾷ τούτους, καὶ φονεύσας αὐτῶν ὡς πεντακισχιλίους τοῖς λοιποῖς ἦν ἐπίφοβος. (315) ἀμέλει κατανοήσας ὁ Λυσίας τὸ φρόνημα τῶν Ἰουδαίων, ὡς ἐτοιμοὶ εἰσι τελευτᾶν εἰ μὴ ζήσουσιν ἐλεύθεροι, καὶ δείσας αὐτῶν τὴν ἀπόγνωσιν, ὡς εἶχεν, ἀναλαβὼν τὴν λοιπὴν δύναμιν ὑπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ διέτριβεν ἐκεῖ ξενολογῶν καὶ παρασκευαζόμενος μετὰ μείζονος στρατοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐμβαλεῖν.

(316) τοσαυτάκις οὖν ἡττημένων ἤδη τῶν Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως στρατηγῶν, ὁ Ἰούδας ἐκκλησιάσας ἔλεγε μετὰ πολλὰς νίκας, ὅς ὁ θεὸς αὐτοῖς ἔδωκεν, ἀναβῆναι δεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ τὸν ναὸν καθαρῖσαι καὶ τὰς νενομισμένας θυσίας προσφέρειν. (317) ὡς δὲ παραγενόμενος μετὰ παντὸς τοῦ πλῆθους εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ τὸν ναὸν ἔρημον ἤϊρε καὶ καταπεπρησμένας τὰς πύλας καὶ φυτὰ διὰ τὴν ἐρημίαν αὐτόματα ἐν τῷ ἱερῷ ἀναβεβλαστηκότα, θρηνεῖν ἤρξατο μετὰ τῶν ἰδίων ἐπὶ τῇ ὄψει τοῦ ναοῦ συγχυθεὶς. (318) ἐπιλεξάμενος δὲ τινὰς τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν προσέταξε τούτοις ἐκπολεμῆσαι τοὺς τὴν ἄκραν φυλάττοντας. ἄχρι αὐτὸς τὸν ναὸν ἀγνίσκει. καθήρας δ' ἐπιμελῶς αὐτὸν εἰσεκόμισε καὶνὰ σκευή, λυχνίαν τράπεζαν βωμόν, ἐκ χρυσοῦ πεποιημένα. ἀπήρτησε δὲ καὶ τὰ παραπετάσματα τῶν θυρῶν, καὶ τὰς θύρας αὐτὰς ἐπέθηκε. καθελὼν δὲ καὶ τὸ θυσιαστήριον καινὸν ἐκ λίθων συμμίκτων ᾧκοδόμησεν, οὐ λελαξευμένων ὑπὸ σιδήρου. (319) πέμπτη δὲ καὶ εἰκάδι τοῦ Χασλεὺ μηνός, ὃν οἱ Μακεδόνες Ἀπελλαῖον καλοῦσιν, ἦψάν τε φῶτα ἐπὶ τῆς λυχνίας καὶ ἐθυμίασαν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, καὶ ἄρτους ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἐπέθεσαν, καὶ ὠλοκαύτωσαν ἐπὶ τοῦ καινοῦ θυσιαστηρίου. (320) ἔτυχε δὲ ταῦτα κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην γίνεσθαι καθ' ἣν καὶ μετέπεσεν αὐτῶν ἡ ἀγία θρησκεία εἰς βέβηλον καὶ κοινὴν συνήθειαν, μετ' ἔτη τρία. τὸν γὰρ ναὸν ἐρημωθέντα ὑπ' Ἀντιόχου διαμεῖναι τοιοῦτον ἔτεσι συνέβη τρισίν· (321) ἔτει γὰρ πέμπτῳ καὶ τετταρακοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ταῦτα περὶ τὸν ναὸν ἐγένετο, πέμπτη καὶ εἰκάδι τοῦ Ἀπελλαίου μηνός, ὀλυμπιάδι ἑκατοστῇ καὶ πεντηκοστῇ καὶ τρίτῃ· ἀνενεώθη δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν πέμπτη καὶ εἰκοστῇ τοῦ Ἀπελλαίου μηνός, ὀγδόῳ καὶ τετταρακοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει, ὀλυμπιάδι ἑκατοστῇ καὶ πεντηκοστῇ καὶ τετάρτῃ. (322) τὴν δ' ἐρήμωσιν τοῦ ναοῦ συνέβη γενέσθαι κατὰ τὴν Δανιήλου προφητείαν, πρὸ τετρακοσίων καὶ ὀκτὼ γενομένην ἐτῶν· ἐδήλωσε γὰρ ὅτι Μακεδόνες καταλύσουσιν αὐτόν.

(323) ἐώρταξε δὲ ὁ Ἰούδας μετὰ τῶν πολιτῶν τὴν ἀνάκτησιν τῆς περὶ τὸν ναὸν θυσίας ἐφ' ἡμέρας ὀκτώ, μηδὲν ἀπολιπὼν ἡδονῆς εἶδος, ἀλλὰ πολυτελέσι μὲν καὶ λαμπραῖς ταῖς θυσίαις κατευωχῶν αὐτούς, ὕμνοις δὲ καὶ

ψαλμοῖς τὸν θεὸν μὲν τιμῶν αὐτοὺς δὲ τέρπων. (324) τοσαύτη δ' ἐχρήσαντο τῇ περὶ τὴν ἀνανέωσιν τῶν ἐθνῶν ἡδονῇ. μετὰ χρόνον πολὺν ἀπροσδοκῆτως ἐν ἐξουσίᾳ γενόμενοι τῆς θρησκείας. ὡς νόμον θεῖναι τοῖς μετ' αὐτοὺς ἐορτάζειν τὴν ἀνάκτησιν τῶν περὶ τὸν ναὸν ἐφ' ἡμέρας ὀκτώ. (325) καὶ ἐξ ἐκείνου μέχρι δεῦρο τὴν ἐορτὴν ἄγομεν καλοῦντες αὐτὴν φῶτα, ἐκ τοῦ παρ' ἐλπίδας, οἶμαι, ταύτην ἡμῖν φανῆναι τὴν ἐξουσίαν τὴν προσηγορίαν θέμενοι τῇ ἐορτῇ. (326) τειχίσας δ' ἐν κύκλῳ τὴν πόλιν, καὶ πρὸς τὰς ἐπιδρομὰς τῶν πολεμίων πύργους οἰκοδομησάμενος ὑψηλοῦς, φύλακας ἐν αὐτοῖς ἐγκατέστησε. καὶ τὴν Βεθσοῦραν δὲ πόλιν ὠχύρωσεν, ὅπως ἀντὶ φρουρίου αὐτῇ πρὸς τὰς ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνάγκας ἔχῃ χρῆσθαι.

2.8 Κεφάλαιον η'

[327] Τούτων οὕτως γενομένων τὰ περίξ ἔθνη πρὸς τὴν ἀναζωπύρησιν καὶ τὴν ἰσχὺν τῶν Ἰουδαίων χαλεπῶς διακείμενα πολλοὺς ἐπισυνιστάμενα διέφθειρεν ἐνέδραις καὶ ἐπιβουλαῖς αὐτῶν ἐγκρατῇ γιγνόμενα. πρὸς τούτους πολέμους συνεχεῖς ἐκφέρων ὁ Ἰούδας ἐπέχειν αὐτοὺς τῆς καταδρομῆς καὶ ὧν ἐποιοῦν κακῶς τοὺς Ἰουδαίους ἐπειρᾶτο. [328] καὶ τοῖς Ἡσαΐ υἱοῖς Ἰδουμαίοις ἐπιπεσὼν κατὰ τὴν Ἀκραβατηνὴν πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτεινεν καὶ ἐσκύλευσεν. συγκλείσας δὲ καὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ Βαάνου λοχῶντας τοὺς Ἰουδαίους περικαθίσας ἐπολιόρκει καὶ τοὺς τε πύργους αὐτῶν ἐνεπίμπρα καὶ τοὺς ἄνδρας διέφθειρεν. [329] ἔπειτ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τοὺς Ἀμμανίτας ἐξώρμησεν δύναμιν μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον ἔχοντας, ὧν ἡγεῖτο Τιμόθεος. χειρωσάμενος δὲ καὶ τούτους τὴν Ἰαζωρῶν ἐξαιρεῖ πόλιν, καὶ τὰς τε γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα λαβὼν αἰχμαλώτους καὶ τὴν πόλιν ἐμπρήσας εἰς τὴν Ἰουδαίαν ὑπέστρεψεν. [330] μαθόντα δ' αὐτὸν τὰ γειτονεύοντα τῶν ἐθνῶν ἀνεστροφότα συναθροίζεται εἰς τὴν Γαλαδηνὴν ἐπὶ τοὺς ἐν τοῖς ὄροις αὐτῶν Ἰουδαίους. οἱ δὲ καταφυγόντες εἰς Διάθημα τὸ φρούριον πέμψαντες πρὸς Ἰούδαν ἐδήλουν αὐτῷ, ὅτι λαβεῖν ἐσπούδακεν Τιμόθεος τὸ χωρίον, εἰς ὃ συνεπεφεύγεσαν. [331] ἀναγινωσκομένων δὲ τῶν ἐπιστολῶν τούτων κακὴ τῆς Γαλιλαίας ἄγγελος παραγίγνεται σημαίνοντες ἐπισυνῆχθαι τοὺς ἐκ Πτολεμαΐδος καὶ Τύρου καὶ Σιδῶνος καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς Γαλιλαίας. (332) πρὸς οὖν ἀφοτέρας τὰς τῶν ἡγγελέμενων χρείας σκεψάμενος ὁ Ἰούδας ὅ τι χρῆ ποιεῖν, Σίμωνα μὲν τὸν ἀδελφὸν προσέταξεν ὡς τρισχιλίους τῶν ἐπιλέκτων λαβόντα τοῖς ἐν Γαλιλαίᾳ βοηθὸν ἐξελεῖν Ἰουδαίοις, (333) αὐτὸς δὲ καὶ Ἰωνάθης ὁ ἕτερος ἀδελφὸς μετὰ στρατιωτῶν ὀκτακισχιλίων ὥρμησαν εἰς τὴν Γαλααδίτιν. κατέλειπε δ' ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων τῆς δυνάμεως Ἰώσηπόν τε τὸν τοῦ Ζαχαρίου καὶ Ἀζαρίαν, προστάξας αὐτοῖς φυλάττειν ἐπιμελῶς τὴν Ἰουδαίαν καὶ συνάπτειν πόλεμον πρὸς μηδένα, ἕως ἂν αὐτὸς ἐπανέλθῃ. (334) ὁ μὲν οὖν Σίμων παραγενόμενος εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ συμβαλὼν τοῖς ἐχθροῖς εἰς φυγὴν αὐτοὺς ἔτρεψε, καὶ μέχρι τῶν πυλῶν τῆς Πτολεμαΐδος διώξας ἀπέκτεινεν αὐτῶν ὡς περὶ τρισχιλίους. καὶ τὰ τε σκῦλα λαβὼν τῶν ἀνηρημένων καὶ τοὺς ἡχμαλωτισμένους ὑπ' αὐτῶν Ἰουδαίους, καὶ τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν ἐπαγόμενος, εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν ἀνέστρεψεν. (335) Ἰούδας δ' ὁ Μακκαβαῖος καὶ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωνάθης, διαβάντες τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν καὶ ὁδὸν ἀπ' αὐτοῦ τριῶν ἀνύσαντες ἡμερῶν, τοῖς Ναβαταίοις εἰρηνικῶς ὑπαντῶσι περιτυγχάνουσιν· (336) ὧν διηγησαμένων τὰ περὶ τοὺς ἐν τῇ Γαλααδίτιδι. ὡς πολλοὶ κακοπαθοῦσιν αὐτῶν ἐν τοῖς φρουρίοις ἀπειλημένοι καὶ ταῖς πόλεσι τῆς Γαλααδίτιδος, καὶ παραινέσαντων αὐτῷ σπεύδειν ἐπὶ τοὺς ἄλλοφύλους καὶ ζητεῖν ἀπ' αὐτῶν σῶζειν τοὺς ὁμοεθνεῖς, πεισθεὶς ὑπέστρεψεν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ προσπεσὼν πρώτοις τοῖς τὴν Βοσορρὰν κατοικοῦσι καὶ λαβὼν αὐτήν. [καταβαλὼν] πᾶν τὸ ἄρρεν καὶ μάχεσθαι δυνάμενον διέφθειρε καὶ τὴν πόλιν ὑφῆψεν. (337) ἐπιγενομένης δὲ νυκτὸς οὐδ' οὕτως ἐπέσχεν, ἀλλ' ὁδεύσας δι' αὐτῆς ἐπὶ τὸ φρούριον ἔνθα τοὺς Ἰουδαίους ἐγκεκλείσθαι συνέβαινε, περικαθεζομένου τὸ χωρίον Τιμοθέου μετὰ τῆς δυνάμεως, ἔωθεν ἐπ' αὐτὸ παραγίγνεται. (338) καὶ καταλαβὼν ἤδη τοῖς τείχεσι προσβεβληκότας τοὺς πολεμίους. καὶ τοὺς μὲν κλίμακας ὥστ' ἀναβαίνειν ἐπ' αὐτὰ τοὺς δὲ μηχανήματα προσφέροντας, κελεύσας τὸν σαλπικτὴν σημεῖναι, καὶ παρορμήσας τοὺς στρατιώτας ὑπὲρ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν διακινδυνεύσαι προθύμως, εἰς τρία διελὼν τὸν στρατὸν ἐπιπίπτει κατὰ νότου τοῖς πολεμίοις. (339) οἱ δὲ περὶ τὸν Τιμόθεον αἰσθόμενοι ὅτι Μακκαβαῖος εἴη, πείραν ἤδη καὶ πρότερον αὐτοῦ τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς ἐν τοῖς πολέμοις εὐψυχίας εἰληφότες εἰς φυγὴν τρέπονται. ἐφεπόμενος δὲ μετὰ τοῦ στρατεύματος ὁ Ἰούδας ἀναιρεῖ μὲν αὐτῶν εἰς ὀκτακισχιλίους, (340) ἀπονεύσας δ' εἰς Μάλλην πόλιν οὕτω λεγομένην τῶν ἄλλοφύλων λαμβάνει καὶ ταύτην, καὶ τοὺς μὲν ἄρρενας ἅπαντας ἀποκτείνει, τὴν δὲ πόλιν αὐτὴν ἐμπίμπρησιν. ἄρας δ' ἐκεῖθεν τὴν τὲ Χάσφωμα καὶ Βοσὸρ καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις τῆς Γαλααδίτιδος καταστρέφεται.

(341) χρόνῳ δ' ὕστερον οὐ πολλῷ Τιμόθεος δύναμιν μεγάλην παρασκευασάμενος. καὶ συμμάχους ἄλλους τε παραλαβὼν καὶ Ἀράβων τινὰς μισθῷ πείσας αὐτῷ συστρατεύειν, ἦκεν ἄγων τὴν στρατιὰν πέραν τοῦ χειμάρρου Ῥαφῶν ἀντικρυς (πόλις δ' ἦν αὕτη), (342) καὶ παρεκελεύετο τοὺς στρατιώτας, εἰ συμβάλειεν εἰς

μάχην τοῖς Ἰουδαίοις, προθύμως ἀγωνίζεσθαι καὶ κωλύειν αὐτοὺς διαβαίνειν τὸν χεῖμαρρον· διαβάντων γὰρ ἦτταν αὐτοῖς προύλεγεν. (343) Ἰούδας δ' ἀκούσας παρεσκευάσθαι τὸν Τιμόθεον πρὸς μάχην, ἀναλαβὼν πᾶσαν τὴν οἰκείαν δύναμιν ἔσπευδεν ἐπὶ τὸν πολέμιον, καὶ περαιωσάμενος τὸν χεῖμαρρον ἐμπίπτει τοῖς ἐχθροῖς, καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν ὑπαντιάζοντας ἀνήρει, τοὺς δ' εἰς δέος ἐμβαλὼν ρίψαντας τὰ ὄπλα φεύγειν ἠνάγκασε. (344) καὶ τινὲς μὲν αὐτῶν διέδρασαν, οἱ δ' εἰς τὸ καλούμενον ἐν Καρναῖν τέμενος συμφυγόντες ἤλπισαν τεύξεσθαι σωτηρίας. Ἰούδας δὲ τὴν πόλιν καταλαβόμενος αὐτοὺς τ' ἀπέκτεινε καὶ τὸ τέμενος ἐνέπρησε, ποικίλῃ χρησάμενος ἰδέᾳ τῆς ἀπωλείας τῶν πολεμίων.

(345) ταῦτα διαπραζάμενος καὶ συναγαγὼν τοὺς ἐν τῇ Γαλααδίτιδι Ἰουδαίους μετὰ τῶν τέκνων καὶ γυναικῶν καὶ τῆς ὑπαρχούσης αὐτοῖς ἀποσκευῆς, οἷός τ' ἦν εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐπαναγαγεῖν. (346) ὥς δ' ἦκεν ἐπὶ τινὰ πόλιν Ἐφρων ὄνομα, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ κειμένην, καὶ οὗτ' ἄλλην αὐτῷ τραπομένῳ βαδίζειν δυνατὸν ἦν οὗτ' ἀναστρέφειν ἠθέλεν, πέμψας πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ παρεκάλει τὰς πύλας ἀνοίξαντας ἐπιτρέπειν αὐτῷ διὰ τῆς πόλεως ἀπελθεῖν· τὰς τὲ γὰρ πύλας λίθοις ἐπεφράκεσαν καὶ τὴν διέξοδον ἀπετέμοντο. (347) μὴ πειθομένων δὲ τῶν Ἐφραίων, παρορμήσας τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ καὶ κυκλωσάμενος ἐπολιόρκει. καὶ δι' ἡμέρας καὶ νυκτὸς προσκαθίσας ἐξαιρεῖ τὴν πόλιν, καὶ πᾶν ὅσον ἄρρεν ἦν ἐν αὐτῇ κτείνας καὶ καταπρήσας ἅπασαν αὐτὴν ὁδὸν ἔσχε. τοσοῦτο δ' ἦν τὸ τῶν πεφονευμένων πλῆθος ὥς ἐπ' αὐτῶν βαδίζειν τῶν νεκρῶν. (348) διαβάντες δὲ τὸν Ἰορδάνην ἦκον εἰς τὸ μέγα πεδῖον, οὗ κεῖται κατὰ πρόσωπον πόλις Βεθσάνη, καλουμένη πρὸς Ἑλλήνων Σκυθόπολις, (349) κάκειθεν ὀρμηθέντες εἰς τὴν Ἰουδαίαν παρεγένοντο, ψάλλοντές τε καὶ ὑμνωδοῦντες καὶ τὰς συνήθεις ἐν τοῖς ἐπινικίοις παιδιὰς ἄγοντες. ἔθυσαν δὲ χαριστηρίους θυσίας ὑπὲρ τῶν κατορθωμένων καὶ ὑπὲρ τῆς τοῦ στρατεύματος σωτηρίας· οὐδεὶς γὰρ ἐν τούτοις τοῖς πολέμοις τῶν Ἰουδαίων ἀπέθανεν.

(350) Ἰώσηπος δὲ ὁ Ζαχαρίου καὶ Ἀζαρίας, οὓς κατέλιπε στρατηγούς Ἰούδας καθ' ὃν καιρὸν Σίμων μὲν ὑπῆρχεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ πολεμῶν τοὺς ἐν τῇ Πτολεμαῖδι, αὐτὸς δ' ὁ Ἰούδας καὶ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωνάθης ἐν τῇ Γαλααδίτιδι, βουλευθέντες καὶ αὐτοὶ δόξαν περιποιήσασθαι στρατηγῶν τὰ πολεμικὰ γενναίων, τὴν ὑπ' αὐτοὺς δύναμιν ἀναλαβόντες ἦλθον εἰς Ἰάμνειαν. (351) Γοργίου δὲ τοῦ τῆς Ἰαμνείας στρατηγοῦ ὑπαντήσαντος, συμβολῆς γενομένης δισχιλίους ἀποβάλλουσι ὁ τῆς στρατιᾶς, καὶ φεύγοντες ἄχρι τῶν τῆς Ἰουδαίας ὄρων διώκονται. (352) συνέβη δ' αὐτοῖς τὸ πταῖσμα τοῦτο παρακούσασιν ὧν αὐτοῖς Ἰούδας ἐπέστειλε, μὴ συμβαλεῖν εἰς μάχην μηδενὶ πρὸ τῆς ἐκείνου παρουσίας· πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ στρατηγήμασι καὶ τὸ κατὰ τοὺς περὶ τὸν Ἰώσηπον καὶ τὸν Ἀζαρίαν πταῖσμα θαυμάσειεν ἂν τις. ὁ συνῆκεν, εἰ παρακινήσουσί τι τῶν ἐπεσταλμένων αὐτοῖς, ἐσόμενον. (353) ὁ δὲ Ἰούδας καὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ πολεμοῦντες τοὺς Ἰδουμαίους οὐκ ἀνίεσαν, ἀλλ' ἐνέκειντο πανταχόθεν αὐτοῖς, τὴν τὲ Χεβρώνα πόλιν καταλαβόμενοι, ὅσον ἦν ὀχυρὸν αὐτῆς καθεῖλον, καὶ τοὺς πύργους ἐμπρήσαντες ἐδουν τὴν ἀλλόφυλον χώραν καὶ Μάρισσαν πόλιν, εἷς τε Ἀζωτον ἐλθόντες καὶ λαβόντες αὐτὴν διήρπασαν. πολλὰ δὲ σκῦλα καὶ λείαν κομίζοντες εἰς τὴν Ἰουδαίαν ὑπέστρεψαν.

2.9 Κεφάλαιον θ'

[354] Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος τὴν ἄνω χώραν ἐπερχόμενος ἀκούει πόλιν ἐν τῇ Περσίδι πλούτῳ διαφέρουσαν Ἑλυμαῖδα τοῦνομα καὶ πολυτελὲς ἱερὸν Ἀρτέμιδος ἐν αὐτῇ καὶ παντοδαπῶν ἀναθημάτων πλῆρες εἶναι ἔτι γε μὴν ὄπλα καὶ θώρακας, ἃ καταλιπεῖν ἐπυνθάνετο τὸν υἱὸν τὸν Φιλίππου βασιλέα δὲ Μακεδόνων Ἀλέξανδρον. [355] κινηθεὶς οὖν ὑπὸ τούτων ὥρμησεν ἐπὶ τὴν Ἑλυμαῖδα καὶ προσβαλὼν αὐτὴν ἐπολιόρκει. τῶν δ' ἐν αὐτῇ μὴ καταπλαγόντων τὴν ἔφοδον αὐτοῦ μηδὲ τὴν πολιορκίαν, ἀλλὰ καρτερῶς ἀντισχόντων ἀποκρούεται τῆς ἐλπίδος· ἀπωσάμενοι γὰρ ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ ἐπεξελθόντες ἐδίωξαν, ὥστ' αὐτὸν ἐλθεῖν εἰς Βαβυλῶνα φεύγοντα καὶ πολλοὺς ἀποβαλόντα τῆς στρατιᾶς. [356] λυπουμενῶν δ' ἐπὶ τῇ διαμαρτίᾳ ταύτῃ προσαγγέλλουσιν τινες καὶ τὴν τῶν στρατηγῶν ἦτταν, οὓς πολεμήσαντας τοῖς Ἰουδαίοις καταλελοίπει, καὶ τὴν ἰσχὺν ἤδη τὴν τῶν Ἰουδαίων. [357] προσγενομένης οὖν καὶ τῆς περὶ τούτων φροντίδος τῇ προτέρᾳ συγχυθεὶς ὑπὸ ἀθυμίας εἰς νόσον κατέπεσεν, ἥς μηκυνομένης καὶ αὐξανόντων τῶν παθῶν συνεῖς, ὅτι μέλλοι τελευτᾶν, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τὴν τε νόσον αὐτοῖς χαλεπὴν οὔσαν ἐμήνυε καὶ ὅτι ταῦτα πάσχει κακῶσας τὸ τῶν Ἰουδαίων ἔθνος παρεδήλου συλήσας τὸν ναὸν καὶ τοῦ θεοῦ καταφρονήσας, καὶ ταῦτα λέγων ἐξέπνευσεν. [358] ὥστε θαυμάζειν Πολύβιον τὸν Μεγαλοπολίτην, ὃς ἀγαθὸς ὢν ἀνὴρ ἀποθανεῖν λέγει τὸν Ἀντίοχον βουλευθέντα τὸ τῆς ἐν Πέρσῃς Ἀρτέμιδος ἱερὸν συλῆσαι· τὸ γὰρ μηκέτι ποιῆσαι τὸ ἔργον βουλευσάμενον οὐκ ἔστιν τιμωρίας ἄξιον. [359] εἰ δὲ διὰ τοῦτο Πολυβίῳ δοκεῖ καταστρέψαι τὸν βίον Ἀντίοχον οὕτως, πολὺ πιθανώτερον διὰ τὴν ἱεροσυλίαν τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ναοῦ τελευτῆσαι τὸν

βασιλέα. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου οὐ διαφέρομαι τὴν ὑπὸ τοῦ Μεγαλοπολίτου λεγομένην αἰτίαν ταύτην ὑφ' ἡμῶν ἀληθῆ νομιζόντων. (360) ὁ δ' Ἀντίοχος, πρὶν ἢ τελευτᾶν καλέσας Φίλιππον ἓνα τῶν ἐταίρων, τῆς βασιλείας αὐτὸν ἐπίτροπον καθίστησι, καὶ δοὺς αὐτῷ τὸ διάδημα καὶ τὴν στολὴν καὶ τὸν δακτύλιον, Ἀντιόχῳ τῷ παιδί αὐτοῦ ταῦτ' ἐκέλευσε κομίσαντα δοῦναι, δεηθεὶς προνοῆσαι τῆς ἀνατροφῆς αὐτοῦ καὶ τηρῆσαι τὴν βασιλείαν ἐκείνῳ. (361) ἀπέθανε δ' Ἀντίοχος ἐνάτῳ καὶ τετταρακοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει. Λυσίας δ' αὐτοῦ τὸν θάνατον δηλώσας τῷ πλήθει, τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀντίοχον (αὐτὸς γὰρ εἶχε τὴν ἐπιμέλειαν) ἀποδείκνυσι βασιλέα, καλέσας αὐτὸν Εὐπάτορα.

(362) ἐν δὲ τούτῳ τῷ καιρῷ οἱ ἐν τῇ ἄκρᾳ τῶν Ἱεροσολύμων φρουροὶ καὶ φυγάδες τῶν Ἰουδαίων πολλὰ τοὺς Ἰουδαίους εἰργάσαντο. τοὺς γὰρ ἀναβαίνοντας εἰς τὸ ἱερὸν θῦσαι βουλομένους ἐξαίφνης ἐχτρέχοντες οἱ φρουροὶ διέφθειραν· ἐπέκειτο γὰρ τῷ ἱερῷ ἡ ἄκρα. (363) τούτων οὖν συμβαινόντων αὐτοῖς Ἰούδας ἐξελεῖν διέγνω τὴν φρουράν, καὶ συναγαγὼν τὸν λαὸν ἅπαντα τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ καρτερῶς ἐπολιόρκει. ἔτος δ' ἦν τοῦτο τῆς ἀρχῆς τοῖς ἀπὸ Σελεύκου ἑκατοστὸν καὶ πεντηκοστόν. κατασκευάσας οὖν μηχανήματα καὶ χώματα ἐγείρας φιλοπόνως προσέκειτο τῇ τῆς ἄκρας αἰρῆσει. (364) πολλοὶ δὲ τῶν ἐν αὐτῇ φυγάδων νύκτωρ ἐξεληθόντες εἰς τὴν χώραν, καὶ τινες τῶν ὁμοίως ἀσεβῶν συναγαγόντες ἤκον πρὸς Ἀντίοχον τὸν βασιλέα οὐκ ἀξιούντες ἑαυτοὺς ὑπερορᾶσθαι δεινὰ πάσχοντας ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων καὶ ταῦθ' ὑπομένοντας διὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ, τὴν μὲν πάτριον αὐτῶν καταλύσαντας θρησκείαν, ἣν δὲ προσέταξε, ταύτης ἀντιποιουμένους. (365) κινδυνεύειν οὖν ὑπὸ Ἰούδα καὶ τῶν σὺν αὐτῷ τὴν ἀκρόπολιν αἰρεθῆναι καὶ τοὺς φρουροὺς τοὺς ὑπὸ τοῦ βασιλέως, κατασταθέντας, εἰ μὴ τις παρ' αὐτοῦ βοήθεια πεμφθῇ. (366) ταῦτ' ἀκούσας ὁ παῖς Ἀντίοχος ὠργίσθη. καὶ τοὺς ἡγεμόνας καὶ φίλους μεταπεμψάμενος ἐκέλευσε μισθοφόρους συναγαγεῖν καὶ ἐκ τῆς βασιλείας τοὺς στρατεύσιμον ἡλικίαν ἔχοντας. καὶ συνήχθη στρατὸς πεζῶν μὲν ὥσει δέκα μυριάδες, ἵππεῖς δὲ δισμύριοι, ἐλέφαντες δὲ δύο καὶ τριάκοντα.

(367) ταύτην οὖν ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν ἐξώρμησεν ἐκ τῆς Ἀντιοχείας μετὰ Λυσίου, πάσης τῆς στρατιᾶς ἔχοντος τὴν ἡγεμονίαν. καὶ παραγενόμενος εἰς τὴν Ἰδουμαίαν ἐκεῖθεν εἰς Βεθσούραν ἀναβαίνει πόλιν σφόδρ' ὄχυράν καὶ δυσάλωτον. καὶ περικαθίσας ἐπολιόρκει τὴν πόλιν. (368) ἰσχυρῶς δ' ἀντεχόντων τῶν Βεθσοουραίων καὶ τὴν παρασκευὴν αὐτοῦ τῶν μηχανημάτων ἐμπρησάντων (ἐπεξῆλθον γὰρ αὐτῷ) χρόνος ἐτρίβετο πολὺς περὶ τὴν πολιορκίαν. (369) Ἰούδας δὲ τὴν ἔφοδον τοῦ βασιλέως ἀκούσας ἀφέσταται μὲν τοῦ τὴν ἄκραν πολιορκεῖν, ἀπαντήσας δὲ τῷ βασιλεῖ βάλλεται στρατόπεδον ἐπὶ τῶν στενῶν, ἐν τινὶ τόπῳ Βεθζαχαρία λεγομένῳ, σταδίους ἀπέχοντι τῶν πολεμίων ἑβδομήκοντα. (370) ὁ δὲ βασιλεὺς ὀρμήσας ἀπὸ τῆς Βεθσούρας ἤγαγε τὴν δύναμιν ἐπὶ τὰ στενὰ καὶ τὸ τοῦ Ἰούδα στρατόπεδον, ἅμ' ἡμέρᾳ δὲ πρὸς μάχην διέταττε τὴν στρατιάν. (371) τοὺς μὲν οὖν ἐλέφαντας ἐποίησεν ἀλλήλοις ἔπεσθαι, διὰ τὴν στενοχωρίαν οὐ δυναμένων αὐτῶν ἐπὶ πλάτος τετάχθαι, εἰς δὲ κύκλον ἐλέφαντος ἐκάστου συμπροῆσαν πεζοὶ μὲν χίλιοι ἵππεῖς δὲ πεντακόσιοι· ἔφερον δ' οἱ ἐλέφαντες πύργους θ' ὑψηλοὺς καὶ τοξότας. τὴν δὲ λοιπὴν δύναμιν ἐκατέρωθεν ἐποίησεν ἀναβαίνειν ἐπὶ τὰ ὄρη, τοὺς ψιλοὺς αὐτῆς προτάξας. (372) κελεύσας δ' ἀλαλάξαι τὴν στρατιάν προσβάλλει τοῖς πολεμίοις, γυμνώσας τάς τε χρυσᾶς καὶ χαλκᾶς ἀσπίδας, ὥστ' αὐγὴν ἀπ' αὐτῶν ἀφίεσθαι λαμπράν· συνεπήχει δὲ τὰ ὄρη κεκραγόντων αὐτῶν. ταῦθ' ὁρῶν ὁ Ἰούδας οὐ κατεπλάγη, δεξάμενος δὲ γενναίως τοὺς πολεμίους τῶν προδρόμων περὶ ἐξακοσίους ἀναιρεῖ. (373) Ἐλεάξαρος δ' ἀδελφὸς αὐτοῦ, ὃν Αὐρὰν ἐκάλουν, ἰδὼν τὸν ὑψηλότετον τῶν ἐλεφάντων ὀπλισμένον θώραξι βασιλικοῖς, καὶ νομίζων ἐπ' αὐτοῦ τὸν βασιλέα εἶναι, παρεβάλετο σφόδρ' εὐχαρδίως ἐπ' αὐτὸν ὀρμήσας. καὶ πολλοὺς μὲν τῶν περὶ τὸν ἐλέφαντα κτείνας, τοὺς ἄλλους δὲ ἐισκέδασεν, ὑποδύς δ' ὑπὸ τὴν γαστέρα καὶ πλήξας ἀπέκτεινε τὸν ἐλέφαντα (374) ὁ δ' ἐπικατενεχθεὶς τῷ Ἐλεαζάρῳ διαφθείρει τὸν ἄνδρα ὑπὸ τοῦ βάρους. καὶ οὗτος μὲν εὐψύχως πολλοὺς τῶν ἐχθρῶν ἀπολέσας τῷ τρόπῳ τούτῳ τὸν βίον κατέστρεψεν, (375) ὁ δὲ Ἰούδας ὁρῶν τὴν τῶν πολεμίων ἰσχὺν ἀνεχώρησεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ πρὸς πολιορκίαν παρεδκευάζετο. Ἀντίοχος δὲ τὸ μὲν τι τῆς στρατιᾶς εἰς Βεθσούραν ἔπεμψε, πολεμήσων αὐτήν, τῷ λοιπῷ δὲ τῆς δυνάμεως αὐτὸς ἦκεν ἐπὶ τὰ Ἱεροσόλυμα. (376) οἱ μὲν οὖν Βεθσοουραῖον τὴν ἰσχὺν καταπλαγέντες καὶ σπανίζοντα βλέποντες τὰ ἐπιτήδεια παραδιδόασιν ξέξυαυτοὺς. ὄρκους λαβόντες ὑπὲρ τοῦ μηδὲν πείσεσθαι δεινὸν ὑπὸ τοῦ βασιλέως· Ἀντίοχος δὲ λαβὼν τὴν πόλιν ἄλλο μὲν αὐτοὺς οὐδὲν διέθηκεν ἢ μόνον γυμνοὺς ἐξέβαλε, φρουράν δὲ κατέστησεν ἰδίαν ἐν τῇ πόλει. (377) πολλῶν δὲ χρόνῳ τὸ ἱερὸν πολιορκῶν τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις προσεκαθίζετο, καρτερῶς τῶν ἔνδοθεν ἀμυνομένων· πρὸς ἕκαστον γὰρ ὧν ὁ βασιλεὺς ἐπ' αὐτοὺς ἔστησε

μηχάνημα, κάκεινοι πάλιν άντεμηχανώντο. (378) τροφή δ' αὐτοῖς ἐπελελοίπει, τοῦ μὲν ὄντος ἀπανηλωμένου καρποῦ, τῆς δὲ γῆς ἐκείνῳ τῷ ἔτει μὴ γεγεωργημένης, ἀλλὰ διὰ τὸ εἶναι τὸ ἔβδομον ἔτος, καθ' ὃ νόμος ἡμῖν ἀργὴν ἔαν τὴν χώραν. ἀσπόρου μεμενηκυίας. πολλοὶ τοιγαροῦν τῶν πολιορκουμένων ἀπεδίδρασκον διὰ τὴν τῶν ἀναγκαίων ἀπορίαν, ὡς ὀλίγους ἐν τῷ ἱερῷ καταλειφθῆναι.

(379) καὶ τοῖς μὲν πολιορκουμένοις ἐν τῷ ἱερῷ τοιαῦτα συνέβαινεν εἶναι τὰ πράγματα Λυσίας δὲ ὁ στρατηγὸς καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος, ἐπειδὴ Φίλιππος αὐτοῖς ἀπὸ τῆς Περσίδος ἦκων ἐδηλώθη [καὶ] τὰ πράγματα εἰς ἑαυτὸν κατασκευάζειν, εἶχον μὲν ὥστε τὴν πολιορκίαν ἀφέντες ἐπὶ τὸν Φίλιππον ὁρμᾶν, οὐ μὴν τοῦτο ποιῆσαι φανερόν τοῖς στρατιώταις καὶ τοῖς ἡγεμόσιν ἔγνωσαν, (380) ἀλλ' ἐκέλευσε τὸν Λυσίαν ὁ βασιλεὺς αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἡγεμόσιν ἐν κοινῷ διαλεχθῆναι, μηδὲν μὲν τῶν περὶ τὸν Φίλιππον ἐμφανίζοντα, τὴν δὲ πολιορκίαν ὅτι πολυχρονιωτάτῃ γένοιτ' ἂν δηλοῦντα, καὶ τὴν ὀχυρότητα τοῦ χωρίου, καὶ ὅτι τὰ τῆς τροφῆς αὐτοὺς ἤδη ἐπελελοίπει, καὶ ὡς πολλὰ δεῖ καταστῆσαι τῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ πραγμάτων, (381) καὶ ὡς δοκεῖ πολὺ κρεῖττον εἶναι σπονδὰς ποιησαμένους πρὸς τοὺς πολιορκουμένους καὶ φιλίαν πρὸς ὅλον αὐτῶν τὸ ἔθνος, ἐπιτρέψαντας αὐτοῖς χρῆσθαι τοῖς πατρίοις νόμοις ὧν ἀφαιρεθέντες νῦν ἐξεπολεμώθησαν, χωρεῖν ἐπὶ τὰ οἰκεῖα. ταῦτα τοῦ Λυσίου φήσαντος ἡρέσθη τό τε στράτευμα καὶ οἱ ἡγεμόνες τῇ γνώμῃ. (382) καὶ πέμψας ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ πολιορκουμένους εἰρήνην τ' ἐπηγγείλατο καὶ συγχωρεῖν τοῖς πατρίοις νόμοις χρωμένους ζῆν. οἱ δ' ἀσμένως δεξάμενοι τοὺς λόγους, λαβόντες ὄρκους τε καὶ πίστει ἐξῆλθον ἐκ τοῦ ἱεροῦ. (383) εἰσελθὼν δ' Ἀντίοχος εἰς αὐτὸ καὶ θεασάμενος ὀχυρὸν οὕτω τὸ χωρίον παρέβη τοὺς ὄρκους, καὶ κελεύει τὴν δύναμιν περιστᾶσαν καθελεῖν τὸ τεῖχος εἰς ἔδαφος. καὶ ταῦτα ποιήσας ἀνέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν, ἐπαγόμενος Ὀνίαν τὸν ἀρχιερέα, ὃς καὶ Μενέλαος ἐκαλεῖτο· (384) Λυσίας γὰρ συνεβούλευσε τῷ βασιλεῖ τὸν Μενέλαον ἀνελεῖν. εἰ βούλεται τοὺς Ἰουδαίους ἡρεμεῖν καὶ μηδὲν ἐνοχλεῖν αὐτῷ· τοῦτον γὰρ ἄρξα τῶν κακῶν, πείσαντ' αὐτοῦ τὸν πατέρα τοὺς Ἰουδαίους ἀναγκάσαι τὴν πάτριον θρησκείαν καταλιπεῖν. (385) πέμψας οὖν τὸν Μενέλαον ὁ βασιλεὺς εἰς Βέροια τῆς Συρίας διέφθειρεν, ἀρχιερατεύσαντα μὲν ἔτη δέκα, πονηρὸν δὲ γενόμενον καὶ ἀσεβῆ, καὶ ἴν' αὐτὸς ἄρχῃ, τὸ ἔθνος ἀναγκάσαντα παραβῆναι τοὺς ἰδίους νόμους. ἀρχιερεὺς δ' ἐγένετο μετὰ τὸν τοῦ Μενελάου θάνατον Ἄλκιμος ὁ καὶ Ἰάκειμος κληθεὶς. (386) ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀντίοχος εὐρὼν ἤδη τὸν Φίλιππον κρατοῦντα τῶν πραγμάτων ἐπολέμει πρὸς αὐτόν, καὶ λαβὼν αὐτὸν ὑποχείριον ἀπέκτεινεν. (387) ὁ δὲ τοῦ ἀρχιερέως υἱὸς Ὀνίας, ὃν προεῖπομεν ἔτι παῖδα τελευτήσαντος ἀφίεσθαι τοῦ πατρός, ἰδὼν ὅτι τὸν θεῖον αὐτοῦ Μενέλαον ὁ βασιλεὺς ἀνελὼν τὴν ἀρχιερωσύνην Ἀλκίμῳ δέδωκεν, οὐκ ἐκ τῆς τῶν ἀρχιερέων ὄντι γενεᾶς, ἀλλ' ὑπὸ Λυσίου πεισθεὶς μεταθεῖναι τὴν τιμὴν ἀπὸ ταύτης τῆς οἰκίας εἰς ἕτερον οἶκον, φεύγειν πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Αἰγύπτου βασιλέα, (388) καὶ τιμῆς ἀξιοθεὶς ὑπὸ τ' αὐτοῦ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Κλεοπάτρας λαμβάνει τόπον [ἀξιώσας] ἐν τῷ νομῷ τῷ Ἡλιοπολίτῃ, ἐν ᾧ καὶ ὅμοιον τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις ὠκοδόμησεν ἱερόν.

2.10 Κεφάλαιον ι'

(389) περὶ τούτων μὲν οὖν εὐκχαιρότερον ἡμῖν ἔσται διελθεῖν· ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν φυγὼν Δημήτριος ἀπὸ Ῥώμης ὁ Σελεύκου υἱὸς καὶ καταλαβόμενος τῆς Συρίας Τρίπολιν περιτίθησιν μὲν ἑαυτῷ διάδημα, συναγαγὼν δὲ τινὰς περὶ αὐτὸν μισθοφόρους εἰς τὴν βασιλείαν εἰσῆλθεν, πάντων αὐτὸν ἡδέως προσδεχομένων καὶ παραδιδόντων αὐτούς. [390] συλλαβόντες δὲ καὶ Ἀντίοχον τὸν βασιλέα καὶ Λυσίαν ζῶντας ἀνάγουσιν αὐτῷ. καὶ οὗτοι μὲν κελεύσαντος Δημητρίου παραχρῆμα διεφθάρησαν βασιλεύσαντος Ἀντιόχου ἔτη δύο, καθὼς ἤδη που καὶ ἐν ἄλλῳ δεδήλωται. [391] συστραφέντες δὲ πρὸς αὐτὸν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων πονηροὶ καὶ φυγάδες καὶ μετ' αὐτῶν Ἄλκιμος ὁ ἀρχιερεὺς, κατηγοροῦν τοῦ ἔθνους παντὸς καὶ Ἰούδα καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, [392] λέγοντες ὡς τοὺς φίλους αὐτοῦ πάντας ἀπεκτόνασιν καὶ ὅσοι τὰ ἐκείνου φρονοῦντες καὶ περιμένοντες αὐτὸν ὑπῆρχον ἐν τῇ βασιλείᾳ τούτους ἀπολωλέκασιν αὐτούς τε τῆς οἰκείας γῆς ἐκβαλόντες ἄλλοτρίας ἐπὶ ἡλύδας πεποιήκασιν, ἡξίουں τε πέμψαντα τῶν ἰδίων τινὰ φίλων γνῶναι δι' αὐτοῦ τὰ ὑπὸ τῶν περὶ Ἰούδαν τετολμημένα. (393) ὁ δὲ Δημήτριος παροξυνθεὶς ἐχέμπει Βακχίδην, φίλον Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς βασιλέως, ἄνδρα χρηστὸν καὶ τὴν Μεσοποταμίαν ἅπασαν πεπιστευμένον, δούς αὐτῷ δύναμιν καὶ τὸν ἀρχιερέα παραθέμενος αὐτῷ Ἄλκιμον, ἐντειλάμενος ἀποχεῖναι Ἰούδαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. (394) ἐξορμήσας δ' ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας ὁ Βακχίδης μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ παραγενόμενος εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ περὶ φιλίας καὶ εἰρήνης διαλεγόμενος· δόλῳ γὰρ αὐτὸν ἐβούλετο λαβεῖν. (395) ὁ δ' οὐκ ἐπίστευσεν. ἑώρα γὰρ ὅτι μετὰ στρατιᾶς πάρεστι τοσαύτης μεθ' ὅσης ἐπὶ πόλεμόν τις, ἀλλ' οὐκ ἐπ' εἰρήνην ἔρχεται. τινὲς μέντοι γε τῶν ἐκ τοῦ δήμου προσέχοντες οἷς

ὁ Βακχίδης ἐπεκηρυκεύσατο, καὶ νομίσαντες οὐδὲν αὐτοὺς ὑπ' Ἀλκίμου πείσεσθαι δεινὸν ὄντος ὁμοφύλου, πρὸς αὐτοὺς ἀνεχώρησαν, (396) καὶ λαβόντες ὄρκους παρ' ἀμφοτέρων μὴτ' αὐτοῖ τι παθεῖν μήτε τοὺς ἐκ τῆς αὐτῆς ὄντας προαιρέσεως, ἐπίστευσαν αὐτοὺς ἐκεῖνοις. ὁ δὲ Βακχίδης ὀλιγορήσας τῶν ὕρχων ἐξήκοντα μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ἄλλους ὅσοι διενοοῦντο πρὸς αὐτὸν ἀναχωρεῖν ἀπέτρεψε, τοῖς πρώτοις τὴν πίστιν μὴ φυλάξας. (397) ἐπεὶ δ' ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ἀπελθὼν κατὰ κώμην Βηθζηθὼ λεγομένην ἐγένετο, πέμψας συλλαμβάνει πολλοὺς τῶν αὐτομολούντων καὶ τίνας τοῦ λαοῦ, καὶ πάντας ἀποκτείνας προσέταξε τοῖς ἐν τῇ χώρᾳ πᾶσιν ὑπακούειν Ἀλκίμῳ· καὶ μετὰ στρατιᾶς τινός, ἣν ἔχη τηρεῖν τὴν χώραν αὐτῷ, καταλιπὼν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν πρὸς τὸν βασιλέα Δημήτριον ὑπέστρεψεν.

(398) Ἀλκιμος δὲ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ βουλόμενος βεβαιώσασθαι, καὶ συνεῖς ὅτι κατασκευάσας εὖνουν τὸ πλῆθος ἀσφαλέστερον ἄρξει, χρηστοῖς ἅπαντας ὑπήγετο λόγοις, [καὶ] πρὸς ἡδονὴν ἐκάστω καὶ χάριν ὁμιλῶν. ταχὺ δὴ μάλα χεῖρα πολλὴν καὶ δύναμιν περιβάλετο· (399) τούτων δ' ἦσαν οἱ πλείους ἐκ τῶν ἀσεβῶν καὶ πεφυγαδευμένων, οἷς ὑπηρεταῖς καὶ στρατιώταις χρώμενος ἐπήρχετο τὴν χώραν, καὶ ὅσους ἐν αὐτῇ τὰ Ἰούδα φρονούντας ἠύρισκεν ἐφόνευσεν. (400) ὁρῶν δὲ τὸν Ἀλκιμον ἤδη μέγαν ὁ Ἰούδας γενόμενον καὶ πολλοὺς διεφθαρκότα τῶν ἀγαθῶν καὶ ὁσίων τοῦ ἔθνους, καὶ αὐτὸς ἐπιπορευόμενος τὴν χώραν διέφθειρε τοὺς ταῦτ' ἐκείνῳ φρονούντας. βλέπων δ' αὐτὸν ὁ Ἀλκιμος ἀντέχειν τῷ Ἰούδα μὴ δυνάμενον ἄλλ' ἡττώμενον αὐτοῦ τῆς ἰσχύος, ἐπὶ τὴν παρὰ Δημητρίου τοῦ βασιλέως συμμαχίαν ἐγνω τραπέσθαι. (401) παργενόμενος οὖν εἰς Ἀντιόχειαν παρώξυνεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Ἰούδα, κατηγορῶν ὡς πολλὰ μὲν ὑπ' αὐτοῦ πεπόνθοι κακά, πλείω δὲ γένοιτ' ἄν, εἰ μὴ προκαταληφθεῖ καὶ δοίη δίκην, δυνάμεως ἰσχυρᾶς ἐπ' αὐτὸν ἀποσταλείδης. (402) ὁ δὲ Δημήτριος τοῦτ' ἤδη καὶ τοῖς ἰδίῳις αὐτοῦ πράγμασιν ἐπισφαλὲς ἡγήσάμενος εἶναι, τὸ περιδεῖν Ἰούδα ἐν ἰσχύϊ τοσαύτῃ γενόμενον, ἐκπέμπει Νικάνωρα τὸν εὐνούστατον αὐτῷ καὶ πιστότατον τῶν φίλων (οὗτος γάρ ἐστιν ὁ καὶ ἀπὸ τῆς Ρωμαίων πόλεως αὐτῷ συμφυγών), καὶ δοὺς δύναμιν ὅσην ἀρκέσειν ὑπέλαβεν αὐτῷ πρὸς τὸν Ἰούδα, ἐκέλευσε μηδεμίαν φειδῶ ποιεῖσθαι τοῦ ἔθνους. (403) ὁ δὲ Νικάνωρ παραγενόμενος εἰς Ἱεροσόλυμα πολεμεῖν μὲν εὐθύς οὐ διέγνω τῷ Ἰούδα, δόλῳ δ' ὑποχείριον λαβεῖν κρίνας προσπέμπει λόγους εἰρηνικοὺς αὐτῷ, μηδεμίαν μὲν ἀνάγκην εἶναι φάσκων πολεμεῖν καὶ κινδυνεύειν, ὄρκους δ' αὐτῷ δίδοναι περὶ τοῦ μηδὲν πείσεσθαι δεινόν· ἥκειν γὰρ μετὰ φίλων ἐπὶ τῷ ποιῆσαι φανεράν αὐτοῖς τὴν Δημητρίου τοῦ βασιλέως διάνοιαν, ὡς περὶ τοῦ γένους αὐτῶν φρονεῖ. (404) ταῦτα διαπρεσβευσάμενος τοῦ Νικάνωρος, ὁ Ἰούδας καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πεισθέντες καὶ μηδεμίαν ἀπάτην ὑποπτεύσαντες δίδόασιν πίστις αὐτῷ καὶ δέχονται τὸν Νικάνωρα μετὰ τῆς δυνάμεως. ὁ δ' ἀσπασάμενος τὸν Ἰούδα. μεταξὺ προσομιλῶν δίδωσι τοῖς οἰκείοις τι σημεῖον ὅπως συλλάβωσι τὸν Ἰούδα. (405) ὁ δὲ συνεῖς τὴν ἐπιβουλὴν ἐκπηδήσας πρὸς τοὺς ἰδίους συνέφυγε. φανερᾶς δὲ τῆς προαιρέσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἐνέδρας γενομένης, ὁ Νικάνωρ πολεμεῖν ἔκρινε τῷ Ἰούδα· ὁ δὲ συγκροτήσας καὶ παρασκευασάμενος τὰ πρὸς τὴν μάχην, συμβαλὼν κατὰ τινὰ κώμην Καφαρσαλαμὰ καὶ νικήσας ἀναγκάζει αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἄκραν φεύγειν.

(406) ἔτι δ' αὐτῷ κατιόντι ἐκ τῆς ἄκρας εἰς τὸ ἱερὸν ὑπαντήσαντες τῶν ἱερέων τινὲς καὶ πρεσβυτέρων ἡσπάζοντο, καὶ τὰς θυσίας ἐπεδείκνυν ἃς ὑπὲρ τοῦ βασιλέως ἔλεγον προσφέρειν τῷ θεῷ, ὁ δὲ βλασφημήσας αὐτοὺς ἠπείλησεν, εἰ μὴ παραδοίῃ τὸν Ἰούδα ὁ λαὸς αὐτῷ, καθαιρήσειν, ὅταν ἐπανέλθῃ, τὸν ναόν. (407) καὶ ὁ μὲν ταῦτ' ἀπειλήσας ἐξῆλθεν ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων· οἱ δ' ἱερεῖς εἰς δάκρυα διὰ τὴν ἐπὶ τοῖς εἰρηνέμοις λύπην προέπεσον, καὶ τὸν θεὸν ἰχέτευον ρύσασθαι ἐκ τῶν πολεμίων αὐτούς. (408) ὁ δὲ Νικάνωρ ὡς ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ἐξελθὼν ἐγένετο κατὰ τινὰ κώμην Βεθωρὸν λεγομένην, αὐτόθι στρατοπεδεύεται, προσγενομένης αὐτῷ καὶ ἄλλης ἀπὸ Συρίας δυνάμεως. Ἰούδας δ' ἐν Ἀδασοῖς, ἐτέρα κώμη σταδίους ἀπεχούσῃ τριάκοντα τῆς Βεθωροῦ, στρατοπεδεύεται εἰς χιλίους ἔχων τοὺς ἅπαντας. (409) οὓς παρορμήσας μὴ καταπληγῆναι τὸ τῶν ἐναντίων πλῆθος, μηδὲ λογίζεσθαι πρὸς πόσους ἀγωνίζεσθαι μέλλουσιν, ἀλλὰ τίνες ὄντες καὶ περὶ οἷων ἐπάθλων κινδυνεύουσιν ἐνθυμουμένους εὐνύχως ὁμόσε χωρῆσαι τοῖς πολεμίοις, ἐπὶ τὴν μάχην ἐξάγει· καὶ συμβαλὼν τῷ Νικάνωρι καρτερᾶς τῆς μάχης γενομένης κρατεῖ τῶν ἐναντίων, καὶ πολλοὺς τ' αὐτῶν ἀπέκτεινε καὶ τελευταῖον αὐτὸς ὁ Νικάνωρ λαμπρῶς ἀγωνιζόμενος ἔπεσεν. (410) οὗ πεσόντος οὐδὲ τὸ στράτευμα ἔμεινεν, ἀλλὰ τὸν στρατηγὸν ἀπολέσαντες εἰς φυγὴν ἐτράπησαν, ῥιτίψαντες τὰς πανοπλίας. ἐπιδιώκων δ' ὁ Ἰούδας ἐφόνευσε, καὶ ταῖς σάλπιγξι ταῖς πέριξ κώμαις ἐσήμαινεν ὅτι νικῶν τοὺς πολεμίους. (411) οἱ δ' ἐν αὐταῖς ἀκούοντες ἐξεπῆδων ὠπλισμένοι καὶ τοῖς φεύγουσιν ὑπαντῶντες ἔκτεινον αὐτούς, γενόμενοι κατὰ πρόσωπον, ὥστ' ἐκ τῆς μάχης ταύτης οὐδεὶς διέφυγεν, ὄντων

αὐτῶν ἐνακισχιλίων. (412) τὴν δὲ νίκην συνέβη γενέσθαι ταύτην τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ λεγομένου παρὰ μὲν Ἰουδαίοις Ἀδάρ, κατὰ δὲ Μακεδόνας Δύστρου. ἄγουσι δ' ἐν τούτῳ τὰ νικητήρια κατὰ πᾶν ἔτος, καὶ ἑορτὴν νομίζουσι τὴν ἡμέραν. ἐξ ἐκείνου μέντοι τοῦ χρόνου πρὸς ὀλίγον τὸ τῶν Ἰουδαίων ἔθνος τῶν πολέμων ἀναπαυσάμενον καὶ εἰρήνης ἀπολαῦον, ἔπειτα πάλιν εἰς ἀγῶνας καὶ κινδύνους κατέστη. (413) τῷ δ' ἀρχιερεῖ τῷ Ἀλκίμῳ βουλευθέντι καθελεῖν τὸ τεῖχος τοῦ ἁγίου, ὃν παλαιὸν καὶ κατεσκευασμένον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων προφητῶν, πληγὴ τις αἰφνίδιος ἐκ τοῦ θεοῦ προσέπεσεν, ὑφ' ἧς ἄφρονός τ' ἐπὶ τὴν γῆν κατηνέχθη καὶ βασανισθεὶς ἐπὶ συχνᾶς ἡμέρας ἀπέθανεν, ἀρχιερατεύσας ἔτη τέτταρα. (414) τελευτήσαντος δὲ τούτου τὴν ἀρχιερωσύνην ὁ λαὸς τῷ Ἰούδα δίδωσιν, ὃς ἀκούσας περὶ τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως, καὶ ὅτι καταπεπολεμήκασιν τὴν τε Γαλατίαν καὶ τὴν Ἰβηρίαν καὶ Καρχηδόνα τῆς Διβύης, καὶ πρὸς τούτοις τὴν Ἑλλάδα κεχείρωνται καὶ τοὺς βασιλεῖς Περσέα τε καὶ Φίλιππον καὶ τὸν μέγαν Ἀντίοχον, ἔγνω φιλίαν πρὸς αὐτοὺς ποιήσασθαι. (415) πέμψας οὖν εἰς τὴν Ῥώμην τῶν αὐτοῦ φίλων Εὐπόλεμον τὸν Ἰωάννου υἱὸν καὶ Ἰάσονα τὸν Ἑλεαζάρου, παρεκάλει δι' αὐτῶν συμμάχους εἶναι καὶ φίλους, καὶ Δημητρίῳ γράψαι ὕπως μὴ πολεμῇ τοῖς Ἰουδαίοις. (416) ἐλθόντας δ' εἰς τὴν Ῥώμην τοὺς παρὰ τοῦ Ἰούδα πρεσβευτὰς ἡ σύγκλητος δέχεται, καὶ διαλεχθεῖσι περὶ ὧν ἐπέμφθησαν τὴν συμμαχίαν ἐπινεύει. ποιήσασα δὲ περὶ τούτου δόγμα τὸ μὲν ἀντίγραφον εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἀπέστειλεν, αὐτὸ δ' εἰς τὸ Καπετώλιον εἰς χαλκᾶς ἐγγράψαντες δέλτους ἀνέθεσαν. (417) ἦν δὲ τοιοῦτον. 'δόγμα συγκλήτου περὶ συμμαχίας καὶ εὐνοίας τῆς πρὸς τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων. μηδένα τῶν ὑποτεταγμένων Ῥωμαίοις πολεμεῖν τῷ τῶν Ἰουδαίων ἔθνει, μηδὲ τοῖς πολεμοῦσι χορηγεῖν ἢ σῖτον ἢ πλοῖα ἢ χρήματα. (418) ἐὰν δ' ἐπίωσί τινες Ἰουδαίους, βοηθεῖν Ῥωμαίους αὐτοῖς κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ πάλιν, ἂν τῇ Ῥωμαίων ἐπίωσί τινες, Ἰουδαίους αὐτοῖς συμμαχεῖν. ἂν δέ τι πρὸς ταύτην τὴν συμμαχίαν θελήσῃ τὸ τῶν Ἰουδαίων ἔθνος ἢ προσθεῖναι ἢ ἀφελεῖν, τοῦτο κοινῇ γιγνέσθω γνώμη τοῦ δήμου τῶν Ῥωμαίων· ὁ δ' ἂν προστεθῇ, τοῦτ' εἶναι κύριον.' (419) ἐγράφη δὲ τὸ δόγμα ὑπ' Εὐπολέμου τοῦ Ἰωάννου παιδὸς καὶ ὑπ' Ἰάσονος τοῦ Ἑλεαζάρου, ἔπ' ἀρχιερέως μὲν τοῦ ἔθνους Ἰούδα, στρατηγοῦ δὲ Σίμωνος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

2.11 Κεφάλαιον ια'

[420] καὶ τὴν μὲν πρώτην Ῥωμαίοις πρὸς Ἰουδαίους φιλίαν καὶ συμμαχίαν οὕτω συνέβη γενέσθαι· Δημήτριος δ' ἀπαγγελθείσης αὐτῷ τῆς Νικάνορος τελευτῆς καὶ τῆς ἀπωλείας τοῦ σὺν αὐτῷ. στρατεύματος πάλιν τὸν Βακχίδην μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐξέπεμψεν. [421] ὃς ἐκ τῆς Ἀντιοχείας ἐξορμήσας καὶ παραγενόμενος εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐν Ἀρβήλοις πόλει τῆς Γαλιλαίας στρατοπεδεύεται, καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἐκεῖ σπηλαίοις ὄντας, πολλοὶ γὰρ εἰς αὐτὰ συμπεφεύγεσαν, ἐκπολιορκήσας καὶ λαβὼν ἄρας ἐκεῖθεν ἐπὶ τὰ Ἱεροσόλυμα σπουδὴν ἐποιεῖτο. [422] μαθὼν δὲ τὸν Ἰούδαν ἔν τινι κώμῃ Ζηθῶ τοῦνομα κατεστρατοπεδευμένον ἐπ' αὐτὸν ἠπείγετο μετὰ πεζῶν μὲν δισμυρίων, ἵππεων δὲ δισχιλίων· τῷ Ἰούδα δ' ἦσαν οἱ πάντες χίλιοι. οὗτοι τὸ Βακχίδου πλῆθος θεωρήσαντες ἔδεισαν καὶ τὴν παρεμβολὴν καταλιπόντες ἔφυγον πάντες πλὴν ὀκτακοσίων. [423] Ἰούδας δὲ καταλειφθεὶς ὑπὸ τῶν οἰκείων στρατιωτῶν καὶ τῶν πολεμίων ἐπικειμένων καὶ μηδένα καιρὸν αὐτῷ πρὸς συλλογὴν τῆς δυνάμεως ἐπιτρεπόντων οἷός τ' ἦν μετὰ τῶν ὀκτακοσίων συμβαλεῖν τοῖς τοῦ Βακχίδου, καὶ προτρεπόμενός τε τούτους εὐψύχως ὑφίστασθαι τὸν κίνδυνον παρεκάλει χωρεῖν ἐπὶ τὴν μάχην. [424] τῶν δὲ λεγόντων, ὥς οὐκ εἰσὶ πρὸς τοσοῦτο μέγεθος στρατιᾶς ἀξιόμαχοι, συμβουλευόντων δὲ νῦν μὲν ἀναχωρεῖν καὶ σώζειν αὐτούς, αὗτις δὲ συναγαγόντας τοὺς ἰδίους τοῖς ἐχθροῖς συμβαλεῖν, 'μὴ τοῦτ', εἶπεν, ἥλιος ἐπίδοι γενόμενον, ἴν' ἐγὼ τὰ νῶτά μου δείξω τοῖς πολεμίοις. [425] ἀλλ' εἰ καὶ τελευτὴν ὁ παρὼν μοι καιρὸς φέρει καὶ δεῖ πάντως ἀπολέσθαι μαχόμενον, στήσομαι γενναίως πᾶν ὑπομένων τὸ μέλλον * ἢ τοῖς ἤδη κατωρθωμένοις καὶ τῇ περὶ αὐτῶν δόξῃ προσβαλὼν τὴν ἐκ τῆς νῦν φυγῆς ὕβριν.' καὶ ὁ μὲν ταῦτα πρὸς τοὺς ὑπολειφθέντας παρακαλῶν τοῦ κινδύνου καταφρονήσας ὁμόσε χωρῆσαι τοῖς πολεμίοις ἔλεγεν. (426) ὁ δὲ Βακχίδης ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ στρατοπέδου τὴν δύναμιν πρὸς μάχην παρετάττετο. καὶ τοὺς μὲν ἵππεῖς ἐξ ἐκατέρων τῶν κεράτων ἔταξε, τοὺς δὲ ψιλοὺς καὶ τοξότας προεστήσατο ἀπάσης τῆς φάλαγγος, αὐτὸς δ' ἦν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως. (427) οὕτω δὲ συντάξας τὴν στρατιάν, ἐπεὶ προσέμιξε τῷ τῶν πολεμίων στρατοπέδῳ, σημῆναι τὸν σαλπικτικὴν ἐκέλευσε καὶ τὴν στρατιὰν ἀλαλάξασαν προΐεναι. (428) τὸ δ' αὐτὸ ποιήσας ὁ Ἰούδας συμβάλλει τοῖς πολεμίοις, καὶ καρτερῶς ἀμφοτέρων ἀγωνιζομένων καὶ τῆς μάχης μέχρι δυσμῶν παρατεινομένης, ἰδὼν ὁ Ἰούδας τὸν Βακχίδην καὶ τὸ καρτερόν ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι τυγχάνον τῆς στρατιᾶς, παραλαβὼν τοὺς εὐψυχοτάτους ὥρμησεν ἐπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς τάξεως, καὶ προσβαλὼν τοῖς ἐχεῖ διασπᾶ αὐτῶν τὴν φάλαγγα. (429) ὠσάμενος δ' εἰς μέσους εἰς φυγὴν αὐτοὺς ἐβιάσατο, καὶ διώκει μέχρι

Ἀζᾶ ὄρους οὕτω λεγομένου. θεασάμενοι δὲ τὴν τροπὴν τὴν ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι οἱ τὸ εὐώνυμον ἔχοντες ἐκυκλώσαντο τὸν Ἰούδαν διώκοντες, καὶ λαμβάνουσι μέσον αὐτὸν κατόπιν γενόμενοι. (430) ὁ δὲ φυγεῖν οὐ δυνάμενος ἀλλὰ περιεσχημένος ὑπὸ τῶν πολεμίων, στὰς ἐμάχετο μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ πολλοὺς δὲ κτείνας τῶν ἀντιπάλων καὶ κατάκοπος γενόμενος καὶ αὐτὸς ἔπεσεν, ἐπὶ καλοῖς μὲν πρότερον γεγενημένοις, ἐφ' ὁμοίοις δέ, ὅτ' ἀπέθνησκε, τὴν ψυχὴν ἀφείς. (431) πεσόντος δὲ Ἰούδα, πρὸς μηδένα τὸ λοιπὸν ἀφορᾶν ἔχοντες οἱ σὺν αὐτῷ, στρατηγοῦ δὲ τοιοῦτου στερηθέντες ἔφυγον. (432) λαβόντες δὲ τὸ σῶμα παρὰ τῶν πολεμίων ὑπόσπονδον Σίμων καὶ Ἰωνάθης ἀδελφοὶ τοῦ Ἰούδα, κομίσαντες εἰς τὴν Μοδεῖ κώμην, ὅπου καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶν ἐτέθαπτο, κηδεύουσι, ὁ πενήσαντος ἐπὶ συχνὰς αὐτὸν τοῦ πλήθους ἡμέρας καὶ τιμήσαντος κοινῇ τοῖς νενομισμένοις. (433) καὶ τέλος μὲν τοιοῦτον κατέσχευεν Ἰούδαν, ἄνδρα γενναῖον καὶ μεγαλότολμον γενόμενον, καὶ τῶν τοῦ πατρὸς ἐντολῶν Ματθαίου μνήμονα, καὶ πάνθ' ὑπὲρ τῆς τῶν πολιτῶν ἐλευθερίας καὶ δρᾶσαι καὶ παθεῖν ὑποστάντα. (434) τοιοῦτος οὖν τὴν ἀρετὴν ὑπάρξας μέγιστον αὐτοῦ κλέος καὶ μνημεῖον κατέλιπεν ἐλευθερώσας τὸ ἔθνος καὶ τῆς ὑπὸ Μακεδόσιν ἐξαρπάσας αὐτὸ δουλείας. καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην ἔτος τρίτον κατασχὼν ἀπέθανεν.

3 Latin Text

3.1 Caput I

Igitur Alexander Macedonum rex, subacto Persarum imperio, et constitutis ut jam dictum est Judaea rebus, vitam finiit: ac distracto in multos imperio, Antigonos Asia potitur, Seleucus Babylone et illius tractus nationibus, Lysimachus Hellespontum obtinuit, Macedoniam occupavit Cassander, Aegyptum autem tenuit Ptolemaeus Lagi filias. Hi dum inler sese dissident, et de imperio quisque suo contendunt, fiebat ut continua longaque bella gererentur, urbesque affligerentur, et multos civium in certaminibus amitterent, adeo ut omnis Syria a Ptolemaeo Lagi filio, qui tum Soter, *hoc est Servator*, appellabatur, longe aliter alliceretur quam ejus nomine dignum esset. Is etiam Hierosolymam per fraudem et prodicionem occupavit. Ingressus enim sabbato in urbem per speciem sacrificandi, Judaeis non prohibentibus (neque enim hostem esse putabant) tum quia nihil mali suspicabantur, tum quia propter diem otium et quietem agebant, urbe nullo labore potitus est, eamque acerbe tractavit et inclementer. Hisce quae diximus etiam Agatharchides Cnidius, qui res a successoribus *Alexandri* gestas conscripsit, testimonium perhibet, superstitionem nobis exprobrans, ut qui libertatem propter eam amiserimus, istiusmodi verbis. Est gens « quae Judaeorum dicitur, qui urbem incolentes magnam et « bene munitam, Hierosolyma, passi sunt eam in Ptolemei « potestatem venire, quod arma capere noluerint, atque ex « superstitione intempestiva-crudeli dominatui sese subje- « cerunt. » Et Agatharchides quidem de gente nostra haec memoriae prodidit. Ceterum Ptolemaeus, multis hominibus captis, tum ex Judaeae montanis, locisque circa Hierosolyma, tum ex Samaria et monte Garizin, omnes in Aegyptum transtulit. Quumque Hierosolymitanos jurisjurandi fideique observantissimos ex iis intelligeret, quae Alexandri legatis post victum ab eo Darium responderant, mullos eorum in praesidiis disposuit, et cum Macedonibus Alexandriae pares fecit, ac sacramento adstrinxit, servaturos fidem posteris ejus qui ipsis mandasset eam provinciam. Non pauci praeterea reliquorum Judaeorum in Aegyptum sua sponte profecti sunt, allekti partim bonitate soli, partim Ptolemaei liberalitate. Sed inter Samaritas et Judaeorum posteros instituta patria retinere studentes existebant contentiones, iique inter sese decertabant, dum Hierosolymitani suum templum sanctum esse contendunt, et victimas eo mitti volunt, Samaritae contra in montem Garizin.

3.2 Caput II

Quum autem Alexander duodecim annos regnasset, et j post eum Ptolemaeus Soter quadraginta, tum iEgypti regnum adeptus Philadelphus (quod quidem tenuit annos undequadraginta) et legem *Judaicam* curavit transferendam, et servientes in .Ogypto Hierosolymitanos servitute

liberavit, qui fuerant ad ceotom et viginti millia, ex hujusmodi causa. Demetrius Phalereus, regiarum bibliothecarum praefectus, operam daos ut omnes, ei fieri posset, totius orbis libros colligeret, et coemens quicquid ubique vel fama accepisset studio dignum fore aut jucundum, cum regis ipsius voluntate (nam is maximo librorum colligendorum desiderio tenebatur) aemulabatur. Ptolemaeo autem aliquando ab ipso quaerente quot jam librorum millia collecta haberet, respondit esse jam circiter ducenta millia, et brevi congesturum ad quingenta. Sibi etiam, adjiciebat, indicatura multos esse apud Judaeos de ipsorum institutis libros studio dignos et bibliotheca regia, qui quum illorum literis et sermone scripti sint, rem* fore magni laboris et molestiae, si in Graecam linguam transferantur. Videtur enim eorum scriptura plane similis esse Syrorum scriplorae, vocemque reddere consimilem, contigit tamen ut sui generis sil. Ceterum nihil, inquit, prohibet quominus illorum quoque libros transfereudos cures (opibus enim ad hoc efficiendum polles) et iu bibliotheca habeas. Rex igitur Demetrium, pro suo libros colligendi studio, ipsi optime consulere existimans, Judaeorum pontifici scribit ut haec fiant.

2. Jam Aristaeus quidam, regi in primis amicus atque gratus ob modestiam, saepe antea regem orare statuerat ut Judaeos, quicunque in ejus regno essent, manumitteret, hoc vero sibi idoneum ad ea postulata tempus arbitratus r primum ea de re agit cum satellitum prapfeclis, Sosihio Tarentino et Andrea, eos obsecians ut se in cis quae sit a rege postulaturus adjuvent. Quumque Aristaeus eorum, quos memoravimus, assensum accepisset, regem adit, et cum eo agit in hunc modum. « Non decet committere nos, « o rex, ut

decipiamur, sed verum patefacere. Quum enim « id nobismet negotii dari voluerimus, ut Judaeorum leges « in tuam gratiam non solum transcribantur, verum etiam « vertantur, quam ratione hoc facere possimus, quum « multi Judaei serviant in regno tuo? quos certe non alie» « num erit a tua magnificentia et bonitate liberare a cala- « initate, quandoquidem qui Deus eis leges tulit, is est qui « tuum regnum regit, quantum ego quidem quaerendo « comperi. Conditorem enim universitatis Deum et ipsi « et nos colimus, Zizja (i. e. *Jovem*) vere vocantes, indito « a id est vivendo nomine, quod is vitam conferat omni- « bus. Quapropter ad honorem Dei, iis qui Deum praecipua « religione venerantur, redde patriam, ut eis in natali solo « vitam agere liceat. Illud quidem scito, rex, me nec

« genere eis, nec natione propinquum, haec pro eis posto- « lare. Sed quum omnes homines Dei sint opificium, et « sciam eum beneficientibus delectari, ad benefaciendum « te cohortor. »/

3. Haec loquutum Aristaeum rei hilari laetoque vultu intuitus, « quotnam, inquit, millia putas esse eorum, qui manumittendi sunt? » quumque Andreas, qui tum forte adstiterat, subjecisset paulo plura esse quam centum millia : non parvum igitur a nobis, inquit rex, donum, I Aristae, postulas. Quumque Sosibius et qui aderant dixissent debere eum dignam sua munificentia gratiam Deo rependere, qui ei regnum conciliasset, rex ex illis gaudio perfusus jussit ut quum militibus stipendia solverent, etiam pro captivis, qui apud eos essent, penderent in singula ^ capita drachmas centum et viginti. Ac de ipsorum postulatis promisit libellos se magnifice scriptos promulgaturum, quibus Aristaei propositum, et ante id Dei voluntas confirmaretur: ex qua non solum ductos a patre suo et ejus exercitu libe- I raturum se dixit, sed etiam eos qui ante fuerint in regno, et si qui postea fuerint adducti. Et quum eam liberationem dicerent plus quam quadringenta talenta poscere, concessit, atque edicti exemplar, quo illustrior esset regis magnam- I initas, conservari voluerunt. Erat autem hujusmodi.

Nº Quicumque sub patre nostro militantes Syriam et Ptoeni- « cen incursarunt, pervastataque Judaea mancipia inde in « urbes regionemque nostram deportarunt ac vendiderunt,

« itemque qui ante nos erant in meo regno, et si qui none « adducti sunt, hos manumittunto qui penes sese iiabent,

« accipientes pro singulis capitibus drachmas centum et vi- j « ginti, ita ut milites quidem una cum stipendiis, reliqui I « autem a mensa regia redemptionis pretium reportent.

« Arbitror enim eos contra patris voluntatem contnque « aequitatem captivos esse factos, eorumque terram licentia « militari afflictam, et ex eorum in Jvgypum translatione I « magnam utilitatem partam esse militibus. Quapropter a justitiae rationem habens, et eorum misericordiam capiens « qui inique opprimuntur, impero iis, qui Judaeos habent « in suo servitio, ut eos manumittant domini pro praescri- « pta summa, neve quisquam in hac re dolo malo agat, « ad imperatis obediat. Volo autem ut intra triduum,

« ex quo allatum erit hoc edictum, apud eos, qui huic « negotio praesint, profiteantur, statimque etiam corpora « ostendant: hoc enim etiam e re mea esse duco. Qood- «* si qui dicto audientes non fuerint, eorum nomina qui « volet deferto, eorumque bona in fiscum regium referem- « dor. » Quum hoc edictum praelecturo esset regi, atque

[585,587.]

alia quidem haberet, hoc vero desideraretur, quo cautum esset illis quoque, qui vel ante *adfuerint* vel postea sint adducti ex Judaea, ille etiam hoc benignum eis pro sua magnanimitate indulget, jussitque solutionem, ut quae multiplex et cumulata esset, inter rerum agendarum ministros parti et regiones nummularios. , Hoc autem (acto, regis jussa septem non amplius diebus peracta sunt, impensis in eam liberationem talentis plus quadringentis et sexaginta : nam etiam pro parvulis exigebant domini centenas vicens drachmas, quasi rex eorum quoque nomine solvi jussisset, dum scripsisset accipiendum pro singulis capitibus quod dictum est 3. Haec ubi ex sententia regis magno cum decore acta erant, imperavit Demetrio ut quid ipse de Judaeorum libris describendis sentiat sibi libello proponeret: nihil enim ab iis Regibus temere unquam administratum, sed omnia multa cum diligentia fieri consueverant Unde milii visum est libelli et epistolarum exemplaria ordine collocare, nec- non missorum etiam donariorum numerum, cum proprio singulorum apparatu, ut exquisita opifera magnificentia ab omnibus spectetur, et ex operum praestantia eximia quis unuscujusque artifex sit primo intuitu cognoscatur. Et libelli quidem exemplar ita se habet « Regi magno De- « metrius. Quod milii dederas in mandatis, o rex, ut qui « ad bibliothecae complementum deessent, ii per me libri «

congererentur, et ut illis, qui interciderint, cura debita « adhiberetur, summa hac in re diligentia defunctas si-
« gnifico tibi libros legislationis Judaeorum a nobis de- « siderari cum aliis. Nam quum Hebraico caractere
et « patria ipsorum lingua scripti sint, intelligi a nobis non « possunt Contigit autem et ipsos negligentins
quam oportet « tebat notatos esse, quod nondum regia eis cura consu- « luerit. Oportet ideo ut istos etiam ad
amussim exactos « penes te habeas : nam ita comparata est ea legislatio ut « altioris cuiusdam sapienti» et
sincerissimae integritatis « plena sit, utpote a Deo profecta. Quare nec poetae, nec « qui historias
conscripsere, ejus meminerunt, quemadmo- « dum Hecataeus Abderita testatur, adeoque nec hominum «
illorum, qui ex ejus praeceptis vitam instituerunt, quod « casta esset et profano ore exponi non deberet.
Quam a ob rem, si ita tibi visum fuerit, o rex, scribes ad Ju- « dacorum pontificem ut ad te mittat seniores
sex ex singulis « tribubus, legum peritissimos, a quibus postquam libro- « rum illorum apertum et consonum
sensus intellexerimus, « et accuratam acceperimus rerum interpretationem, haec « ut tuo desiderio dignum
est colligamus. »

4. Hujusmodi itaque libello oblato, jussit rex ut de his scriberetur Eleazaro Judaeorum pontifici, eique simul
manumissio declararetur servientium in iEgypto Judaeorum. Itemque ad fedendos crateras et phialas et

calices misit auri quidem talenta quatuordecim, gemmarum vero inestimabilem multitudinem, jussitque
custodes capsarum, in quibus erant gemmae, artificibus permittere electionem cujuscunque vellent generis.
Mandavit etiam pecuniae ad sacrificia et reliquos usus in templum usque ad centum talenta erogari.
Exponam autem opera et quo modo singula fabricata fuerint, si prius exemplar adduxero scriptarum ad
Eleazarum pontificem literarum*, qui id manus adeptus erat ob causam quam jam dicam. Defuncto Oniae
pontifici filius ejus Simon successit is qui Justus cognominatus est, tum propter, pietatem in Deum tum
propter benevolum in cives animum. Eo mortuo, et supersedit ei filio Onia nomine, ejus frater Eleazarus, de
quo loquimur, pontificatum suscepit; cui scripsit Ptolemaeus in hunc modum. « Rex Ptolemaeus Eleazaro
pontifici salutem. Quum « multi in regno meo habitarent Judaei, quos a Persis, duo « imperium tenebant,
captos meus pater honoravit, et « partim ad militiam majonibus stipendiis destinavit, partio « videlicet iis, qui
cum eo venerant in iEgyptum, castella « eorumque custodiam assignavit, ut essent iEgypti ter- a rori, ego
principatum adeptus, quum omnes humane « tractavi, tum maxime cives tuos, quorum supra centum « millia
captivorum in libertatem vindicavi, soluto de meis « facultatibus pretio dominis eorum : ex his vero quot- «
quot per aetatem arma ferre possent in militiam allegi, « nonnullos etiam eorum qui circa nos erant, quorum
et « fides id mereri videbatur, in aulicos meos cooptavi, cogi- « tans gratum Deo pro ejus de me coram
donarium hoc et non maximum a me oblatum iri. Atque ut tum his tum omni- « bus toto orbe Judaeis gratum
faciam, statui legem ve- « luti interpretatione donare et ex Hebraeo in Graecum Ira- » ductam in mea
bibliotheca reponere. Quare recte facies a si delectos viros, ex unaquaque tribu sex, jam aelale a proventus,
ad me miseris, qui el per aetatem legum sicut a periti et eas accurate possint interpretari : sic enim a existimo,
his perfectis maxima nos gloria affectum iri. a Misi autem colloquuluros hisce de rebus tecum Andream a
satellitum praefectum et Aristaeum, homines magnae apud a nos existimationis; per quos etiam donariorum
primitias a ad templum et sacrificiorum reliquorumque misi, argeoti non talenta centum. Et tu, si nobis quae
voles scripseris, a rem gratam feceris. »

5. Itaque his regis literis ad Eleazarum perlatis, illis respondit quam fieri potuit studiosissime, a Eleazarus pon-
a tificem Ptolemaeo regi salutem. Si el tu vales reginaque

« Arsinoe et liberi, nobis omnia bene se habent. Acceptis « literis tuis magnam ex tua voluntate laetitiam
cepimus, « convocataque multitudine illas recitavimus, palam eis « facientes tuam erga Deum pietatem.
Phialas etiam abs « te missas protulimus, aureas viginti ac triginta argenteas, « crateras item quinque, et
mensam consecratis muneribus « excipiendis addictam, ut et sacrificiis faciendis ac ceteris « omnibus,
quibus opus templo fuerit, comparandis., cen- « tum talenta, quae Andreas et Aristaeus ex amicis tuis ho- «
Doratissimi, viri honesti bonique ac doctrina praestantes, « tuaque virtute digni, attulerunt. Scire autem te
veli- « mus nos libi in commodum tuum gratificaturos, etiamsi « quid prater ingenium nostrum facere
oporteat : nam « luis beneficiis in cives nostros multifariam coli alis paria « referre debemus. Quare hostias
confestim et tua el so- « roris et liberorum amicorumque causa immolavimus, et « votis Deo nuncupatis ab
eo populus flagitavit ut omnia « tibi ex animo cedant, regnumque tuum in pacis tranquilli- « tale
conservetur, Ubique benevortat legis interpretatio, « et felicem quem optas sortiatur exitum. Delegi etiam se-

« niores ex unaquaque tribu sex, quos ad te una cum lege « misimus. Tuse autem erit pietatis ac jus Utise curare ut « lex, absoluta eJusinterpretaUone, ad nos remittatur, sal- « vis etiam istis qui eam ad te apportarunt. Vale. »

6. Hapc quidem pontifex rescripsit. Mihi vero haud necessarium visum est nomina septuaginta seniorum indicare, qui cum lege ab Eleazaro missi sunt, (illa enim subscripta erant epistolae;) donariorum tamen, quae rex Deo misit, magnificentiam et opificium narrando percensere, non supervacaneum esse duxi, ut singulare regis erga Deum studium omnibus innotescat. Etenim quum sumptus ad ista rex large suppeditaret, et opificibus presene adesset atque opera inspiceret, nihil eorum quae facta sunt oscitanter et uegligenter fabricari sinebat. Quorum uniuscujusque, quoad ejus fieri potest, magnificentiam persequar, cujus- modi narrationem historia forsitan non postulat, sed quod elegantiae amorem in rege animique magnitudinem lectoribus inde commendatum iri existimem.

7. Primo autem quae ad mensam spectant exponere aggrediar. Et regi quidem in animo erat opus immensae molis elaborare. Jussit autem ut mensae quae tum Hierosolymis erat magnitudinem explorarent, et quanta esset et an major eà confici posset. Quumque intellexisset qualis ea ̇ssset, quodque nihil prohiberet quin ea etiam major fieri posset, dixissetque se quintuplo ea majorem velle facere, sed vereri ne propter nimiam ejus molem ad ministeria fiat inutilis, (cupere enim se ut donaria, quae ipse consecraret, non in spectaculum solum essent, sed ad sacrorum etiam

usum accommodata,) et ob hoc arbitratus esset priorem mea sam, non ob auri inopiam, modica exstitisse amplitudine, constituit eam, qo« ante posita erat, dimensionibus qoi- dem non excedere, varietate vero et Alpgantfar materia: aliam longe pnestantiorum efficere. Quumque ingenio esset ad rerum omnium naturas perspiciendas acato, promptoque in operibus novis et mirabilibus excogitandis, ipse tum ista qine nondum descripta essent, inventione sua sollerter adhibita ostensaue opificibus, fabricari jussit, tum qo® jam descripta exstarent ad expressas rerum formas respiciendo identidem perfici.

8. Itaque quum illud in se recepissent, ut mensam exstruerent in longitudinem quidem duorum cubitorum et semis, atque in latitudinem unius, altitudine vero sesquicubitali, toto opere ex auro fabrefacto, lorica quidem *mensa* quadrantilem confecerunt, cymatia autem tortilia, quibus inerat caelatura restis aemula trinis partibus tornata mirabiliter. Illa vero quum essent triangularia, unusquisque angulus eandem formarum dispositionem habebat, adeo ut situ mutato una eademque species ante oculos versaretur. Loricae quidem pars inferior mensam versus pulcre conformata erat, exterior vero majori adhuc opificii elegautia splendescebat, ut quae omnium in oculos incurreret et in conspectum veniret. Uude fiebat ut ambarum partium projecturae acutae eminent, nullusque angulus, quum tres fuerint, ut ante diximus, dum mensa transfertur, *justo* minor videretur. Resticulis autem tornatis ordine alterno insertae erant gemmae fibulis aureis per foramina comprehensae. At circa latera loricae, ad aspectum eminentia, per obliquum erat ovorum facies, ex lapidibus pretiosis ornatus gratia confecta, in circuitu per lotam mensam intercurrente densa virgularum sculptura. Subter hanc ovaJem speciem circumducta erat corona, oinue genus fructuum, prout eorum fert natura, repraesentans, adeo ut racemi pendere, spicae surgere, malogranata occludi viderentur. Lapidem etiam secundum genus unumquodque praedictorum fructuum, colorem eorum uativuin referentes, elaborarunt, et auro vinctos mensae circumdederunt. Sub hac corona rursum alia series ovorum priori milis facta est, eademque virgularum sculptura, ut iu mensa ex utraque parte spectaretur eadem operum varietas et elegantia : ita ut nulla in lorica et cymarum ordine, w meusa quidem in utramvis partem versa, cerneretur diversitas , sed idem artificium ad imos usque pedes pertenderet. Nam quum lamina aurea, quattuor digitos lata, mensa*, qua patebat ejus latitudo, adjuncta esset, ineam pedes ejus inseruerunt, deinde fibulis et clausuris eos mens® astrinxerunt juxta lorica; atque ita ut eandem novitatis artificii et magnificentia:, quacunque mensa verteretur, speciem

exhiberent. Supra ipsam autem mensam sculpserunt maeandrum, qui lapides pretiosos, stellarum ad instar, Yartt coloris in medio liaberet, carbunculum et smaragdum, ambos spectantium oculos gralo fulgore irradiantes, alios- que diversi generis, quotquot, ex naturae suae praestantia, summa cupiditate ab omnibus expetuntur. Juxta maeandrum resticulata quaedam textura circumquaque discurrebat, relictam in medio specie

quae rhombo admodum similis, cui impressum erat crystallum et electrum, quod, alterna formae vicinitate, miram intuentibus delectationem afferebat. Pedum autem capitella cauliculis lilia imitabantur, foliis sub mensam resupius, ita ut stamina crocca intus inclusa erecta osteoderent. Basis autem pedibus facta erat carbunculo, palmum lata, crepidinis speciem efficiens, octo vero digitorum latitudinem habens, qua tota pedum lamina ei innitebatur. Singuli etiam pedes ornati erant toreumate tenuissimo et operosissimo, constante ex hedera et palmitibus et racemis, ut nihil a veris discrepare putarentur: nam quum vento, propter subtilitatem et summitatis suas extensionem, facile moverentur, naturo potius quam artis speciem prae se ferebant. Verum eliaia opus ita designarunt ut totius mensae figuram vel uti triplicatam effecerint, tam apta partium compage ut neque cerni neque animadverti posset qua juncturae coirent. Fiebat autem ut crassitudo mensae non minor esset dimidio cubitus. Atque hoc quidem douarium ex regis munificentia ita se habebat, et ingenti materiae pretio, et decoris varietate, et imitatione *naturae* arte toreutice expressa, illo auctore et agente, ut si non magnitudine haec mensam Deo prius appositam superatura esset, certe ipsa et opificii novitate et ornamentorum splendore longe praestantior et aspectu puberior redderetur.

9. Crateres autem duo quidem aurei erant, squamas habentes torno exsculptas ab imo usque ad procincturam, variis lapidibus spiris insertis. Hanc sculpturam excipiebat maeander cubitali altitudine, ex lapidibus variarum formarum artificiose admodum compositus. Secundum hunc erat virgata sculptura, ac deinde usque ad labrum rhomborum ad similitudinem retis plicatura. Scuta vero in medio, ex lapidibus magnitudine quattuor digitorum, fecerunt ut nihil ad summum decus et splendorem deesset. Crateris autem labia cincta erant liliorum foliis et antlicmidibus et vitium capreolis in orbem circumductis. Et aureos quidem crateras, duas ulrumque amphoras capientes, ad hunc modum fabricarunt: argentei vero quaevis specula splendore vincebant, ut quis ad eos accedens nullo expressius in iis corporis sui faciem contemplaretur. Insuper rex phialas quoque triginta conficiendas curavit, quae eale nus qua aureae erant et lapidibus pretiosis non occupatae,

hederae frondibus et pampinis sculptilibus sollerter adumbratae fuerunt. Atque lioc quidem opificium acceptum ferebatur non solum operariorum ingeniis, qui mirandum in modum arte sua excellebant, sed et multo magis regis studio et munificentiae, quae in causa erat ut summam perfectionem acciperent. Etenim non solum sumptus artificibus, large et magnifice suppeditabat, verum etiam, omissa publicorum negotiorum administratione, ipse operi faciundo praesens aderat, totumque opus inspiciebat. Quo fiebat ut artifices acrem diligentiam adhiberent, qui ad regem ejus usque hac in re studium spectantes strenue magis et naviter operibus incubuerunt.

10. ista quidem donaria a Ptolemaeo Hierosolyma missa erant. Atque pontifex Eleazarus, quum ea in templo collocasse, eosque honorasset qui ea attulerant, atque dona regi ferenda illis dedisset, ad regem eos remisit. At postquam Alexandriam pervenerunt, Ptolemaeus, intellecto eorum adventu, et septuaginta seniorum venisse, protinus legatos Andream et Aristaeum curat accersendos. Qui ubi ad eum accesserunt, literas ei, quas a pontifice afferebant, tradiderunt, et omnia, quibus eos verbis interrogavit, declararunt. Ille vero cupiens seniores alloqui, Hierosolymis ob legum interpretationem venientes, reliquos, quibus negotia forte aderant, dimitti iussit, id quod inusitate et contra ejus consuetudinem factum est. Qui enim ob hujusmodi causam adducebantur, quinto demum die eum conveniebant, legati vero post unum mensem. Tuoc igitur, dimissis illis, missos ab Eleazaro exspectavit. Atque ubi seniores illi advenerunt, dona secum sibi a pontifice ad regem tradita, et membranas, in quibus scriptas aureis literis leges habebant, ferentes, interrogavit eos de iis libris. Quumque detractis tegumentis ei ostendissent, membranarum tenuitatem diutius admiratus, et indiscretas earum commissuras, (ita enim libri apti erant et connexi,) gratias se illis habere dicebat qui venissent, et majores ei qui misisset, longe vero maximas Deo, cujus leges ut essent contigit. Quumque seniores et qui una aderant regi uno clamore fausta omnia comprecati essent, prae nimio gaudio lacrimas emisit. Ita enim a natura comparatum est ut idem summae laetitiae quod doloris signum esset. Dein quum iussisset libros iis tradi, quorum id munus erat, tunc homines complexus est, dixitque aequum esse ut prius iis de rebus verba faceret, propter quas eos accersivisset, ac deinde illos compellaret: ceterum diem quoque eorum adventus promisit sese insignem facturum, eundemque singulis annis, quam diu ipse viveret, sollemniter celebraturum. Nam fors ita tulit ut idem dies esset eorum adventus et victoriae quam ipse de Antigono praefecto navali

reportara!. Igitur eos »ibi convivas esse jussit, cisque sub ipsa arce dari pulcerrima hospitia. If. Nicanor autem, qui excipiendis hospitibus praeerat, vocato Dorotheo, qui earum rerum procurationem habebat, jussit ut cuique pararet quae ad victum pertinerent. Erat autem ea res a rege in hunc modum constituta : nam in unaquaque urbium, quae non eadem victus ratione utebantur, erat qui haec administraret, et hospitibus omnia ad ipsorum morem curanda pararet, ut consueta victus ratione epulantes magis delectarentur, nec ulla re tanquam aliena offenderentur. Quod quidem tum illis quoque *senioribus* factum est, Dorotheo, quod accurate nosset omnia ad victum pertinentia, his rebus praefecto. Nicanor igitur per hunc omnia ad illos accipiendos paravit, geminamque secubationem fecit, idque regis jussu. Imperavit enim rex dimidiam eorum partem juxta se collocari, alteram vero partem in altera mensa post suam, nihil omittens quod illis honori esset. Postquam ita discubuerunt, mandat Dorotheo ut quo ritu uterentur omnes, qui ad ipsum ex Judaea venissent, eodem iis ministraret. Itaque sacros praecones et sacrificos et alios quibus preces peragere mos erat, ipsi visum est repudiare, et hospitum unum, nomine Elissaeum, sacerdotem, rogavit ut precationem adhiberet. Alque is, stans iti medio, regi ejusque subditis fausta precatus est. Deinde omnes cum laetitia applausuerunt et acclamarunt, et eo facto ad epulas paratas se converterunt. Et rex, quum moram, quantam satis esse judicabat, interposuisset, philosophari ccepit, et singulis eorum quaestionem aliquam naturalem proponebat, etiam ad res quaesitas contemplandas. Quumque accurate de quavis re, quae eis proponeretur, dissererent, *rex* iis delectatus per duodecim dies hujusmodi convivium fecit, id quod cuiquam, qui quaestiones in convivio agitatae singillatim scire desiderat, licet cognoscere ex Arislaci libello, quem propterea conscripsit.

12. Quum autem eos non solum rex demiratus esset, sed et Menedemus philosophus ultro fateretur providentiam omnia gubernare et moderari, indeque plane eos ratiocinandi vim et pulcritudinem esse indeptos, finis id gemis disquisitionibus imponitur. Tum vero rex dicebat sese jam maxima bona percepisse ex eorum adventu, (quippe qui ei profuerint quod ab eis didicisset regis officium), jusque singulis tria talenta dari, et *deputari* qui eos in hospitium deducenpnt. Deinde tribus peractis diebus, Demetrius iis assumptis heptastadium transgressus, aggerem in mari ad insulam pertinentem, et transito lxxvntc, quum boream versus progressus esset, congregavit eos in domum prope littus exstructam, ad contemplationem rerum ob solitudinem idoneam : et eis illuc perductis, rogabat, ut postquam omnia, quibus ad legis interpretationem

opus esset, ad arbitrium suum habereot, negotium exponerent. Illi vero, summo studio et labore ad legem accurat interpretandam aggressi, in ea ad horam diei nonam discubabant: deinde corpori curando se dabant, iis quae ad victum pertinerent large suppetentibus, ac praeterea Dorotheo multa ex iis quae regi parata erant ipsius jussu illa afferente. Atque etiam mane ad regiam venientes et Ptolemaeum salutantes, eundem locum repetebant, et muri iu mari lavantes seque lustrantes, ita demum ad legum interpretationem sese conferebant. Deinde transcripta legi et interpretationis opere duobus et septuaginta diebus ab* soluto, Demetrius, congregatis eum in locum, in qui versae leges fuerant, Judaeis omnibus, praesentibus etiam interpretibus, eas recitavit. Et multitudo seniores, legi» interpretes, approbavit, Demetrii etiam inventionem collaudarunt, qui ipsis magnorum bonorum inventor exstitisset, ab eoque petierunt ut etiam rectoribus suis legem legendam daret; postularuntque omnes, tam sacerdos, quam interpretes seniores, et reipublicae administratores, ut quandoquidem recte haberet interpretatio, maneret ut erat, , neve mutaretur. Quumque omnes eorum sententiam laudassent, jusserunt, ut si quis in lege vel superfluum aliquid scriptum videret, vel curtum, id iterum inspiceret, planumque redderet et corrigeret, sapienter hoc ipsum facientes, ut quod semel rectum judicatum esset, id perpetuo maneret.

13. Et rex quidem gavisus est, videns suum etiam hac in re institutum utiliter perfectum : maxime autem laetatus est recitatis ei legibus, et legislatoris mentem atque sapientiam stupuit: itaque cum Demetrio verba facere coepit, qui fieret ut quum tam admirabilis esset ea lex, nullus nec historicorum nec poetarum ejus meminisset. Ad quod Demetrius respondit, propterea neminem ausum eam attingere, quod divina esset et augusta, jamque nonnullos, quoniam tale aliquid attentassent, laesos fuisse divinilus. Eique demonstravit ut Theopompus, quum horum aliquid scribere instituisset, mentem plus quam triginta dies perturbatam habuisset; itaque intermittente malo, Deum precibus placasset, inde sibi insaniam ortam esse suspicatos: quin etiam in somnio vidisset id sibi propterea evenisse, quod divina tractasset et in profanum vulgus proferre voluisset; atque adeo, tibi destiterat, mentem ei constitisse. Narravit etiam de Theodecto tragico poeto, qui, ut perhibetur, quum voluisset in quadam fabula mentionem facere eorum quae in sacro libro

scripto forent, in oculorum morbum, quod glaucoma vocant, incidisset, et intellecti causa convalesceret, propitiato Deo.

It. Rex igitur, libris a Demetrio »f supra roemoralnm

est acceptis, eos venerales, jussit diligenter curam illis haberi, ut iidem in integro manerent, hortatusque est interpretes ut ad se frequenter ex Judaea venirent: id enim eis utile futurum, tum propter honorem quo eos affecturus, tum propter dona quibus ornaturus esset. Nunc quidem aequum esse dicebat ut eos dimitteret: verum si deinceps ad se sua sponte venirent, assequuturos omnia quas et ipsorum sapientiae deberentur, et a liberalitate sua praestari possent. Igitur eos tum dimisit, quum unicuique tres egregias vestes et auri talenta duo dedisset, et calicem unius talenti, et tori vestem stragulam. Et haec quidem ipsis dono dedit: pontifici autem Eleazaro per eos misit decem lectos argenteis pedibus, una cum eorum instrumento, et calicem talentorum triginta; praeterea vestes decem et purpuram et elegantem coronam et byssinae telae juga centum, et insuper phialas et catinos et pocula et crateras duos, in templo reponendos. Hortatus est eum etiam per literas, ut si qui illorum hominum ad se venire vellent, permetteret: quandoquidem plurimi faceret cum illis, qui eruditione praeexcellerent, colloquia serere, sibi gratissimum esset opes suas istiusmodi viris impendere. Atque ea quidem id genii sunt quae Ptolemaeus Philadelphus in Judaeorum gloriam et honorem praestitit.

3.3 Caput III

Consequuti sunt et ab Asiae regibus honorem, quoniam sub eis militassent. Etenim Seleucus Nicator, in iis urbibus quas condidit in Asia et inferiore Syria, et in ipso regni capite Antiochia eos civitate donavit, et eodem quo Macedones et Graecos ibidem collocatos numero habuit: quo jure etiamnum utuntur. Argumento est quod Judaeis, nolentibus alieno oleo uti, certa pecunias summa pro olei pretio solvitur a gymnasiarum praefectis: quem morem quum Antiochensis populus proximo bello abrogare conaretur, Mucianus, qui tum Syriae praetor erat, tamen retinuit. Et postea orbis terrarum imperium tenente Vespasiano et Tito ejus filio, orantes Alexandrini et Antiochenses ut Judaei privarentur jure civitatis, non impetrarunt. Unde illud perspicere et intelligi potest, quanta aequitate et magnanimitate erant Romani, praecipue vero Vespasianus et Titus, qui licet multos contra Judaeos bellando labores sustinuerant et acerbè tulerant, quod deditionem facere noluerint, sed pugnantes ad extremum manserint, nulla tamen re jus ipsorum praedictum imminutum esse voluerunt, verum et irae qua olim exarserunt, et populi tam Alexandrini quam Antiocheni, utrum magni erant, precibus restiterunt, adeo ut ne minimum quidem vel suae in illos benevolentiae,

vel nefariorum quos oppugnarunt odio concesserint, ad minuendam erga Judaeos benignitatem, dicentes eos qui contra se arma tulerant et pugnam inierant jam satis suppliciorum dedisse, eos vero qui nihil peccaverint ita aequum suis spoliari privilegiis.

2. Marcum quoque Agrippam similiter affectum erga Judaeos novimus. Nam quum Iones, commoti adversus Judaeos, Agrippam orassent ut civitate, quam eis dederat Antiochus Seleuci nepos, is qui apud Graecos Deus appellatur, soli fruerentur, postularentque ut si Judaei eorum essent cognati, eosdem cum ipsis deos colerent, atque ea de re iudicium esset constitutum, obtinuerunt Judaei ut sibi solitis moribus uti liceret, usi patrocinio Nicolai Damasceni: Agrippa enim pronunciavit nihil sibi innovare fas esse. Quae exactius si quis nosse cupit, ipsum Nicolaum Damascenum legat Historiarum libro centesimo vicesimo tertio et quarto. Verum Agrippae sententiam nihil est quod miremur; ea enim tempestate gens nostra bellum non gerebat adversus Romanos: Vespasiani autem et Titi magnanimitatem merito quis obstupescat, qui post tot bella et certamina nobiscum tanta in nos erant moderatione. Sed eo jam unde huc digressa est revertatur oratio.

3. Regnante in Asia Antiocho Magno accidit ut tum Judaei terra ipsorum vastata, tum qui Cmlen-Syriam incolebant, nulla adversa paterentur. Eo enim belligerante adversus Ptolemaeum Philopatorem, et ejus filium cognomine Epiphanem, contigit illis ut, si is superior fuerit, affligerentur, si inferior, plane eadem paterentur: adeo ut haud dissimiles essent navi in tempestate fluctibus utrinque vexatae, ut qui in medio jacerent, dum Antiocho res et prospere cederent et in contrarias partes mutarentur. Victo igitur Ptolemaeo Antiochus

Judaeam occupavit. Deinde mortuo Philopatore, ejus filius magnam manom et ducem Scopam misit contra Cudes-Syri* incolas, qui multas eorum urbes necnon gentem nostram cepit: oppugnata enim, in ejus partes concessit. Non multo post Scopam praelio vicit Antiochus ad fontes Jordanis, magnamque ejus copiarum partem delevit. Postea vero quum Antiochus eas Cceles Syriae urbes, quas Scopas obtinuerat, Samariam- que subegisset, Judaei ultro deditionem fecerant, eumque in urbem admiserunt, et ejus omni exercitui et elephantis omnia abunde suppeditarunt, et relictos a Scopa in arce Hierosolymitana praesidiarios oppugnantem strenue adjuverunt. Itaque Antiochus aequum esse judicans ut Judaeorum erga se studium et liberalitatem remuneraretur, literas scripsit ad suos duces et amicos, testimonium perhibens

Judaeis, quam praeclare de ipso mei illi fuerint, simulque significans quae munera illis vicissim dare decreverat. Atque earum exemplar subjiciam, quum prius narraverim quae; ad (idem verbis nostris faciendam scripsit Polybius Megalopolitani. Nam in Historiarum suarum libro decimo sexto ita dicit. « Scopas autem copiarum Ptolemaei dux, ad legiones « superiores verso impetu, per biemem Judaeorum gentem « subegit. » Eodem etiam in libro refert quomodo, « Scopa « ab Antiocho superato, Antiochus Batanaeam et Samariam « et Ahila el Gadara recepit, atque paulo post Judaei sese n ei tradiderunt, quotquot circa fanum Hierosolyma nun- k cupatum incolebant. De quo quum multa dicenda ha- « beamus, praesertim propter templi illius celebritatem, n quae narranda supersunt in aliud tempus differemus. » Et haec quidem Polybius in Historia sua. Nos vero orationem revocabimus ad narrationem institutam, postquam ante oculos posuerimus Antiochi epistolas.

Rex Antiochus Ptolemaeo salutem.

« Quum Judaei, simulque in eorum fines ingressi sumus, a studium erga nos suum declaraverint, et in urbem suam a venientes splendide acceperint, cumque senatu obviam a prodierint, et militibus elephantisque omnia abunde prae- a buerint, nosque in expugnando yEgyptiorum in arce prae- a sidio adjuverint, visum est nobis eos pro bis remunerari, a et eorum urbem, casibus, qui solent hominibus accidere, a adversis labefactatam, reficere atque frequentare, revo- n cati in eam iis qui sunt dispersi. Ac primum eis deerg- « vimus religionis causa praebenda conficere ad sacrificia a de pecudibus quae sacrificari solent, et viuo, et oleo, et a thure, ad pretium argenteorum vices mille, et similm a artabas sacras secundum regionis istius morem sex, et a tritici medimnos mille quadringentos sexaginta, et salis a medimnos trecentos septuaginta quinque. Atque haec eis a solvi volo, quemadmodum imperavi, templique opus expe- a diri, el porticus, et si quid aliud aedificandum est. Mate- a ria autem apportetur ex ipsa Judaea, aliisque regionibus, a et Libano, nec ullum vectigal exigatur. Idem dico de a aliis, quibus ad speciosiores templi apparatus opus erit n Vivant autem omnes eju3 nationis homines ex legibus pa a triis, immunisque sit senatus et sacerdotes et scribae tem • a pii et sacri caniores et ab eo quod pro capite pendunt et ab a auro coronario aliisque tributis. Ac quo citius frequentetur « urbs, concedo iis qui nunc eam habitant, quique usque ad a mensem Hyperberetxum eo migraverint, immunitatem in a triennium. Quin etiam in posterum tertiam tribulorum

pariem eis remittimus, ad eorum damnum resaraendum;

« et quotquot ex urbe d>repti serviunt, et ipsos et eoram « natos manumittimus, et facultates eis reddi imperamus.»

4. Et epistola quidem hsec continebat. Item io honorem templi libellos per tot regnum publicavit, qui haec complexi sunt, «i Nemini liceat alienigenae intra templi con- « septum ingredi, etiam Judaeis interdictum, nisi quibus « lustratis mos est *introire* ex lege patria. Nere in urbem « importetur equina caro, neve molina, neve asini sire feri « sive cicuris, neque pardalina, aut vulpina, aut leporini, « aut cujusvis omnino eorum animalium quae Judaeis ie- « lita sunt. Neve pelles inferre liceat, sed nec ullum « tale animal in urbe alere, sed solis majorum sacrifi- « ciis uti liceat, quibus placari Deus debeat Qui contra « aliquid horum fecerit, solvito sacerdotibus argenti dra- « cbmarum tria millia. » Literis etiam, suis amplum pie Utis ac fidei nostrae testimonium dedit, quum nonnullos per Lydiam et Phrygiam res novas moliri accepisset, eo tempore i quo *ipse* in superioribus erat *Persarum* satrapiis, jubens Zeuxidem ducem, amicumque suum intimum, mittere nostratum quosdam a Babylone in Phrygiam. Scribit autem in hunc modum.

Rex Antiochus Zeuxidi patri salutem.

« Si vales, bene est, ego quoque valeo. Quum iotellige- « rem quosdam in Lydia et Phrygia rebus novis studere,
 « magnopere hoc milii prospiciendum curavi. Ac coosulanti « milii cum amids quid facto sit opus, visum est io castelli « et loca inaxime necessaria transferre ex Mesopotamii et « Babylonia Judaeorum bis mille familias cum eorum so- l « plectili. Credo enim nostrarum rerum custodes fore a benevolos, tum propter eorum erga Deum pietatem, tum « quia novi, eis a majoribus nostris testimonium datum ii*
 « dei et prompti obsequii in cis ad quae rogantur. Itaque « hos volo, quamvis laboriosum sil, traducere, fide iOis « data ut suis legibus uti permittantur. Quum autem eos «in ea quae dixi loca transtuleris, dabis singulis ad aedifi- « caudas domos locum, et agrum ad agriculturam vinei- « rumque sationem, et immunitatem frugum terne conce*
 « des in anuos decem; ac donec terras fruges percepenot,
 « demensum frumentum accipiant in famulorum alimo- « niam : iUisque detur qui eis inservient quantum opos « erit, ut benigne a nobis habiti studiosiores se renim] « nostrarum praebeant. Da etiam operam, quoad ejus fieri « potest, ut ei genti a nemine incommodetur. » Atque hrec i nobis in testimonium amicitiae, quae Antiocho Magno ca» Judaeis intercessit, dicta sufficiant.

3.4 Caput IV

Postea autem amicitiam et foedus cum Ptolemaeo fecit Antiochus, eique filiam suam Cleopatram nujitum locavit, et Coeteu-Syriam et Samariam et Judieam et Phoeoit en dotis nomine tribuit. Ac divisus in duos reges tributis, optimates suae quisque patriae Iribnta redimebant, et redactam, qum imperata erat, summam regibus peodebant t» lemjxKtj Samaritae, rebus usi secnudis, mulla Judaeos J&sertiil, agros eorum vastando, et corpora praedando; quas quidem sub Onia pontifice acciderunt. Eleacaro enim vita defuncto, successit in pontificatum Manasses ejus avunculus : post cujus decessum, munus exceptit Onias Simonis filius, ejus cui Justo cognomen fuit; qui Simon frater erat Eleazari, sreuti jam dixi. Hic Onias sordidi animi homo et pecuniae cupidus erat, eamque ob rem tributum pro populo non solvit, quod ejus majores regibus de suo pendere soliti erant, videlicet argenti talenta vigioti.. Quae res exacerbavit regem Ptolemaeum Euergeten, qui pater erat Philopatoris. Itaque misso Hierosolyma legato incusavit Oniam, qui tributa non solveret, minalusque est sese eorum agrum divisurum, nisi solverentur, et eo militum coloniam deducturum. Qua re de rege audita Judaei l>erteriiti sunt, sed Onias, qua erat avaritia, haec pro nihilo habuit.

2. Josephus autem quidaui, aetate juvenis, sed gravitate et prudentia et justitia apud Hierosol) initas celebris, patre Tobia natus ex sorore Ociae pontificis, quum a matre didicisset adventum legati, (aberat enim tum in quodam pago nomine Phichola, ex quo erat ipse,) profectus io urbem, Oniam objurgabat, qui civium salutis rationem non liabe- ret, sed genti periculum creare vellet, pecuniam avertendo, propter quam et populi administratiouem et summi sacerdotis honorem adeptum esse dicebat: verum si pecunias usque adeo cupidus esset ut ejus causa sustineret videre patriam periclitantem, civesque suo« indigna quaeque passos, ei consilium dedit ut adiret regem, ct sibi vel totam pecuniam vel certe partem condonari postularet. Quum autem Onias respondisset, se minime principatum velle, dlxissetque se vel 6uniinum sacerdotium, si fieri posset, paratum esse deponere, et ad regem nequaquam iturum , (Iwtc enim sese omnino non curare,) tum eum rogavit *Josephus* utrum sibi permetteret legationem pro geute ad Ptolemaeum suscipere. Quum autem ille dixisset se permittere, in templum ascendit Josephus, populoque in concionem advocato cos hortatus est nc perturbentur, aut quidquam

metuant, quod ejus avunculus Onias eo« adeo neglexerit; animos vero ut a tristi expectatione liberarent obsecravit. se enim legatum ad regem iturum ease promittebat, per- snasuriimqne ei ipsos nihil iniqui agere. Et maititudo quidem istis auditis Joseplio gratias egit. Ille vero, quum e templo descendisset, Ptolemaei legatum hospitio excipit, et ipsum magnis muneribus donatum multonimque dierum conviviiis honoratum praemisit ad regem, dicens ei se quoque subsequuturum. Nam Regem convenire eo magis avebat, quod legatus ei animum audaciamque addiderat, et ad eandum in iEgyptam incitaverat, seque ei, quacunque a Ptolemaeo postulasset, impetraturum promiserat: quippe Joseph! liberalitate et morum gravitate magnopere erat de* lectatus.

3. Et legatus quidem, ubi in jEgyptum venit, (tota sors regi commemorat, et Josephi bonitatem ostendit, venturamque ad eum *dicit* ad crimen a populo deprecandum, quippe populi gubernatorem. Etenim juvenem veri« quam amplissimisprosequutus tantis laudibus extulit, ut iam antecessum et regis et ejus uxoris Cleopatrae benevolentiam nondum praesenti conciliaverit. Et Josephus, missis iu Samariam qui pecuniam ab amicis mutuarentur, paralisque iis quae ad iter pertinerent, et vestibis poculisque et jumentis comparatis, impensis iu haec viginti drachmarum millibus, Alexandriam proficiscitur. Accidit etiam eo tempore ut ex urbibus Syriae et Phoenices primarii quique homines et priorities ad vectigalium auctionem proficiscerentur : illa enim rex quotannis cujusque urbis potenti* similis vendebat. Hi itaque videntes in via Josephum deridebant eum ob paupertatem atque inopiam. Ille ven» postquam Alexandriano pervenit et regem Memphi e\$M audivit, ascendit ei obviam. Tum autem rege forte in curru sedente cum uxore et Athenione amico suo, (Ita vero erat qui Hierosolyma legatus iverat, et hospitio exc*ptus apud Josephum,) Athenion ipsum conspicatos statim regi indicavit, dicens hunc esse illum, de quo Hierosolymis reversos ipsi narrant, quod bonus esset juvenis et liberalis. Tum Ptolemaeus et prior ipsum salutavit et ut in comitum ascenderet hortatus est. Deinde, sedente Josepho, co*pit de Onirum facto expostulare. Sed ille, • da veniam, inquit, ejus senectuti: non enim te praeterit ita a natura comparatum esse ut senum et infantum mens eadem sit Sed a nobis juvenibus omnia consequeris, ita ut ailiis cooqw* raris. » Hac juvenis venustate et urbanitate rex delectatos eum quasi jam experiundo cognitum magis amare coepit,

adeo ut eum in regia degere jussisset, et quotidiana convivam haberet. Deinde postquam Alexandriani rex venit, primores Syriae, quum Josephum curo eo sedentem vidissent, graviter ferebant.

4. Post ubi dies venit auctionum vectigalium, qui in euis patriis dignitate praestabant, licebantur. Quum vero vectigalia Syriae et Ptolemaeae et Juda»e cum Samaria ad octo millia talentorum excrescerent, accessit Josephus, et licitatores quidem criminatus est, tanquam ex composito in se recepissent tam parvum regi pro vectigalibus dare; ipse vero duplum pollicetur, eique tota missurum eorum qui in ejus domum peccavissent; namque hoc etiam una cum vectigalibus vendebatur. Quum autem rex isus libenter audivisset, dixissetque se ei, ut qui redditus suos augeret et amplificaret, vectigalia addicere, praeterea vero id eum interrogaret, equos sponsores dare posset, festive admodum respondit. Dato enim, inquit, bonos et honestos homines quibus non diffiditis. Quumque juberet rex ut qui sint isti diceret, Te ipsum, subjecit, o rex, conjugemque tuam pro utraque parte sponsores do. Hic subridens Ptolemaeus ei vectigalia sine fidejussoribus addixit, id quod iis, qui ab urbibus in Egyptum venerant, non mediocrem dolorem attulit, ut qui posthabiti fuerint Et illi quidem suas quisque iu patrias non sine pudore redierunt.

5. Josephus autem acceptis ab rege duobus peditum millibus (petiverat enim sibi copias, ut si qui in urbibus ipsum contemnerent, cogere posset) et mutuatus Alexandri® a regis amicis quingenta talenta, in Syriam contendit. Ubi autem Ascalonem venit tributumque ab Ascalonitis exigit, atque illi non modo nihil solvere voluerunt, sed ipsum etiam contumeliis affecerunt, comprehendit eorum primarios, circiter viginti, eosque interficit, et redacta ex eorum facultatibus pecunia, ad mille talenta regi misit, et quidnam egerit ei demonstrat. Ptolemaeus itaque ejus animum admiratus, approbatoque facto, ei quae velit faciendi potestatem permittit. Quum hoc fama accepissent Syrii, perterriti sunt, et Ascalonis cives occisos in grove contumaci» exemplum habentes, Josephum portis apertis libenter excipiebant, et vectigalia solvebant. Quumque Scylliopolii® etiam id agerent, ut conviciis eum onerarent, et tributa pendere recusarent, quae antea nihil haurientes conferebant, horum quoque primores ferro peremit et facultates eorum ad regem misit. Ubi autem multum pecuniae collegerat, et magnum ex vectigalium redemptione lucrum fecerat, divitiis ad potentiam quam habebat stabilendam usus est, bene ac sapienter futurum ratus, si occa-

sionem sibi et causam praesentis felicitatis conservaret, ope illorum quae acquisiverat. Nam multa regi et Cleopatrae et eorum amicis, et omnibus iu domo regia potentibus, clanculum dona mittebat, hac ratione eorum benevolentiam emens.

6. Ea autem, felicitate usus est annos duos et viginti, atque natos habuit ea una uxore septem, ex sui fratris Solyonii filia unum nomine Hyrcanum. Illam vero duxit ex hujusmodi causa. Quum forte Alexandriani se contulisset una cum fratre, ducente secum filiam nobilem, ut ibi nobili alicui Judaeo eam matrimonio jungeret, atque apud regem comans saltatriculae forma egregia, In convivium ingressae, amore captus esset, hoc ipsum

fratri indicaut, illum orans atque obsecrans ut, quoniam lege vetitum erat Judaeis cum femina alienigena rem habere, ipse, peccato suo occultato, atque fidelem operam navando, cfectum hoc redderet ut cupiditatem suam expleret. Frater autem, libenter pollicitus se voluntatis ejus ministrum fore, filiam suam ornatam noctu ad etim deduxit et in lectum ejus! collocavit. Ille vero prae ebrietate ignorans quid agereiiu, cum fralris filia congregitur, et quum hoc saepiusculefiti* sci, vehementius eam deperibat. Fratri etiam fatebatur« de vita periclitari ex amore saltatriculae, ne forte rex ndU eam sibi concedere. Quum autem frater eum hortaretur m animo esset anxio et sollicito, atque licere ei muliere amau frui eamque uxorem liabere dixisset, et quid factum fuerit ei aperuisset, quod maluerit filiae suae injuriam quam ipsum pali tale in sese dedecus admittere; Joseph- is, oollaudata ejus fraterna benevolentia, filiam ipsius sibi mav trimonio junxit, filinmque ex ea genuit nomine Hyrcamuiii! ut jam ante diximus. Quum vero hic natu minimus, annorum tredecim, nativam prae se ferret animi fortitudinem et iu* ganii praestantiam, adeo ut magnam fratribus zelolypitmj concii tari t, quippe tantoeis excellentior ut merito ei invidere* relur, ipseque Josephus scire voluerit quis praecipue omnium a natura esset ad virtutem factus formatusque, et unumquemque ad eos miserit qui ad alios instituendos tunc maxime idonei ferebantur, omnes praeter Hyrcanum, ob segnitiam et laboris impatientiam, domum redierunt imperiti rerum cl indocti. Post illos anteni minimum natu Hyrcanum cum trecentis boum jugis misit bidui itineie in solitudinem ad terram conserendam, loris jugalibus clam subductis. Ule vero quum ad locum pervenisset et lora non haberet, contempsit quidem boves agitantium sententiam, qui suadebant nt ad patrem quosdam mitlerd qui lora sibi afferrent: ratus vero uon oportere se tempnv perdere, dum exspectaret illos qui mitti deberent, rem callidi l consilii prudentueque ultra aetatem excogitavit. MacUti« enim decem jugis, carnes in operarios distribuit, secli* autem in lora teigoribns, iis juga religavit, et quum i<<* pacto terram consevisset, quam sibi in mandatis dederat pater, ad cum se recepit. Paler autem reversum mirUi*

dilexil ob Miimi magnitudhicm : cltum)que eum laudibue extulieet, quod non minue rem exeequi auderet quam prompto eam excogiUrit, magia adhuc, quasi solus ei germanus esset filius, ipsum amabat, fratribus hoc aegre ferentibus.

T. Quum autem ei nunciaretur sub id tempus Ptolemaeo natum esse filium, atque omnes primi Syriae et regionis subjectae ad celebrandos pueri natales magno cum apparatu Alexandriam ire contenderent, ille quidem 6enio retinebatur, filios vero tenta?it an quis eorum ad regem proficisci vellet. Quod quum grandiores recusassent, et sese ad tales congressus rusticiores esse dixissent, atque ut fratrem Hyrcanam mitteret consilium ei dedissent, libenter boc andito, Hyrcanum vocat, et an regem adire posset paratusque sit interrogat. Qui quum se iturum promississet, dixissetque non multa ad iter egere pecunia, (victuram enim frugaliter, ut salis futura sint ei decem drachmarum millia, admodum delectatus est pueri moderatione. Deinde parvo spatio interjecto patri consulebat puer ne inde dona regi mitteret, sed sibi literas ad Alexandrinum procuratorem daret, ut ipsi pecuniam praeberet ad coemenda quat inveniret pulcherrima atque pretiosissima. Pater vero arbitratus ad decem talenta impensurum esse muneribus quae regi datum iret, filioque laudato, ut qui prudenter ipsum monuisset, Arioni dispensatori scripsit, qui totius ejus Alexandrinae pecuniae procuracionem habebat, quae erat non minns quam trium millium talentorum. Josepius enim Syriae pecunias mittebat Alexandriam, et instante die praestituta, qua regi numeranda erant vectigalia, scribebat Arioni ut id faceret. Petitis igitur a patre ad hunc literis acceptisque, Alexandriam ire properavit. Verum eo profecto, 8scribuntejus fratres ad omnes regis amicos ut eum interficiant.

8. Postquam vero Alexandriam pervenit, Arioni literas tradidit; qui quum ab eo quaesivisset quot talenta vellet accipere, (sperabat enim eum postulatum decem, aut paulo his amplius,) atque ille sibi mille opus esse diceret, iratus eum objurgabat ut luxuriose admodum vivere volentem, cique ostendebat quo pacto paler ejus eas facultates, ut laborans et cupiditatibus resistens, congesserit, monebatque ut parentis imitatore se pnrbeat: se quidem non amplius quam decem talenta datarum, eaque in munera regi *offerenda*. At puer ira accensus, Arionem in vincula conjiciebat. Quum autem Arionis uxor hoc ipsum Cieopa^ras indicasse!, orassetque ut pueri arrogantiam increparet, (apud eam enim Arion summo in honore erat,) regi hoc palam fecit Cleopatra. Ptolemmus itaque, missis ad Hyrcanum uunciis, dicebat se mirari qui facium sit ut ad se a patre legatus in.conspectum suum uon venisset, et iusupet

procuratorem ia vincula dediscet: itaque jussit ut ipsi significatum veniret quamobrem ita fecerit. Illum vemy in n>- sponso ad regis nuncium dato ferunt dixisse ipsum regnn habere legem, quas vetaret ne natus filius sacrificium pistaret, nisi prius iu templum intrasset, Deoque sacrificas- set. Hac ratione neque se ad

eum venisse, quod exspectaret dum dona ferre posset homini de suo iure merito. Quod ad servum attineret, sese in eum iroplereai animadvertisse, quod sibi dicto audiens non fuisset: nihil enim inieresse utrum parvus aliquis sit lienis an magnus. Quod nisi tales puniemus, exspecta tu quoque rulum a tuis subditis contemnaris. His auditis Ptolemaeus ridere coepit, et pueri magnanimitatem admiratas est.

9. Arion autem ubi intellexit regem ita in eum animo affectum esse, et opem sibi ferri a nemine, puero datis mille talentis, vinculis solutus est, et triduo interjecto Hyrcanus reges salutavit. Illi vero eum libenter viderant et comiter convivio exceperunt, propter quod patris referential». Deinde is mercatores secreto aggressas coemit ab eis centum pueros hierarum peritos eosdemque valentis-! simos, talento unumquemque, et centum puellas eodem pretio. Tum a rege vocatus ad convivium cum primoribus regionis, infimus omnium accumbit, ob adatem propter contemptui habitus ab iis, quorum munus erat in dignitate loca assignare. Quum autem omnes qui una accubuerunt, portionum ossa (nam carnes iis ipsi ademerant) ante Hyrcanum iu cumulum congererent, adeo ut mensam ipsi appositam replerent, Tryphon, qui regi in delicias et ad scommata et ridicula in computationibus jacienda delectos erat, rogatus a convivis, ubi regi adstilerat, « video », inquit, o domine, quantum ossium ante Hyrcanum jaceat? ex his conjice quod illius etiam pater totam Syriam spoliis verit, quemadmodum hic ista nudavit cantibus.» Rege vero . ad hunc Tryphonis sermonem in risum effuso et Hyrcanum interrogante cur tam multa ipsi apposita sint ossa, « nihil minim, inquit, domine; canum enim est ossa una cum carnibus! devorare, sicut isti (accumbentes intuens) fecerunt, quod nihil ossium ante eos reperiatur : homines autem comesis carnibus ossa solent abjicere, quod et ego, homo quam m, etiam nunc feci. » Ibi rex, responsi ejus acumen miratus, iussit universos ei plaudere, laudans eum ob facete dictum. Sequenti vero die Hyrcanus, aditis omnibus regis amicis et in domo regia potentibus, ipsos quidem salutavit, a limulis vero quaesivit quae munera regi daturi essent die natali filii ejus. Quuique illi dixissent quosdam largilum esse talenta duodecim, alios autem in dignitate comitum pro suarum quemque facultatum magnitudine, simulacris se dolere quod ejusmodi munera, afferre non possit: sibi

eoim od largiendum non pluo quam quinque talenta suppetere. Haec ubi audiverant famuli, dominis ea nunciaverant. Ilio alitem gaudentibus Iosephum damnatum illic animumque regis offensurum esse muneris exilitate, ubi dies venit, alii quidem, etiam qui munificentissimi libere, viae ad summum afferebant talenta, Hyrcanus vero pueris centum quos emerat totidemque puellis singula talenta ferenda tradidit, et illos regi, bas Cleopatrae adduxit. Ac mirantibus cunctis ipsisque adeo Regibus insperatam largitionis magnificentiam et sumptus, insuper et amicis famulisque Regis dona multorum talentorum dedit, ne quid ab illis periculi adiret : his enim scripserant ejus fratres ut Hyrcanum perimerent. Ptolemaeus autem admiratus magnanimitatem adolescentis iussit ut quod vellet donum postularet. Ille vero nihil amplius ab eo petiit quam ut ad patrem et ad fratres de ipso scriberet. Rex itaque eum maximo honore prosequutus, amplisque donis muneratus, scriptis ad patrem et ad fratres et ad omnes suos praesides procuratoresque literis eum dimisit. Fratres autem, quum auditione acceperant quae Hyrcanus a rege prosequutus est, eumque redire cum ingenti honore, obviam egressi sunt ut eum necarent, etiam patre sciente : quippe ei iratus ob insumptas in dona pecunias de salute ejus minus erat sollicitus. Veruntamen iram in filium dissimulabat Iosephus metu regis. Fratribus autem cum Hyrcano proelio congressis, alios ex eorum hominibus multos, tum duos suorum fratrum interfecit : ceteri Hierosolyma ad patrem evaserunt. Ille vero in urbem profectus, quum nemo eum admitteret, timuit, seque trans fluvium Jordanem recepit, et ibi barbaros cogens sibi tributa solvere commoratus est.

10. Per id autem tempus regnabat in Asia Seleucus, cognomine Philopator, Antiochi Magni filios. Tunc moritur et Hyrcani pater Iosephus, vir bonus et magnanimus, qui Iudaeum populum ex paupertate et tenuitate in splendidiorem vitae statum perduxit, et Syriae Phoenicesque et Samariae vectigalia viginti duos annos tenuit. Moritur et ejus avunculus Onias, Simoni filio suo pontificatu relicto. Huic porro vita defuncto Onias ejus filius in honorem successit, ad quem Lacedaemoniorum rex Aræna legato misit et literas, quarum exemplar hujusmodi est.

3.5 Caput V

Rex Lacedaemoniorum Aræus Onire salutem.

« Incidimus in quoddam scriptum, in quo invenimus « ejusdem generis esse Iudaeos et Lacedaemonios et ex « Abrami domo oriundos. Quamobrem requum est ut vos

3.6 Caput VI

3.7 Caput VII

3.8 Caput VIII

3.9 Caput IX

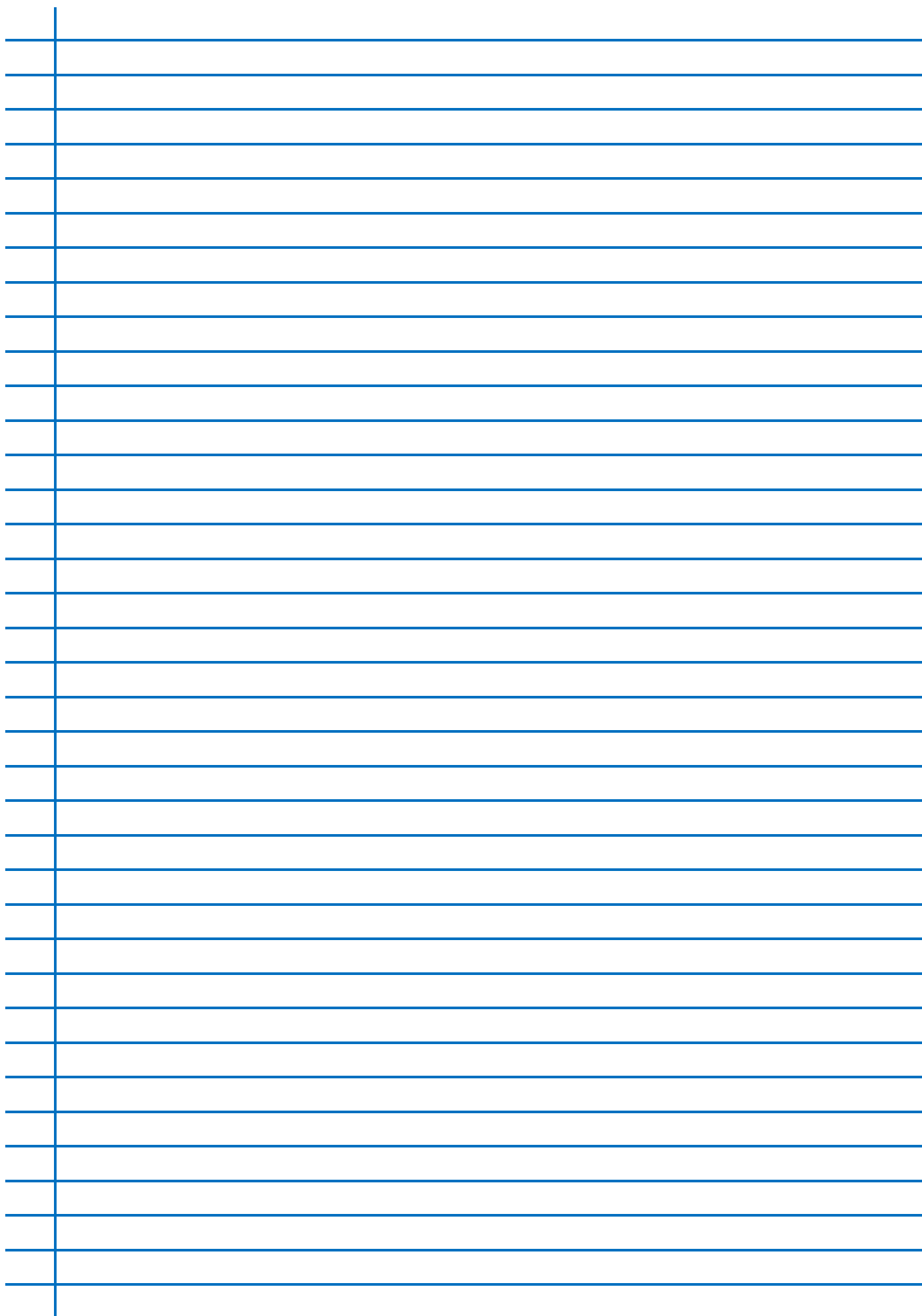
3.10 Caput X

3.11 Caput XI

4 Notes for the Greek Text

4.1 Κεφάλαιον α'

[illegible]

5 Notes for the Latin Text

5.1 Caput I

5.2 Caput II

6 Translation

7 Commentary

8 Vocabulary Greek - English

Document Control

Document Version Control	
Document Classification	New Testament
Document Title	ἐροῦμεν – Intertestamental Liber 1632
Author	Steve Watkins
Reviewer	

Document History			
Issue Number	Issue Date	Issued by	Change Description
1.0	10 Jul 2024	Steve Watkins	Initial Draft
1.1			
1.2			